

Ride iară primăvara
Peste câmpuri, peste plai;
Veselia umple țara
C-a venit Întii de Mai.

ÎN PREZENȚA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

în această săptămână s-au deschis

Lucrările Sesiunii Marii Adunări Naționale

Într-o atmosferă de puternică angajare patriotică, marți 28 aprilie, s-au deschis lucrările sesiunii a V-a a celei de-a IX-a legislaturi a Marii Adunări Naționale, pe ordinea de zi figurând probleme de mare însemnătate pentru progresul economico-social al țării.

(Comentariu în pag. 2)

GLORIE MUNCII!

În pragul lunii de mijloc a primăverii, bucuria renașterii tuturor speranțelor lumii se reînnoiește, încă o dată, prin înțelesul pe care oamenii muncii din lumea întreagă i-l consacră începutului de Mai, de celebrare a Zilei Muncii.

1 Mai consfințește tradiția unei lupte, e un simbol al acestei lupte și al idealurilor prin care se regăsește înfrățită lumea muncitoare de pretutindeni, iar prin reafirmarea puterii de sugestie a acestui simbol, în pragul lunii de mijloc a primăverii, ziua de 1 Mai reprezintă în același timp faptă concretă și acțiune. Altfel spus, sărbătorim această zi, de fiecare dată, nu numai în virtutea unei glorioase tradiții, ci și dintr-o necesitate a istoriei prezente.

1 Mai 1987. Și în anul acesta, an de legătură trinitică între un efort care s-a încheiat și un efort care reîncepe, Ziua internațională a muncii reaprinde în viața patriei și în inimile tuturor oamenilor ei lumini sărbătorești. O sărbătoare a muncii, trăită de cei pentru care munca înseamnă totul, rațiunea însăși de a exista, poate fi însă și altceva decât un răgaz anume rezervat contemplării ei. Acum, în anul al doilea al celui de-al 8-lea cincinal, când munca se reazăză între repere noi de calitate și eficiență, țara muncește cu abnegație pentru împlinirea proiectelor sale de viitor, întreaga țară muncește cu conștiința trează în fața timpului și a orizontului spre care curge timpul. Fiecare zi ne aduce vești noi, îmbucurătoare, despre rezultatele acestei munci, iar în primele bilanțuri ale anului în curs regăsim imaginea unui efort statornic și plin de dăruire, imaginea unor oameni care acționează cu competență și cu spirit de înaltă responsabilitate la locurile lor de muncă, pretutindeni acolo unde țara are nevoie de ei. Și se împune a-i cunoaște pe acești oameni și a-i omagia pe fruntași, pe aceia care prin truda lor zilnică adaugă un plus de frumusețe și de bogăție și de forță acestei țări, în orașele și satele ale căror ritmuri de viață se înscriu permanent pe coordonatele modernității și progresului.

Rapoartele muncitorești ale acestor zile, bilanțurile de succese ale poporului închinat sărbătorii de la 1 Mai, reliefează eforturile nu o dată eroice ale tuturor fiilor țării, indiferent de naționalitate, pentru transpunerea în viață a hotărârilor Congresului al XIII-lea și a orientărilor și indicațiilor date de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Plenara C.C. al P.C.R. din ultima decadă a lunii martie, în cuvântările rostite ulterior, cu prilejul întâlnirii cu cadrele de conducere din economie, precum și cu ocazia recentelor vizite de lucru întreprinse în unele uni-

tăți economice. Aceste rapoarte muncitorești având ele însele — prin marea desfășurare de forțe pe care-o implică și prin înalta vibrație a conștiinței patriotice, a conștiinței comuniste în acțiune — ceva din freacățul unui anotimp tinăr, din strălucirea unui timp și-a unui anotimp de perpetuă renaștere. Ele intruchipează o cutezanță desfășurată lucid, în spirit revoluționar, fiind tot atâtea argumente ale unui efort necurmat, ale muncii pline de abnegație prin care întregul popor se află în slujba propășirii patriei comune.

La noi, sărbătoarea internațională a muncii a fost celebrată încă dintru începuturi, la scurt timp după proclamarea ei, iar muncitorii români i-au oferit o nedrămuță ofrandă de jertfe, de cutezanță și de nădejdi, de ardoare a luptei pentru izbândirea unuia dintre cele mai nobile idealuri din cîte a cunoscut istoria lumii, pentru înfrățirea în gând și faptă a tuturor celor ce muncesc. Tot într-un Mai, la 8 Mai 1921, s-a născut Partidul Comunist Român, cea mai puternică forță politică a muncitorimii, cea mai intransigentă, mai ofensivă și mai capabilă să-și asume misiunea de făurire a istoriei în conformitate cu principiile de dreptate socială și pentru făurirea unui statut nou al demnității oamenilor. De aceea luna lui Florar înseamnă un fierbinte memento, prilej de reafirmare în memoria noastră comună a strălucitelor izbândi obținute de poporul român sub conducerea partidului său comunist. Cu deosebire în anii de după Congresul al IX-lea, în istoria țării s-a deschis o eră de un dinamism fără precedent, declanșatoare de energii fără seamăn, fructificate într-o operă cu rezultate fundamentale pentru prezentul și viitorul țării. Și cu îndreptățire am numit acest răstimp din istoria țării Epoca Nicolae Ceaușescu, eră în care faptele și aspirațiile acestei țări s-au identificat cu semnificația unui adevărat și continuu anotimp-primăvară.

1 MAI 1987. Ziua Muncii, a solidarității tuturor celor pentru care munca și libertatea și pacea sînt bunurile cele mai de preț ale vieții, ne regăsește și în acest an aplecați asupra uneltelor noastre, dăruți vocației noastre de constructori și țelului nobil de edificare a unei civilizații noi pe pămîntul României. În țara înnoită și imprimăvărată, munca își asociază simbolic tinerețea iar Ziua Muncii și Ziua Tineretului își răsfrîng frățește luminile sărbătorești pe cerul curat, primăvăratic, așa precum datoriei fiecăruia dintre noi îi corespunde fapta prin care această datorie se împlinește.

Sărbătoarea de 1 Mai este, deopotrivă, o laudă a naturii și-a oamenilor.

D. CONSTANTINESCU ■

MAI

Ședința Consiliului de Stat

Luni, 27 aprilie a.c., a avut loc ședința Consiliului de Stat, prezidată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România.

Luind în dezbateri lucrările înscrise pe ordinea de zi, Consiliul de Stat a examinat și ratificat documentele privind dezvoltarea pe termen lung a cooperării economice și tehnice și a schimburilor comerciale între Republica Socialistă România și Republica Zair, Republica India și Republica Populară Bangladesh.

Consiliul de Stat a discutat și aprobat Raportul cu privire la analizele efectuate în anul 1986, din însărcinarea Consiliului de Stat, de comisiile permanente ale Marii Adunări Naționale, în legătură cu modul în care unele ministere și alte organe centrale îndeplinesc politica partidului și asigură aplicarea legii în domeniile lor de activitate. S-a hotărât ca în luna octombrie 1987 ministerele, celelalte organe centrale, unitățile din subordinea acestora să prezinte Consiliului de Stat rapoarte în legătură cu modul în care s-au adus la îndeplinire măsurile stabilite de comisiile permanente ale Marii Adunări Naționale.

În continuarea ordinii de zi, Consiliul de Stat a examinat și aprobat Raportul privind activitatea desfășurată de organele Procuraturii Republicii Socialiste România și Darea de seamă privind activitatea desfășurată de Tribunalul Suprem în anul 1986.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a cerut organelor de justiție, procuratură și ale Ministerului de Interne să-și intensifice activitatea de prevenire a infracțiunilor și de explicare a legilor țării. Totodată, a cerut organelor de presă și radioteleviziunii, tuturor mijloacelor de informare să sprijine acțiunile de popularizare a legislației și să-și aducă o contribuție sporită la activitatea de educare a maselor de oameni ai muncii.

În cadrul ședinței au fost dezbătute și aprobate Raportul Comisiei pentru analiza activității de soluționare a propunerilor, sesizărilor, reclamațiilor și cererilor oamenilor muncii adresate Consiliului de Stat și Raportul Consiliului de Miniștri privind soluționarea propunerilor, sesizărilor, reclamațiilor și cererile oamenilor muncii adresate organelor centrale ale administrației de stat în anul 1986.

OPREA GEORGESCU ■

Lucrările sesiunii Marii Adunări Naționale

HOTĂRÎREA — APEL

a Marii Adunări Naționale privind realizarea Planului de dezvoltare economico-socială pe trimestrul II și pe întregul an 1987

Marea Adunare Națională, dezbătând activitatea desfășurată pentru realizarea Planului de dezvoltare economico-socială a țării pe trimestrul I al acestui an, precum și măsurile pentru îndeplinirea integrală a sarcinilor de plan pe trimestrul II și pe întregul an 1987, a dat o înaltă apreciere contribuției hotărâte de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii, la fundamentarea și realizarea măsurilor obiective de dezvoltare multilaterală a țării, de creștere puternică a forțelor de producție, de sporire substanțială a aportului științei și progresului tehnic, de perfecționare a organizării și modernizare a proceselor de producție, de creștere a venitului național și de ridicare pe această bază a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor.

Dezbatările din Marea Adunare Națională cu privire la realizarea planului pe trimestrul I 1987 au evidențiat cu putere că oamenii muncii din toate domeniile de activitate au obținut rezultate importante în realizarea planului. În multe sectoare de activitate sarcinile de plan au fost realizate și depășite. Cu toate acestea, din dezbateri a reieșit că, într-o serie de sectoare economice și pe ansamblu, continuă să existe importante rămăneri în urmă.

În cadrul dezbaterilor s-a subliniat că pe baza hotărârilor Plenarei C.C. al P.C.R., ale Comitetului Politic Executiv, a indicațiilor secretarului general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, au fost luate măsuri hotărâte pentru lichidarea rămănelor în urmă și pentru realizarea integrală a planului pe trimestrul II și pe întregul an. Toți vorbitorii au arătat că sint create toate condițiile pentru realizarea în întregime a planului pe trimestrul II și pe întregul an 1987.

De asemenea, a reieșit că s-au luat toate măsurile pentru realizarea în bune condiții a producției destinate exportului.

În agricultură, cu toate condițiile nefavorabile din această primăvară, prin eforturile oamenilor muncii de la sate s-a asigurat o bună desfășurare a lucrărilor agricole, astfel că însămintările sint aproape terminate și s-au creat toate condițiile ca în următoarele 3-4 zile să fie încheiate complet în toate județele.

Marea Adunare Națională consideră că economia noastră națională dispune de tot ce este necesar pentru realizarea în cele mai bune condiții a planului, a programelor de perfecționare a organizării și modernizare a producției, de dezvoltare intensivă a tuturor sectoarelor economice, de creștere a calității și eficienței întregii activități. Este necesar să se acționeze în modul cel mai hotărât pentru aplicarea largă în producție a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ale noii revoluții tehnico-științifice și ale noii revoluții agricole în vederea dezvoltării puternice a forțelor de producție, valorificării superioare a resurselor materiale, a îndeplinirii exemplare a tuturor obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului pentru progresul economico-social al țării.

În spiritul indicațiilor și orientărilor secretarului general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, Marea Adunare Națională consideră că sint necesare măsurile hotărâte pentru creșterea rolului centralelor, ca titulare de plan și unități de bază ale autoconducerii și autogestunii, care poartă răspunderea directă pentru realizarea planului la toți indicatorii.

MAREA ADUNARE NAȚIONALĂ ADRESEAZĂ APELUL CĂTRE TOȚI OAMENII MUNCII DIN INDUSTRIE ȘI AGRICULTURĂ, CĂTRE ÎNTREGUL NOSTRU POPOR, SĂ DEPUNĂ TOATE EFORTURILE PENTRU A REALIZA PLANUL ÎN CELE MAI BUNE CONDIȚII, LA TOȚI INDICATORII, PENTRU ÎNDEPLINIREA EXEMPLARĂ A SARCINILOR LA EXPORT, PENTRU OBTINEREA UNOR RECOLTE SPORITE ÎN ACEST AN, PENTRU REZULTATE CÎT MAI BUNE ÎN ÎNTREAGA ACTIVITATE ECONOMICO-SOCIALĂ.

Marea Adunare Națională își exprimă convingerea că întregul nostru popor va acționa cu toate forțele, într-un înalt spirit de răspundere, pentru a asigura îndeplinirea întocmai a sarcinilor ce revin tuturor sectoarelor de activitate, creînd astfel condiții tot mai bune pentru îndeplinirea tuturor obiectivelor stabilite în planul de stat pe anul 1987 și pe întregul cincinal, pentru creșterea continuă a avuției socialiste și a venitului național — bază sigură a ridicării nivelului de trai material și spiritual al întregului popor, țelul suprem al politicii Partidului Comunist Român.

Deputații Marii Adunări Naționale se angajează și asigură pe președintele Republicii Socialiste România, că fiecare, la locul său de muncă, va face totul pentru unirea eforturilor colectivelor de oameni ai muncii în vederea îndeplinirii în cele mai bune condiții a sarcinilor de plan, a întăririi ordinii și disciplinei în buna administrare și gospodărire a avuției naționale, în îndeplinirea neabătută a hotărârilor de partid și a legilor țării.

MAREA ADUNARE NAȚIONALĂ ADRESEAZĂ TUTUROR OAMENILOR MUNCII DIN INDUSTRIE ȘI AGRICULTURĂ, DIN TOATE SECTOARELE DE ACTIVITATE, ÎNTREGULUI NOSTRU POPOR, CELE MAI CALDE FELICITĂRI CU PRILEJUL ZILEI DE 1 MAI — ZIUA INTERNAȚIONALĂ A CELOR CE MUNCESC — ȘI URĂRI DE SUCCES ÎN ÎNTREAGA LOR ACTIVITATE.

În prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, marți 28 aprilie, s-au deschis lucrările sesiunii a V-a a celei de-a IX-a legislaturi a Marii Adunări Naționale.

Lucrările actualei sesiuni se desfășoară în atmosfera de puternică angajare patriotică în care întreaga națiune acționează, cu dăruire și elan revoluționar, pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a prevederilor planului pe 1987 și pe întregul cincinal, pentru transpunerea în viață a istoricelor obiective stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului.

La lucrările sesiunii, alături de deputați, au participat membrii ai C.C. al P.C.R. și ai guvernului, conducători de instituții centrale, organizații de masă și obștești, reprezentanți ai oamenilor muncii, ai vieții noastre științifice și culturale.

În cadrul lucrărilor s-a procedat la validarea unui deputat în Marea Adunare Națională și la discutarea și aprobarea unor proiecte de lege. De asemenea, a fost prezentat Raportul Consiliului de Miniștri cu privire la îndeplinirea Planului național unic de dezvoltare economico-socială a țării în trimestrul I/1987 și măsurile pentru realizarea integrală a prevederilor planului pe anul 1987, pentru întărirea rolului centralelor economice ca unități de bază în economie, care funcționează pe principiul autoconducerii și autogestunii economico-financiare.

În legătură cu problemele dezbătute privind îndeplinirea Planului național unic de dezvoltare economico-socială a țării, Marii Adunări Naționale i-a fost prezentat proiectul unei Hotărâri-Apel.

În unanimitate, deputații au adoptat Hotărârea-Apel a Marii Adunări Naționale privind realizarea planului de dezvoltare economico-socială pe trimestrul II și pe întregul an 1987.

Proiectele de legi înscrise pe ordinea de zi urmează să fie examinate de comisiile permanente de specialitate și supuse dezbaterii Marii Adunări Naționale în cadrul actualei sesiuni, data reluării lucrărilor în plen urmînd să fie anunțată din timp.

Miercuri, 29 aprilie, Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., întrunit sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a analizat și aprobat propunerile de îmbunătățire a nivelului dobînzilor încasate și plătite de bănci, potrivit indicațiilor formulate de secretarul general al partidului în legătură cu perfecționarea mecanismului economico-financiar. Cu acest prilej s-a apreciat că realizările dobîndite de țara noastră în dezvoltarea și diversificarea producției materiale, sporirea eficienței economice și ridicarea nivelului de trai, stabilitatea tuturor categoriilor de prețuri, precum și sarcinile prevăzute în actualul cincinal cu privire la creșterea și pe mai departe a rentabilității economice, pe seama reducerii cheltuielilor de producție și circulație, folosirii optime a resurselor materiale și financiare, asigurarea echilibrului financiar și monetar și a unei circulații bănești sănătoase, creează condiții reale pentru o reducere generală a dobînzilor atît în raporturile cu unitățile socialiste, cit și cu populația.

Prin măsurile adoptate, edificiul economic al patriei socia-

liste va dispune de un instrument de lucru mai eficient, reducerea dobînzilor fiind indisolubil legată de necesitatea perfecționării sistemului financiar și de credit, de mai judicioasa aplicare a principiilor autoconducerii și autogestunii, astfel încît veniturile statului și ale populației să se bazeze

pe activitatea de producție și circulație se reduc, de regulă, cu o unitate procentuală — în industrie, transporturi, cercetare-proiectare, comerț exterior, aprovizionare etc., de la 5 la sută la 4 la sută; la unitățile comerțului exterior și agriculturii cooperatiste, dobînda se reduce de la 3 la sută la 2,5 la

de aprovizionare tehnico-materiale, pentru creditele curente aferente stocurilor preluate de la întreprinderi în vederea distribuției, dobînda de la 3 la sută scade la 2 la sută. În ceea ce privește creditele curente pentru activitatea de investiții, deci pentru obiectivele ce se execută în cadrul termenului

derea dobînzilor ce se plătesc de bănci la disponibilitățile unităților socialiste și organizațiilor obștești, precum și pentru economiile populației depuse la C.E.C.

Noile propuneri, elaborate din inițiativa și cu aportul nemijlocit al tovarășului Nicolae Ceaușescu, analizate și aprobate la ședința Comitetului Politic Executiv din 29 aprilie — vor influența în mod hotărât și eficient activitatea economică generală, determinînd diminuarea costurilor de producție, a cheltuielilor de circulație și investiție, deschizînd noi căi pentru creșterea beneficiilor și rentabilității în cadrul unităților economice. S-a apreciat, de asemenea, că, prin introducerea în practică a acestor noi reglementări, se vor obține, deopotrivă, întărirea răspunderii pentru buna gospodărire a fondurilor materiale și bănești, un mai ferm echilibru financiar și monetar, o sănătoasă circulație bănească, precum și posibilități mai eficiente în perfecționarea aplicării noului mecanism economic și principiilor autoconducerii și autogestunii economico-financiare.

LIVIU TIMBUS ■

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

În exclusivitate pe muncă, rentabilitate, pe o activitate economică eficientă. Dobînzile, s-a apreciat, nu trebuie să fie în nici un compartiment de activitate un mijloc de a obține venituri fără muncă.

În conformitate cu propunerile aprobate, nivelul de dobînda ce se încasează de bănci la creditele curente pen-

sută și respectiv de la 2 la sută la 1,5 la sută. La unitățile agricole de stat și silvice, la stațiunile pentru mecanizarea agriculturii etc., se menține actualul nivel de dobînda de 2 la sută. Pentru creditele aferente unor stocuri de materii prime ce asigură baza energetică și de producție, se va aplica o dobînda de 2 la sută în loc de 3 la sută, iar la bazele

planificat de punere în funcțiune, s-a stabilit ca dobînda să se reducă de la 3 la sută la 2,5 la sută, depășirile de termene beneficiînd de reduceri de la 5 la 4 la sută, iar la obiectivele de investiții puse în funcțiune în avans de termenul planificat, dobînda urmează să fie de 2 la sută față de 2,5 la sută. Sint prevăzute, totodată, scă-

Noua condiție a muncii, noua condiție a muncitorului

Muncitorii de azi: proprietari, producători, beneficiari

În urmă cu două decenii, cînd Dumitru Marian, proaspăt inginer, intra pe porțile întreprinderii de Mașini Grele din București, unitatea de astăzi, numărînd circa 15.000 de oameni ai muncii, se afla chiar la începuturile activității sale. Așa se face că Dumitru Marian, în prezent șeful laboratoarelor întreprinderii, a avut posibilitatea să urmărească modul cum, în timp, s-au pus și au fost rezolvate, în etape succesive, problemele unei noi calități a muncii și, implicit, ale unei noi calități a produselor realizate acolo. Mai tînar decît el, Teodor Secară, șeful serviciului asigurarea calității, consideră că marea șansă a vieții sale de specialist s-a numit și se numește I.M.G.B. Acesta este locul în care a putut să-și pună în aplicare toate ideile, aici a reușit să transpună în practică tot ceea ce învățase sau numai își imaginase. Pentru că I.M.G.B.-ul constituie, în clipa de față, un veritabil avanpost al bătăliei pentru calitate în întreaga noastră industrie constructoare de mașini. Realizările obținute pînă acum în acest domeniu au avut ca punct de pornire o sarcină de mare încredere și responsabilitate pe care conducerea partidului și statului nostru a trasat-o colectivului de la I.M.G.B.: realizarea celei mai însemnate părți din utilajele cu care va fi echipată prima centrală atomo-electrică din țara noastră. De aici a început lucrul în sistem de asigurarea calității produselor — o experiență interesantă și utilă (acum în prag de a fi extinsă și în alte domenii de activitate, decît cel de la care s-a plecat inițial), o experiență care a obligat la muncă intensă, la mari investiții de inteligență, la remodelarea, de fapt (pornindu-se, desigur, de la exigența cu care fuseseră privite și pînă atunci problemele calității la I.M.G.B.) a întregului sistem de organizare a muncii, atît în ceea ce privește concepția, cît și îndrumarea, controlul, dar, mai ales, execuția.

Cea dintîi schimbare de optică a fost impusă tehnologiilor și inginerilor. S-a simțit nevoia unei mai mari apropieri a lor de procesul de producție, a unei participări mai active și mai responsabile la realizarea fiecărui reper. În acest sens, au fost elaborate fișe de lucru pentru fiecare operație în parte, pentru fiecare reper în parte, specificîndu-se ce, cînd și cum trebuie făcut totul, ce, cum și cînd trebuie controlat produsul, cum se confirmă calitatea lui și cum se semnalează eventualele nereușite. Astfel, inginerul a părăsit simpla postură de creator al tehnologiilor, fiind implicat în toate operațiile interfațice. Se ajunge, astfel, la o identificare absolută între idee și produsul finit. Se atinge, în felul acesta, un mai vechi deziderat, care era doar rostit, fără să ajungă a fi transpus în viață — pînă la a fi controlată, calitatea trebuie realizată.

Ce se întîmplă — mi-am întrebat interlocutorii — dacă,

în ciuda acestei sporite coordonări de specialitate, se mai greșeste cîte o operație?

— În condițiile în care fiecare operație poartă, pe fișa respectivă, semnătura celui care a efectuat-o și a celui care a controlat-o, nimeni nu-și poate asuma responsabilitatea de a ascunde o eventuală eroare. În speranța că ea va trece neobservată. Așa încît s-au muncitorul sau controlul de calitate o face cunoscută serviciului producție. Acesta își formulează părerea — privind remedierea respectivului reper —, iar tehnologul decide. Se stabilesc vinovații — nu din dorința de a-i pedepsi, ci din aceea de a lua măsurile corective care se impun. Marele câștig al unui asemenea mod de lucru este evitarea greșelilor sistematice, acelea care fac cel mai mare rău calității produselor. Din eliminarea lor se naște și o creștere a gradului de certitudine privind realizarea în cele mai bune condiții a produselor noastre.

MAI

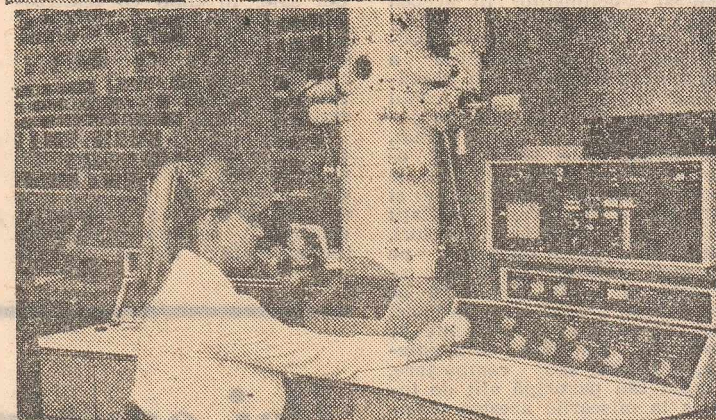
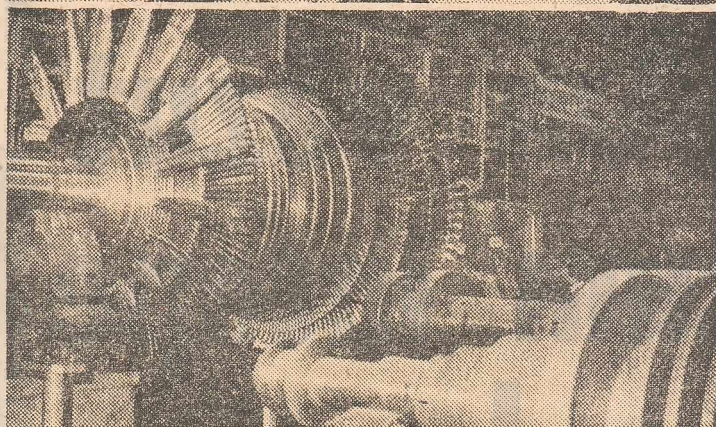
— S-a dus timpul, în acest sfîrșit de veac XX — adaugă Dumitru Marian — cînd spuneam: lasă, că se descurcă meșterul cutare, că doar de-aia are categoria a șasea. Așa cum ne-am scos cu totul din limbaj formula pîguboasă „merge și așa”. Nu, nu merge decît așa cum au stabilit și au proiectat specialiștii. Iar acești specialiști trăiesc moment de moment realitatea din secții, nu doar pe aceea din documentații. Asistența tehnică de specialitate evită, normal, superficialitatea. Pe de altă parte, vorbind puțin și de laborator — atît cel pe care-l conduc eu, cît și acela de control nedistructiv —, calitatea aparatelor de care dispunem, dublată de calitatea pregătirii celor care lucrează cu ele exclude orice fel de îndoială cu privire la calitatea materialelor sau a pieselor executate. Dar nu numai simplul control ne interesează. Noi avem pretenția că facem în laboratoarele noastre „inginerie de material”, oferind, pe lîngă rezultatele noastre, și soluții pentru obținerea unor materiale de mai bună calitate decît cele care ne-au fost trimise la analiză. Se muncște mult și serios, într-un ritm care ar putea să-i sperie pe alții. Noi facem circa 50 de mii de determinări lunar, asta însemnînd că oferim, prin fiecare om al nostru, zece rezultate pe oră, adică unul la 6 minute! Iar încercările noastre durează de la cîteva fracțiuni de secundă la 30 de mii

de ore, adică 1.250 de zile, adică trei ani și jumătate!

Am mai aflat multe alte lucruri tînd de ireproșabila calitate a organizării muncii, în primul rînd. Există — nici mai mult, nici mai puțin — un atelier special de inginerie de calitate, a cărui obligație este de a verifica, cu exigență și imparțialitate, fiecare dintre tehnologiile care ar urma să fie date în lucru. Acest serviciu poate, atunci cînd s-ar ivi cazul, să facă un raport de neconformitate, în vederea aceluiași acțiuni corective de care am mai vorbit. Avînd la bază un veritabil „manual de asigurare a calității”, componenții serviciului asigurarea calității verifică periodic respectarea specificațiilor din documente, organizînd, în același timp, un program comun de inspecții atît cu beneficiarii, cît și cu furnizorii. Acest serviciu autorizează, de fapt, o întreprindere sau alta să-i furnizeze materiale, doar atunci cînd e ferm convins de calitatea superioară a acestor materiale. Așa se face că modul de lucru pe care și l-au impus oamenii I.M.G.B.-ului se transmite și celor peste 60 de furnizori autorizați pînă în prezent. Așadar, pe lîngă ingineria de material — termen pe care l-au impus I.M.G.B.-iștii, — s-a ivit încă un termen, cu deplină acoperire în ceea ce se întreprinde la această unitate-etalon a industriei constructoare de utilaj greu, acela de „inginerie de calitate” sau, dacă vreți, „inginerie de asigurarea calității”. Ceea ce spune aproape totul despre felul în care este concepută aici — și trebuie pretutindeni concepută — noua calitate a muncii. Ea înseamnă — pe scurt — bună organizare, bună pregătire profesională, participare activă la întreaga viață a unității, utilizarea inteligentă a resurselor de inteligență și o disciplină deosebită. Pentru că, peste toate cele spuse pînă acum, decisivă este calitatea omului muncii.

— Sigur, e nevoie de mult efort, de tenacitate, de veritabil spirit revoluționar. Exemplul celor de la I.M.G.B. — ne spunea inginerul Emanuel Băbici, director general al Centralei Industriale de Utilaj Energetic, centrală din care face parte și întreprinderea despre care am vorbit pînă acum — dovedește că este pe deplin posibil să facem ca munca noastră să devină efectiv o activitate creatoare, cu efecte directe, vizibile în creșterea calității producției. De această nouă calitate — la care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a referit în repetate rînduri — depinde, în chip decisiv, viitorul industriei românești. Un viitor care, luînd ca punct de reper realizările cu adevărat excepționale ale colectivului de la Întreprinderea de Mașini Grele București, ni se arată deschis impunerii pe plan mondial a produselor ivite din miștile și inteligențele oamenilor muncii din țara noastră.

DAN MUCENIC
Fotografii de
VICTOR RĂDULESCU

O zi de muncă la I.M.G.B.: încă un pas făcut în avanposturile științei

MAI

Reporteri pe vatra eroică
a unei ctitorii

Am văzut cum începe o lume...

Lunea nu-i o zi ca și celelalte

Intotdeauna a simțit tinărul inginer Nicolae Fișcu că ziua de luni este altfel decât celelalte zile pe șantier. Celelalte zile ale săptămânii trec oarecum firesc, pe nesimțite, lucrurile curg în albia lor, dar luni, în fiecare luni, mai ales dimineața fiecărui început de săptămână are ceva ciudat, bogat și neliniștitor în același timp, imprevizibil ca revărsarea apelor peste maluri prevestind venirea inevitabilă a primăverii. După ce o săptămână întreagă ți-e plin capul de cifrele metrilor cubi de pământ excavat și beton turnat, de terasamente și pereuri, ecrane de etanșare, protecții și consolidări, de autoscrepere și gredere, dragline, instalații Kelly și cilindri compactori, deși vii la șapte dimineața pe șantier, ca acum în lunea aceasta, și ca în fiecare zi de muncă și viață, te angrenezi atât de mult în operațiunile de excavare, transport, imprăștiere, nivelare sau compactare, trupul tău participă atât de intens la mișcările acestea masive de pământ și utilaje, devenind el însuși un teritoriu la fel de frământat ca al șantierului, încit nici nu știi când se face ora 17 și uneori te trezești întinzând peste program până când întunericul îți aduce aminte că iar nu vei ști cum să-i justifici soției întârzierea decât cu aceeași explicație simplă, atât de simplă și banală încit de la un timp a devenit în ochii ei aproape neverosimilă: „am lucrat... am vrut să recuperez toată bentonita... nici nu știu cum a trecut timpul!”

Duminica e altceva, timpul are alt ritm de curgere, lumina însăși are altă presiune asupra trupului tău, e ca și cum ai fi scafandru și după ce ai lucrat la mare adâncime oceanică stai 24 de ore în camera de decomprimare pentru a te putea întoarce la suprafață astfel încit trupul tău readaptat la presiunile normale să nu se pulverizeze. Duminica e o zi în care ai tot timpul s-o ascuți pe fetița ta-de doi ani bijbiind după vocalele limbii române pentru a rosti mai limpede fantasticul cuvânt „TA-TA”, înspăimântându-se de consoane și ascunzându-se după ele ca după cupele unor uriașe Stalowa Wola. Apoi soția cu problemele ei, amintirile prenatale, postnatalului, sorcii, părinții din Vedeia, de lângă Roșiori. În sfârșit, duminică seara îți mai rămâne timp să vezi filmul „Salutări de la Agigea” în timpul căruia soția nu se va putea abține să-ți pună

întrebarea capitală „ei, chiar așa să fi fost, dragă?” iar tu, încercind să-i răspunzi, îți vei aminti primii ani de studenție, anul doi parcă, da, sigur, cum ai putea uita practica studentească la Cernavodă, la ecluză, apărare, protecții, poduri, culee, terasamente. „Filmul e film, viața e viață” — îi va spune, cu mindria celui care a cunoscut-o, a dat piept cu ea, inginerul Nicolae Fișcu soției sale, în timp ce televizorul le ecranază familia tinăra de șantieristi cu panouri de imagini care pentru cine știe cu adevărat ce-i șantierul pot să însemne căciula de frișcă de pe sprinceană unei savarine.

Te uiți pe o hartă a României, îți concentrezi o clipă privirea asupra tuturor riurilor care izvorăsc din Carpații de miazăzi, între Jiu și Prahova și descoperi deodată o realitate inexplicabilă: albiile tuturor

miță capricioasă ea însăși ca oscilațiile unei encefalogramme.

Repetabila tinerețe

Directorul adjunct Nicolae Neacșu își ridică ochii de pe hartă și descoperă că fața tinărului inginer e o hartă la fel de expresivă ca și aceea a viitorului lac de acumulare de pe cursul Argeșului. Încercuie punctul acela pe care îl căutaseră împreună o clipă, balastiera de la Poșta sau poate stația de bentonită de la Cornetu, și cafeaua pe care secretara o așază cu gesturi conspirative pe masă, pe unul din malurile Argeșului, poate chiar pe digul viitorului lac, nu e decât un pretext de a se scutura de senzațiile încă vii ale zilei de odihnă și a-și reconecta trupul și nervii la sistemul de comandă și tensiune al șantierului.

său de a-și continua gândurile; de a scoate la suprafața apei ceea ce avea el de mult timp, de o viață, pe fundul abiei. „După ce-am trăit 30 de ani numai pe șantiere, n-aș mai putea sta într-un birou. Pe șantier mi-am mîncat zilele. Așa că dați-mi orice, numai să fie pe un șantier, șef de brigadă, orice. Și uite așa, am ajuns aici. Cînd eram elev, tocmai se făcea termocentrala de la Doicești. Era foarte aproape de Brănești, de unde sint eu. Pe vremea aceea se ducea mare lipsă de cuie. Angajau copii la scos cuie. Ne plăteau doi lei kilogramul... Atunci am făcut cunoștință cu primul șantier din viața mea... La început sint hărțile și proiectele, apoi pămîntul scormonit cu mașinile, oamenii și nopțile nedormite pînă vezi cu ochii tăi că iese din pămînt lucrarea, se materializează un proiect, o idee...

Prima mea ispravă ca lumea: Aveam pe atunci un șef de secție, Tomi... Mă cheamă odată la el: măi tovule, uite proiectul ăsta, ai două ore la dispoziție să-mi spui dacă ești în stare sau nu să-l realizezi. Dacă îl faci, ești șef de șantier, șef mare, mă... Dacă nu, vezi-ți de treabă! Așa că lei frumos proiectul, îl studiezi cu atenție... Te aștept... Poate că îmi tremurau miinile în clipa aceea cînd am luat proiectul, ca și cînd tragi biletul la examenul cel mai greu. M-am retras într-un colț și m-am uitat peste el, întii de jos în sus, apoi de sus în jos. Peste o jumă de oră m-am dus la șeful de secție: Da, sint în stare să-l fac!... Mi-a pus imediat în mină o ștampilă și treizeci de bilete de tren. Se chema că sint șef de șantier. Un singur lucru nu știam: ce trebuie să fac mai întii ca șef de șantier. Tomi s-a uitat la mine sever și mi-a pus o mină ca o cupă de excavator pe umăr: Acum ești șef. Descurcă-te! Aveam 23 de ani. Ce-i de făcut? M-am trezit afară, în stradă, în plin soare, uitîndu-mă și răsucind ștampila din mină și întrebîndu-mă încotro s-o apuc. Aveam 23 de ani și o singură, irepetabilă tinerețe.

M-am dus în primul rînd la raion. De unde ești tovule de loc? m-au întreat. Din Brănești. A... pâl ești de al nostru... Ce-ți trebuie? Chiar! Ce-mi trebuia să deschid un șantier, ce-mi trebuia mai întii și mai întii să deschid o lucrare al cărei destin depindea în întregime de mine? M-am auzit spunînd aproape răstit: CA-ZA-RE. Pentru cîți oameni? Am spus o cifră rotundă care mie însumi îmi părea uriașă, la vremea aceea: o sută de oameni. Foarte bine, folosești vilele cutafe și cutare ca dormitoare. Ce-ți mai trebuie? M-am gîndit rapid: pâl dacă oamenii mei au unde dormi e minunat, e excepțional, dar cînd se trezesc dimineața trebuie să mînce. Am spus foarte hotărît, de teamă să nu se răzgîndească: Îmi trebuie mîncare la oameni, tovărăși! Da... din clipa asta oamenii șantierului dumitale au acces la cantină. Fu chemat apoi un tovarăș de la aprovizionare: Îl vezi pe tovarășul ăsta tinerel, cum ai zis că-ți zice, tovule? — Neacșu... foarte bine, îi dai tovarășului Necșoiu piine cîtă-ți cere. Apoi către mine: Ei, ce mai vrei? Deodată am rămas în aer. Aveam cazarc pentru oamenii mei, aveam mîncare pentru oamenii mei. Dar oamenii? Unde erau oamenii mei? Cine erau oamenii aceia? M-am uitat speriat la tovarășii de la raion să văd

Doi constructori, într-o coloană

riurilor noastre din acest spațiu, în loc să se năpustească din înălțimile munților Carpați direct spre Dunăre, într-un curs „eficient”, în linia cea mai scurtă, perpendiculară pe cursul Dunării, au o deviație ciudată spre est, care se accentuează treptat, de parcă ele ar avea tendința să se verse nu în Dunăre, ci direct în Mare. Cea mai puternică deviație de la mersul „firesc” o are Argeșul. Dacă ar fi să se ia și geografia după logica noastră, Argeșul ar trebui să facă un sprint scurt și să se verse în Dunăre la Islaz, în același punct în care sosește și Oltul, fără s-o mai lovească pe la Pitești, Topoloveni, Găești, pînă la... Oltenița, pretindu-se uneori la cotituri radicale, curgînd zeci de kilometri în Cîmpia Română paralel cu Dunărea ca și cum ar renunța la ideea de a se mai vărsa în ea, ca să se răzgîndească totuși în cele din urmă și să facă treaba aceasta tocmai la Oltenița. Ca să nu mai vorbim de Prahova care, după aceeași „logică”, ar trebui să curgă spre București de-a lungul terasamentului căii ferate și să n-o ia atît de inexplicabil mult într-o parte, spre mare, într-un curs plin de meandre, vărsîndu-se într-o Ial-

Afară autobuzele soseau unul cite unul și în timp ce oamenii se împrăștiu spre punctele lor de lucru, suflul le șiroia încă de senzațiile zilei anterioare, ale unei zile întregi petrecute în familie, cum pietrișul scos de cupa draglinei din albia riului lasă în urma lui pinze de apă care desenează un timp pe mal piraie grăbite. Directorul adjunct încercă să ia o gură de cafea dar puse repede ceașca pe fundul lacului: era prea fierbinte. Așa că mai aveau cîteva minute de duminică înainte. E abia șapte fără un sfert dimineața. Peste un sfert, o jumătate de oră, coridoarele vor bubui de voci bărbătești, cereri și ordine, cifre și mașini, materiale și funcții și el însuși va fi o intersecție aglomerată, un triaj important de decizii și sarcini.

„După ce m-am întors din Libia, m-am dus la minister” — îi spune tinărului inginer din fața sa ca și cum ar fi continuat un dialog intrerupt de puțin timp, dar cine mai știe în ce punct al șantierului și cînd începuseră de fapt acest dialog sau dacă îl începuseră vreodată și dacă nu cumva direct acesta de a începe al directorului nu era decât un mod al

vezi că rămîne în urma ta ceva, că ai lăsat un semn al trecerii tale prin lume...”

Prezența tinărului inginer îi stimula amintirile directorului Neacșu. Avea băiatul ăsta o față atît de lipsită de ascunzături și ochii de un albastru atît de străin de duplicitate încit se simțea liniștit ca în prezența propriului său fiu (tot constructor, desigur!), dar asta e o altă poveste, o liniște în care avea acces la mai adîncile stratificări ale memoriei. Era acum ca în tinerețe cînd învăța la cel mai greu examen al sesiunii și cînd orice clipă trăită în afara tensiunii examenului acela avea o voluptate aparte. Stările de comunicare cinstită dintre oameni, comunicare absolut dezinteresată, adînc umană, suflul de la suflul, sint atît de rare încit merita să mai prelungească această clipă frumoasă dinaintea scufundării în adîncul marin al săptămînii de lucru cu încă o amintire.

Așa că urmă: „În '59, după stagiul, am fost numit imediat șef de șantier. Mi s-a dat un dig de 500 m pe Valea Ialomiței. Dacă nu se făcea digul acela, prima viitură mai puternică putea lua podul de cale ferată. Așa că era o lucrare urgentă. Am făcut-o.

Brigadierii: ștafetă romantică

Salutări de la Stejaru!

Inserarea e aproape. Și nu pot să nu mă gândesc la faptul că tinerii pe care i-am cunoscut de-a lungul unei întregi zile de muncă (tinerii Șantierului național al tineretului care lucrează la transformarea Argeșului într-o cale navigabilă, urmînd a-i folosi apele și pentru nevoile agriculturii) vor fi și începînd să viseze la faptul că întreaga lor trudă, întreaga lor abnegație, vocația lor de a dura vor deveni, cu trecerea timpului (așa cum s-a întimplat pe atîtea alte șantiere), subiecte de cărți sau de filme. Gresesc cumva anticipînd — mai ales după cele aflate acolo — un posibil film cu titlul **Salutări de la Stejaru?** Nu cred. Fapt pentru care mă grăbesc să aștern, spre a fi eventual folosite cîndva, niște fișe rezumînd destine umane, pe care, fără a le numi neapărat excepționale, le inobilează însăși realitatea: sint portretele unor tineri adevărați, dintr-o Epocă încredințată în elanul și dăruirea fiilor săi îmbracați în salopete albastre.

Povestea unor manete

Era strungar la Galați pe vremea cînd cumnătu-său, Iancu Prisăcaru, l-a îndemnat, prin '79, să vină la Medgidia. N-a ezitat și iată-l pe Nicolae Ghidan buldozerist la secția de utilaje a inginerului Andrei Popescu, renumită pe tot Canalul pentru disciplina ei, pentru ritmul în care muncea și pentru calitatea execuțiilor. I s-a dat un S 1800, pe care l-a predat de curînd numai pentru că așa i s-a cerut, deși mergea bine și acum. Ce face el, ca buldozerist, pe șantierul acesta nou? Păi, tot ce făcea și dincolo, adică împinge cam 20 000 de metri cubi de pămînt pe lună, adică vreo 700 în fiecare zi. Creu? Nu. Munca pe buldozer e frumoasă, mai ales pentru faptul că utilajul ăsta mare și aparent greoi îți dă posibilitatea să lucrezi pe orice vreme. Doar șenila să poată merge! Inșă, dacă te pricepi, o faci tu să meargă. Ești, de-acum, bucurestean! Un fel de-a spune. Am lucrat, de cînd am venit, de anul trecut, adică, duminică de duminică. Eu n-o prea am pe-asta cu plimbările. Așa încît, dacă mă credeți, nu mă descurc deloc prin Capitală. O s-o învăț eu, nu vă temeți, da' pînă una-alta, e musai ca treaba de-aici,

de pe șantier, să meargă bine. Bine de tot. Și merge! Excavatoristul Valean Chezan a pornit de-acasă, de la Gherla, pe marele șantier al Transdubrogeanului numai pentru un an. Detasat. Era în 1977. Astăzi lucrează de zece ani pe o mașină uriașă, unul dintre acei mastodonți pe care îi vedeți adesea prin fotografiile spre a ilustra complexitatea muncii desaturate pe șantierele țării. Intre timp s-a căsătorit cu o dobrogeancă, și ea mecanic pe excavator. În chiar ziua cînd l-am cunoscut, i se dăduse un excavator nou. Era preocupat să se facă înțeles de colegul ce urma să lucreze pe fosta lui mașină pentru a-și lua înapoi manetele vechi și a le pune pe noul utilaj. Mi s-au învățat miștile cu ele, dragele mele manete! Și e păcat de cită trudă au văzut ele ca să nu meargă, mai departe, în podul palmelor care le cunosc atît de bine. Un muncitor care nu-și iubește scula de lucru n-are cum să fie foarte bun. Și nici nu poți participa la asemenea lucrări grandioase dacă nu poți sufla mult.

despre efort uriaș, despre tenacitate. Șantierul adevărat — spune ca pentru sine inginerul Alfred Spilerman, șeful secției de exploatare a utilajelor din cadrul brigăzii naționale a tineretului — nu mai poate, odată pătruns în elanul unui astfel de loc de muncă, să se mai desprindă. Să cauti mereu soluții, să întîlnești mereu situații noi, asta nu înseamnă decît să rămii în permanență lină. N-ai mai putea, pentru nimic în lume, să lucrezi într-un birou. La fel, toți cei de-aici. La fel, toți cei de-aici sint și vor rămîne, pe viață, brigadierii.

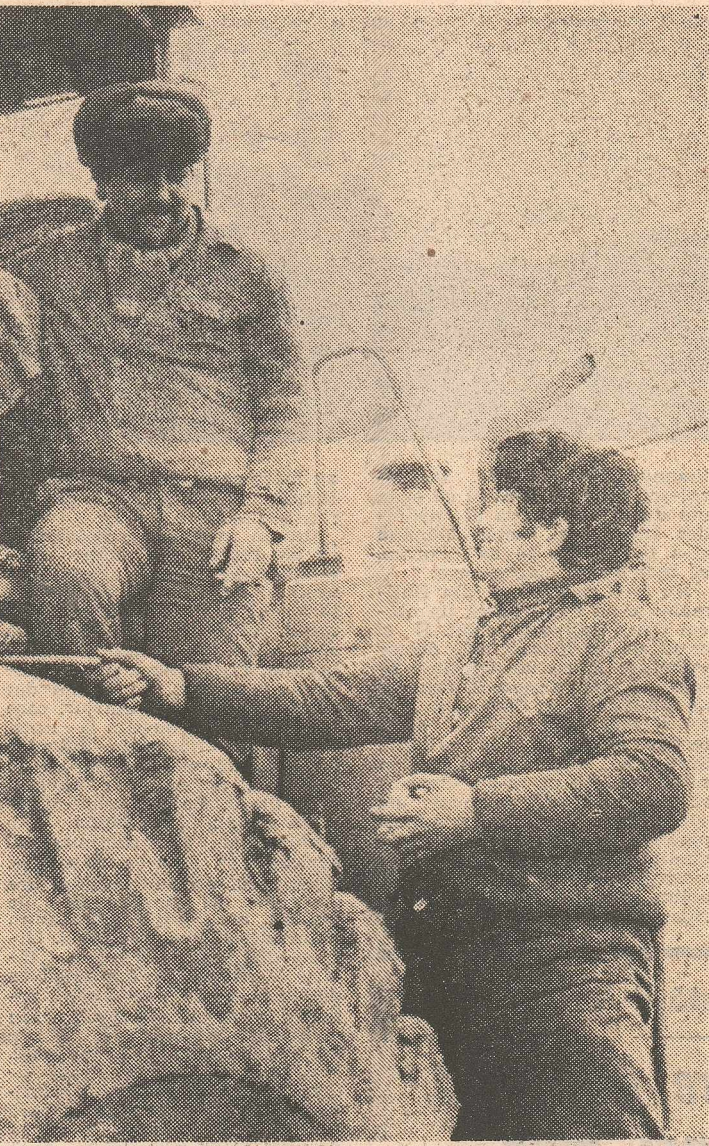
Sigur, impresiile adunate de-a lungul acelei zile petrecute alături de brigadierii de la Stejaru sint departe de-a fi fost epuizate de rîndurile asternute pipă acum. N-am apucat să spun încă nimic despre inginerul Andrei Popescu, cel care, de-a lungul timpului, cu pricepere și tact, a pus la punct, ca un mare regizor, deplina unitate de mișcare a tuturor utilajelor care lucrează pe șantier, astfel încît, oricînd ar sosi aici, cu dorința de-a filma, operatorii n-au să aibă nici un fel de probleme cu organizarea lucrului și cu umplerea cadrului. Totul e îndelung repetat, fără cusur, respectînd cu strictete, în același timp, cerințele maximei eficiențe, dar și pe cele ale fotogeniei. Orice muncă bine făcută, spune acest pretențios specialist, aflat cu numai doi ani înainte de vîrsta pensionării — începe să semene cu arta.

Autorul prezentelor însemnări nu mai face acum, presat de cerințele spațiului tipografic, decît să transmită cititorilor — din partea brigadierilor pe care i-a cunoscut — salutări de la Stejaru și să încheie cu firescul „va urma”. Pentru că aici șantierul crește cu fiecare zi și, tot cu fiecare zi, adună, în cronica sa, fapte ce se cuvin a fi istorisite. Fapte ale căror eroi sint niște tineri obișnuiți, îndeobște veseli, care știu să-și asume, cu adîncă responsabilitate, marile sarcini ale momentului. Asta însemnînd, altfel spus, o asumare plină de maturitate și patriotizm a propriei lor existențe. Atît, decumdată, de pe cel mai tînăr dintre șantierele tineretului țării. Epoea de la Stejaru continuă.

Fotoreportaj de VICTOR RADULESCU ■

Dor de tinerete fluvii

Ceoa ce-i uneste pe toți cei care nu-au vorbit, cu o dragoste între-adevăr pămînașă, despre viața de șantier, pe toți brigadierii de-aici este bucuria cu care privesc la cele realizate în anii de cînd lucrează împreună. Și un fel de nostalgie, un dor de tinerete fluvii create de ei. Maistrul Mihai Mechenici, de pildă, își dorește să mai facă un drum pe luciul de apă al marelui Canal, spre a-și împropăta memoria, spre a-și aduce iar aminte cit de greu a fost — dar o greutate luptînd cu deplina ferice și sfîrsind prin a fi biruită de aceasta — scoala utilajelor de pe fundul canalului, de la cota zero la cota zece. Să revadă în minte decaturile pe care urmau și coborau neconștient, să vadă monumentul de la Basarabi, la a cărui înălțare a pus și el umărul. Cu excepția monumentului, toate celelalte sint învăluite de liniștea apei. O liniște, însă, părelnică. O liniște care, dacă stii s-o ascuți (ascuțîndu-ți în fond, propriile-ți povești) spune

dacă nu-mi auziseră gîndurile. Imi bătea inima ca motorul unui compresor. Am spus, de data aceasta, firesc, aproape șoptit, ca să reiasă că asta se înțelege de la sine, nici nu mai admite discuție, deși eu o clipă înainte era să ies din biroul comitetului raional de partid fericit că rezolvasem atît de ușor problemele șantierului, dar lăsînd nerezolvată cea mai importantă problemă, oamenii, am spus, oamenii... Tovarășii de la raion au ris și ei, se-nțelege că vor fi și oameni, sigur că da, nu-i nici o problemă (și în trei zile mi-au venit 300 de șantieristi în loc de 100, la cîți mă gîndisem inițial).

Scara am raportat șefului meu: Să trăiți, am rezolvat totul... M-am descurcat tovarășe Tomi... Trimiteti-mi urgent materiale pe șantierul digului Pucioasa! Vocea, spre surprinderea mea, parcă mi se îngroșase puțin, suna mai bărbătească, începea să aibă inflexiuni de șef de șantier. Bine, bine, mor-măi tovarășul Tomi, parcă nemulțumit că m-am descurcat atît de repede și fără recunoștința lui autoritate. Miine dimineață, la 7, sosesse la fața locului să trasăm.

A doua zi dimineața îl aștept la tren, sosesse tovarășul... Mergem la fața locului. Pe drum imi face o recapitulare ca spre a se convinge că spusesem adevărul: Ai oameni cîți îți trebuie? da, sigur, chiar mai mulți decît imi trebuie, ai unde-i caza, ai ce le da de mîncare? da, tovarășu', am rezolvat problemele administrative. Și în clipa în care spusesem „am rezolvat” m-am simțit util în cîmpul acela care avea să fie de aici încolo locul meu de muncă. Și țărășii... Ai făcut rost de țărășii? Am încremenit. Parcă mi-ar fi dat în cap cu ceva. Cum de uitasem țărășii? Cum să încep un șantier pe care să lucreze cîteva sute de oameni fără să înfigi mai întii în pămînt cîteva țărășii și să legi apoi de ei tradiționala sfoară de cinepă? Infiptul țărășilor era desigur mai mult un ritual al oricărui început de șantier decît o gravă și inevitabilă necesitate. Tocmai de aceea m-am simțit ca și cum mi-ar fi infipt cei treizeci de țărășii în carne... L-am lăsat pe tovarășul să mi-o ia înainte și m-am uitat speriat în jur, căutînd firul de paj de care să mă agăț. Norocul meu a fost c-am zărit la marginea zăvoialului un om cu o secure în mină. Am alergat la el. Ce faci aici? — l-am întrebat cu autoritate. Nimic, adică ia, și eu... Omul a îngăimat ceva, surprins total de atîtudinea mea de-o severitate imbatabilă. Lucrezi undeva? Nu, s-a scuzat omul, adică da, tocmai tai și eu, aici, niște nuiele. Văd destul de bine ce faci aici, dar așa, în general, ești angajat undeva? Nu,

unde să fii? Foarte bine, i-am spus omului. Te angajez eu. Vei lucra la digul de protecție al căii ferate Pucioasa. Da, sigur, sigur, a spus omul, mă duc să-i spun femeii, să-mi pregătească... Nu mergi nicăieri. De azi ești pontat pe șantier. Prima sarcină de serviciu: tai imediat treizeci de țărășii de înălțimea asta. Înțeles? Da' țărășii zdraveni, omule, altfel îți tai ziua!

Apoi l-am ajuns din urmă pe tovarășu' și i-am spus că și problema țărășilor este rezolvată, desigur... Și uite așa mi-am început treaba... Și acum cînd mă duc în concediu, la părinți, mă abat de fiecare dată pe la digul acela. Să-mi văd opera... ION ZUBAȘCU ■

Verbele tineretii

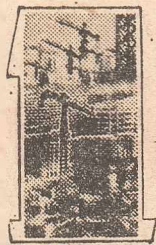
Că tineretea este starea de grație a ființei — știm de mult, așa cum știm că ea durează atîta vreme cît sîntem demni de ea. A fi tînăr, aici și acum, echivalează cu o profesiune de cea mai mare răspundere. Un popor care crește, un popor care învață, care iubește și care muncește e un popor tînăr, viguros și atent la mersul vieții — al istoriei sale, deci. Pentru că verbele tineretii se așază în ordinea cea mai firească astfel: **a crește** — a crește odată cu țara, odată cu oamenii ei, odată cu anotimpurile, **a învăța** — sete a sănătății spiritului, semn al vitalității creatoare, garanție a zilei de miine ca treaptă a progresului, **a iubi** — aureolă în lumina căreia oamenii sint oameni cu adevărat, slujind rosturile acestei lumi, **a munci** — lege a deplinei împliniri, a mersului înainte, temeii al fiecărei zile trăite pentru sine și pentru ceilalți în același timp.

În calendarul sărbătorilor noastre avem, așadar, o **Zi a tineretului**. Aceasta pentru că, totuși, timpul ne măsoară toate faptele, toate gîndurile, toate simțirile. Așadar, timpul ne e dator și cu acest **memento** care ne aduce la același numitor. Există, da, o **Zi a tineretului**. Deși fiecare zi este a tinerilor, prin muncă, prin dragoste, prin învățătură, prin ceea ce tinerii fac să crească în viața noastră cotidiană. Creația, curajul, puterea pusă în slujba adevărului definesc un **mod de a fi tînăr**, de a gîndi tinereste, de a izbîndi tinereste. Misiunea tinerilor, mai cu seamă într-o societate ca a noastră, în plină expansiune economică, socială și spirituală, a fost îndeajuns teoretizată. Tineretul a fost și trebuie să fie, încă mai apăsător, o avangardă cutezătoare, care cunoaște în profunzime direcțiile dezvoltării societății și participă din plin la toate angrenajele ei. Nicăieri, în niciunul din forumurile partidului și poporului nostru, tineretul nu este uitat. Verigă de pret, întotdeauna cea mai rezistentă, tinerii sint prezenți în toate izbinzile patriei. În industrie, pe marile șantiere ale tineretului, în fierbințile campanii ale agriculturii noastre, în amfiteatrele învățămîntului universitar, dar și pe podiumurile sportive deprinzînd spiritul înalt al competiției, tinerii își definesc condiția de largă participare la viața societății.

A fi tînăr, azi și aici, înseamnă a trăi la unison cu timpul patriei, a-i simți pulsul alert, a-i prefigura izbinzile prin idealuri, prin curajul de a trăi astăzi un miine cu valoare de certitudine.

T. MIHAI ■

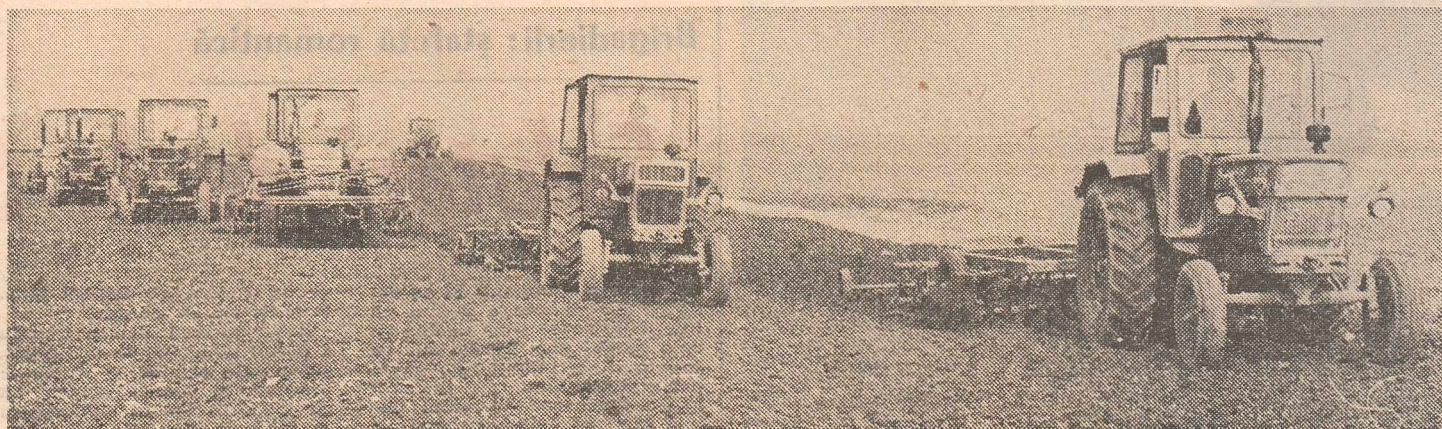
MAI

La C.A.P. Butimanu din județul Dimbovița, timpul nu se mai măsoară în zile ci în ore. Se spune: azi până la ora 12 sau mine, cel mai tirziu, la 3 după-amiază. Ziua e prea mare ca să mai fie o unitate de măsură pentru ritmul în care muncesc oamenii.

Și într-una din diminețile acestui sfârșit de aprilie la Butimanu nu s-a irosit nici un minut. Vremea e bună și după aproape o săptămână în care nu s-a putut lucra pe cimp, oamenii se grăbesc. De n-ar ploua, își zic ei privind cerul plumburiu prin care soarele mai mult se ghicește. Anii trecuți, pe vremea asta, semănatul era încheiat. Pentru a recupera rămânerea în urmă, se muncеște zi și noapte. Pregătirea terenului se face noaptea. Dimineața, la ora 6, intră în brazdă semănătorile.

Deși dis-de-diminețată, intrăm în sediul Consiliului Popular îndovindându-ne că vom găsi pe cineva. Avem puțin noroc. Pe picior de plecare, îi prindem totuși pe primarul Marin Frățilă și pe vicepreședintele Marin Dragnea. Cu o seară înainte s-a hotărât să fie închiriat pentru erbicidării un elicopter al aviației civile. C.A.P. urmează să elibereze nota de comandă, iar Marin Dragnea să se ocupe de treaba asta în continuare. Sint bani în bancă? Sint. La Butimanu, an de an, se realizează beneficii. Lucrurile merg bine, din ce în ce mai bine. Toată lumea știe ce are de făcut și face cu calm și liniște.

Pornim alături de primar în drumurile lui. Satul pare pustiu. Așa cum le stă bine, țărani sint pe cimp. La Butimanu, așa cum vom vedea, toți sint țărani și cind spunem asta ne gândim la felul cum își înțeleg munca și își îngrijesc pământul. Spunem pământ dintr-o veche obișnuință, fără el nu se poate, dar înțelegem tot ce s-a făcut pe acest pământ prin truda oamenilor: casele noi și sănătoase, tractoarele și mașinile de tot felul, sămînța selecționată, cele peste 700 de bovine pentru care, cu toate că s-au mai ridicat două, grajdurile încep să devină neîncăpătoare și, pentru două zile, poate și acel e-

licopter plătit cu banii cooperativei și care va zbura peste cele 700 hectare semănaute din toamnă cu griu și orz.

— Pentru a înțelege mai bine care este astăzi vița la Butimanu ar trebui poate să ne gândim unde eram în urmă cu 25 de ani. Munca oamenilor s-a ușurat, numărul celor care lucrează în agricultură s-a redus, recoltele au crescut spectaculos. Altfel gîndesc oamenii astăzi, altfel sint îmbrăcați, altfel trăiesc. Sintem o comună mică de categoria a III-a, șase sate în care trăiesc 2 600 de oameni. An de an am realizat și depășit planul de preluări de produse agroalimentare de la gospodăriile populației. În trimestrul I al anului am livrat la fondul de stat 56 de porci, 36 bovine, 450 hl lapte, 60 mii ouă, 600 kilograme

trecut. Anul acesta vom reda agriculturii 60 de hectare prin amenajarea unor terenuri virane sau mlăștinoase. E mult, zicem noi, mai ales pentru o comună ca a noastră care n-are prea mult pământ. Cine trăiește și muncește aici are aceleași interese ce ale tuturor. Aceste interese se rezumă într-unul final — la Butimanu să se trăiască cit mai bine. Mai de mult, oamenii parcă gîndeau doar prezentul. Cred că marele cîștig în ceea ce privește oamenii este că au învățat să gîndească nu numai prezentul, ci mai ales viitorul. Atit prezentul, cit și viitorul se pot realiza numai prin muncă. Toată lumea muncеște în acord global: cei plecați în industrie, cadrele, specialiștii, pensionarii de stat. În răgazul dintre muncile cimpului, ne gîndim cu

timanu, Nicolae Preda. Inginerul-șef spune despre el că e un om de toată isprava și nădejdea. Intre timp, Victor Mănăilă și-a făcut casă în sat. Poftim, să mai spună cineva ceva.

De fapt, specialiștii din Butimanu și-au făcut parcă un obicei din a se muta în sat. E și cazul soților Moraru. El doctor veterinar la circumscripție, ea ingineră, șefa fermei 2. Oameni ai satului sint și Gheorghe Matei și Ion Radu, primul șeful fermei, al doilea, șeful brigăzii. Sint țărani din tată-n fiu, cum se spune, atit că s-au deprins să citească cărți și manuale de specialitate, să gîndească munca pământului așa cum trebuie gîndită într-o agricultură intensivă, modernă, să-și planifice acțiunile cu grijă și competență financiară.

au mers ca ceasul. Ca pe toată lumea, ne-a năcăjit vremea rece și ploioasă.

Intrăm în ferma zootehnică. Iți dai seama cum merge zootehnia unei unități dacă privești vitele acum la ieșirea din iarnă, cind iarba n-a dat încă colțul. Vitele, mețiși de brună sint sănătoase, curate și bine hrănite. Butimanu a avut cu ce să le hrănească, ba a mai dat furaje și unităților din jur, care s-au văzut descoperite la acest capitol. Dr. Constantin Stănculescu are biroul, o cămăruță cu o masă și un scaun, la capătul unui grajd. Pe peretele grajdului scrie: „Zootehnia este sectorul cu foc continuu al agriculturii”. Asta ca să se știe. Dacă focul acesta continuu are tendința să moacăască pe undeva, are grijă Constantin Stănculescu să-l întrețină. Ordine, disciplină, curățenie, tăblice la fiecare loc din grajd cu datele necesare unei bune urmăriri a montării și fătării. În construcție e un grajd. Vitele nu mai încap în cele existente. Planul la efective pe anul acesta a fost deja depășit. Producția de lapte pe cap de vacă furajată este depășită. Numărul de vitei fătați este dublu decit cel planificat. Vitele sint scoase în fiecare zi afară pentru mișcare. Asta, ne explică doctorul, înseamnă sănătate, urmărirea în bune condiții a vacilor care trebuie montate. Zootehnia C.A.P. Butimanu se poate lua la întrecere cu cea a multor unități de stat frunțase. Grajdul care s-a construit a fost făcut cu un metru mai puțin înalt. Cei de aici n-au vrut să respecte proiectul. Au fost și puțin cerțați pentru asta. Economii la investiții, căldură mai bună pentru vite. Cei de la Butimanu nu s-au grăbit să renunțe la grajdurile gospodărești și să le înlocuiască cu altele mai noi, care nu s-au dovedit întotdeauna cele mai inspirate.

Cind scriem aceste rânduri, peste Butimanu a început să plouă. Oamenii, iată, au de luptat și cu această primăvară capricioasă.

OPREA GEORGESCU

„Jurnal de campanie“ de pe frontul bunăstării

Cînd toată lumea știe ce are de făcut, fiecare își face datoria mai bine

carne de pasăre. Anii trecuți am livrat la fondul de stat între 1 000 și 1 100 litri de lapte pe fiecare vacă din gospodăriile populației. Asta înseamnă că avem vite bune. De altfel și zootehnia C.A.P. este una din cele mai bune din județ. C.A.P. cu o suprafață de teren arabil de 1 740 hectare lucrează de ani buni cu beneficii. Pe raza comunei mai avem 4 ferme ale I.A.S., două vegetale și două zootehnice, o fermă piscicolă cu 160 hectare luciu de apă, o fermă sericicolă căreia i s-au afectat 55 hectare. Secțiile de prestări de servicii ale C.P.D.A.M. au depășit anul trecut cu o jumătate de milion de lei planul la producția marfă și prestări servicii. Prin înființarea unui atelier de timplărie la începutul lunii martie aproape că vom dubla cifrele de plan de anul

toată seriozitatea și dragostea la înfrumusețarea comunei. Orice așezare din țara noastră trebuie să fie nu numai bogată, ci și frumoasă.

Am ajuns la tarlăua de la marginea satului Lucianca. Semănatul soiei se apropie de final. Inginerul-șef Victor Mănăilă a urmărit această lucrare îndeaproape. De dimineața pînă seara a fost alături de oameni pe cimp. A venit la C.A.P. în anul 1970. Vreo trei ani a fost președintele cooperativei. Într-o adunare generală, cineva a spus că dacă ar fi președinte un om al satului, cooperativa ar merge și mai bine. Asta l-a supărat foarte tare pe inginer. Cum adică, el nu pune tot sufletul în tot ce face? N-a mai acceptat să fie președinte și a rămas simplu inginer. În locul lui a fost ales un țaran din Bu-

Plecăm. În drum spre ferma zootehnică a C.A.P., îl întîlnim și pe președintele Nicolae Preda. A venit mincarea caldă pentru mecanizatori? E prima lui întrebare. Zi de zi, de la Crevedia, de la cantină, se aduce cu căruța mincarea pentru oamenii care sint pe cimp de dimineața pînă seara, îndeosebi pentru mecanizatori. Secția a 8-a S.M.A. Bilciurești deservește C.A.P. Butimanu. Și aici lucrează numai oameni din sat, legați de interesele lui: Marin Vaida, Nicolae Andronache, Ion Vișan. Tânase Gheorghe, șeful secției e tot din comună.

— Nu ne lipsește nimic, spune Nicolae Preda. Avem toate condițiile: semințe de calitate, oameni buni, apă în sol, mașini. În anii trecuți, se mai întimpla să se mai defecteze cite un tractor în brazdă. Anul acesta

Nu trec o singură dată prin fața clădirii telefoanelor din București fără să trăiesc ceea ce se petrece înăuntru.

Pereții dispar și la toate etajele „văd” circuite, microfoane, instalații complicate, femei de toate virstele, în halate de lucru, care răspund prin eter la chemările noastre.

Niște femei, ca mine, ca dumneavoastră, găsesc puterea, și-au ordonat voința, să repete între 3 și 700 de ori pe zi (depinde de experiența și dexteritatea căpătată) aceleași: „numele abonatului? adresa? cu plăcere“...

Mereu proaspătă, mereu la dispoziția noastră, „vocea“ de la telefon, deși anonimă, e o biografie, o viață, un cămin. Ca și noi are zile bune, evenimente de neuitat, dureri mistuitoare, dar, ca un actor în scenă, trebuie să le acopere cu indiferență, să adopte tonul profesional și să fie telefonista de la 030, 031, 032, 091, de la Internațional... Este o profesiune grea, recunoscută ca atare. Programul unei telefoniste este de 6 ore și zilnic primește gustări gratuite în jumătatea de oră de pauză. Arei trei zile în plus la concediul de odihnă.

În prima zi a Anului nou, de sărbători, muncеște de două ori cit de obicei, pentru că fiecare vrea să-și audă prietenul, ruda, iubitul. Dar este fericită pentru că este fericită de 1 300 de abonați — (atîtea apeluri îi revin unei telefoniste într-o tură). În ziua de Anul nou sau de sărbători, abonații sint lirici, șugubăți, politicoși, vorbesc șoptit (cit bine pentru ureche) ceea ce nu se poate spune în tot restul celor 365 de zile. A doua zi după... dacă ești telefonistă înseamnă că

trebuie să știi totul despre străzi, chiar cele care nu au încă nume, și despre abonații pe care îi caută cel de la capătul firului. Telefonista ar trebui să desconspire, așa crede abonatul, pe cel care și-a trecut numărul la necomunicabil. Necazurile, pentru care unii abonați fac și reclamații la di-

Atunci patru telefoniste, în loc să răspundă la patru apeluri telefonice, își impart miile de nume Popescu și controlează listele pînă găsesc, dacă găsesc... Timp pierdut, care mărește așteptarea altora. Dar se lasă abonatul dacă el îl caută pe Popescu N. din Drumul-Taberei și nu-l găsește? Mai sună

comit necuviințe, insulte. La orice fel de chemare, cuvîncioasă sau insolentă, „vocea“ trebuie să dea dovadă de calm, de tact, de răbdare. Supraveghetoarea ascultă să nu se încalce conduita profesională. Unde i se pare, că limita de răbdare a telefonistei e pusă la prea mare încercare, intervine.

Locuri cu foc continuu

Convorbiri cu taxă inversă

rektor, vin de la necunoaștere. Cum? Nu e destul, acum în epoca electronică, a calculatorului, că-l cheamă Popescu N. din Drumul Taberei? Cu admirabilă răbdare, cind telefonista este în virful ierarhiei profesiunii sale, îl lămurește pe abonat că sint trecuți în cartea de telefon 7 500 Popescu, 8 500 Ionescu, 6 000 Marinescu, 3 700 Constantinescu și cam, tot atîția Dumitrescu. Atunci?

o dată, poate o altă telefonistă e mai deșteaptă și mai binevoitoare. Același răspuns, altfel formulat, aceeași încercare, în patru, de a-l găsi, călcînd pe nervii femeilor obosite, care după șase ore trebuie să știe o stradă pe care abonatul a uitat-o, sau n-a memorat-o vreodată. Sint unele persoane, care avînd timp de pierdut, încep să șicaneze, să facă farse, să jighească, să ironizeze, să zbiere. La adăpostul anonimatului se

Este moderatorul unor situații, de care nu avem cunoștință, dar care se petrec în fiecare zi la telefoane.

Inginera Mioara Constantinescu, supraveghetoarea Rodica Doicaru, Traian Hertea, directorul comercial, imi vorbesc despre testele care trebuie trecute pentru a vedea dacă sint intrunite calitățile necesare unei bune telefoniste. După părerea mea multe dintre ele s-ar fi putut prezenta la

examenul de crainice pentru expresivitatea și căldura vociilor lor. Telefonistele...

Sint femeile care vorbesc cel mai mult într-o zi, dar nu sint... guralive. Din această vorbire... trăiesc, obosindu-și corzile vocale, uneori rămîind fără voce. În 6 ore nu tac decit cind ascultă ce dorește abonatul, altfel nu au timp nici să respire, mai ales în orele de vîrf, 9-10 dimineața, pentru serviciul 030, iar seara, după orele 18, afluența trece către 031-032.

Dar și după 6 ore ele vorbesc pentru că sint femei. Cum ies din schimb își povestesc întimplările din tură, din familie, cum ajung acasă, partenerii lor de viață nu se pot plînge sau bucura? că au soții tăcute.

De 1 Mai vor lucra, de două ori cit în alte zile, pentru ca noi să ne putem saluta prietenii, rudele, cunoscuții. Buchetul, în care adunam zambile, narcise, lălele (completîndu-se cu culorile și parfumul lor) dar care trec prin viață prea repede, m-am hotărît să-l înlocuiesc cu citeva rînduri... Dacă n-am reușit să le dau culorile și catifelarea florilor, cuvintele au însă calitatea că nu vor îngălbeni decit odată cu hîrtia revistei.

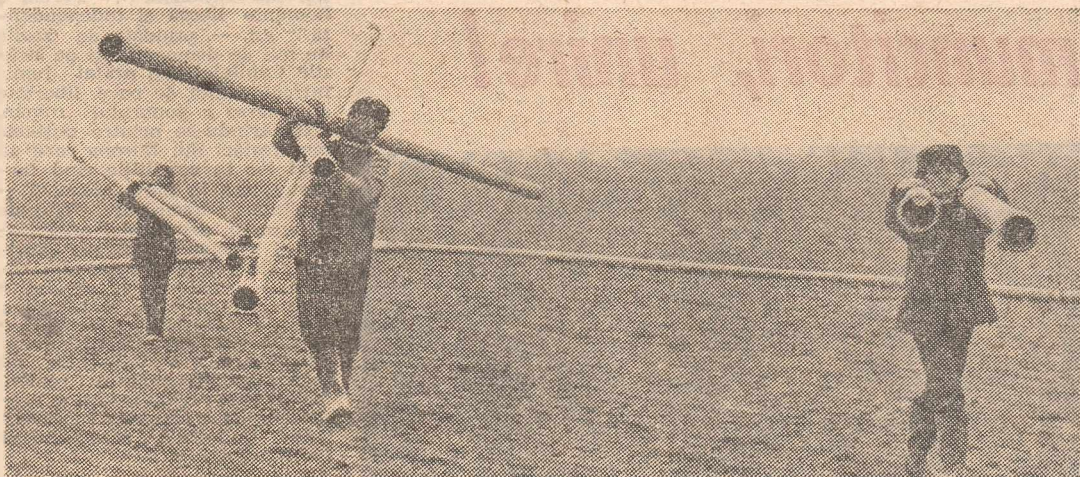
Eu, oricum de cite ori voi suna la telefoane, așteptînd să mi se răspundă, nu voi mai greși gîndind ca altădată: „Cum întîrzie și stă de vorbă?“, pentru că acum știu că 700 de informații, într-o zi obișnuită, și 1 300, într-una de sărbătoare, se transmit, nu numai cu dibăcie profesională dar, și cu puțin cite puțin din viața unei femei.

CARMEN DUMITRESCU

Într-un sat care a urcat mereu

Succesul nu i-a amețit, ci le-a sporit pretențiile

Cu mic cu mare luptă contra secetei. Totul pentru o aspirație, pentru 20.000 kg porumb la hectar

O ramură anexă în prim-planul veniturilor (cu 12,5 milioane lei pe an) și care duce numele satului vrancean pe toate meridianele lumii: împletiturile de răchită.

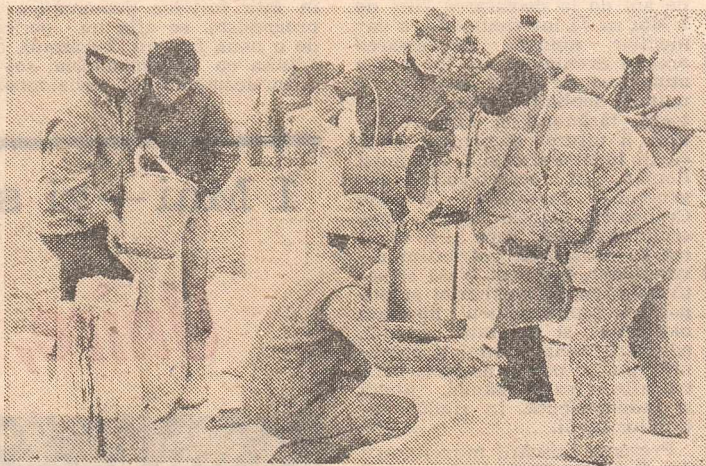
Un sector de mari venituri, ovinele. Acțiunea de ameliorare a rasei țigăie locală cu rasa Corridelli preocupă intens specialiștii unității

Mă gândesc cu descumpănire ce-aș fi putut să fac dacă, acum 20 de ani, exact în primăvara de acum 20 de ani, m-ar fi chemat Tudor Bădilă, așa fi fost inginer agronom și așa fi fost transferat, dintr-odată, din satul în care începusem să arăt ce pot, să arăt că pot, să mă descurc prin viața și sufletul complicat al unor țărani care își căutau, la rindu-le, matca prin noul destin al muncii laolaltă - abia trecuseră 5 ani de la încheierea cooperativizării - să mă simt transferat într-o altă comună, cea mai slabă, cu cea mai de pe urmă cooperativă agricolă de producție din fostul raion Focșani. Deși Suraia era și atunci o comună mare, ca și azi, dealtfel, cind numără peste 9.000 de locuitori, agricultură nu prea se făcea. „Pământul săracuț” îi împrăștiase pe oameni spre tot soiul de indeletniciri lăturnice, spre a-și câștiga existența. Cine puse ochii pe tinărul inginer țintise bine. O lamă de oțel înalt aliat. Aliat din știință de carte, din idei și exigență, din dirzenie, calm și noblete sufletească. Descurcă-te deci, inginerule! Ești trimis acolo să întorci lumea, să ridici o lume, să înalți un pământ. Și, mai presus de toate, să fii om politic și să validezi ideea politică a unei revoluții profunde!

Vine așadar, ca inginer șef la C.A.P. Suraia. După 3 ani, sătenii îl aleg președinte. Sătenii

aceia care mai curind făceau cărașie în sus și în jos, către Focșani și Brăila, decît să-i lucreze pământul, lăsat mai mult ca finețe și pășuni, deși situat în cimpie. Sătenii aceia cam dezbinăți între ei, între cei ce veneau la muncă în C.A.P. și cei ce nu vroiau să vină, între cei cinstiți, care duceau greul, și cei care se făceau că lucrează, pretinzind la muncă puțină bani mulți. Tudor Bădilă a bătut întii cu piciorul țarina, averea C.A.P.-ului, a cîntărit tot avutul, greșelile și lipsurile, neajunsurile și posibilitățile, cauzele lucrurilor bune și ale celor rele și cu această realitate în mîini, a început să construiască o strategie, defalcată în tactici de moment și de perspectivă. Ca pe o imensă tablă de șah și-a orînduit piesele (ideile) - ale „sale” și ale „adversarului”, mutînd (aplicînd) inteligent și prudent cite una. Învătase la Tâtaru, unde lucrase pînă atunci, prețul a două valori esențiale - organizare, știința organizării, și arta muncii cu omul. Nu avea de ales, nu exista întietate, trebuia să le „atace” pe amîndouă, sint strîns legate una de cealaltă. Și i-a atras lîngă sine pe cei drepti și cinstiți, a organizat cu ei brigăzi și echipe, le-a incredințat funcțiile de conducere, a introdus acordul global, așa încît toți să fie responsabili de producție și să câștige după cît muncesc, după cît obțin. Și-a alcătuit planul de culturi, asolamentele,

planurile de producție, și-a ales tehnologiile. Apoi, cu fiecare toamnă și primăvară, și-a selecționat mecanizatorii. „Acum toți sint de elită, alții n-am, chiar dacă m-ați forța să spun altfel, nu pot”. Costică Apostol, unul dintre aceștia, ca și unul dintre veterani, s-a urcat pe tractor în 1971, cînd a venit din școala profesională și de-atunci n-a mai părăsit cabina, ne spune cum „tovarășul președinte ne-a învățat cu adevărat meseria și secretele pămîntului, ne-a demonstrat cum marea bătaie este la noi, unde bîntuie vînturi și secete, păstrarea apei în sol. O prețuim ca pe aur și asta se poate dacă respectăm cu sfințenie tehnologia de pregătire a solului și tehnologia de semănat, așa fel încît să trecem cît mai puțin prin brazdă, să efectuăm cît mai multe lucrări printr-o singură trecere. Eu unul, și nu cred că sint singurul, mă simt ca un alpinist ajuns în virful stîncii. Privind spre punctul din care am pornit, la ce era C.A.P.-ul nostru și la ce este, distanța se poate număra la fel, în trepte și victorii”. Sătenii care l-au însoțit și urmat pe inginerul Tudor Bădilă îl descoperă pe fiecare treaptă ca pe un antrenor, ca pe un comandant. Pricererea și dirzenia sa au „creat campioni”. Cooperativa agricolă din Suraia se află printre cele mai bune din județ și nu numai din județul Vrancea, anul trecut a ocupat locul VI pe țară la producția de sfeclă de zahăr, cu

Toată suflarea satului pentru grăbirea semănatului. Un ultim triaj al seminței, dintr-o mare exigență

Costică Apostol un „mecanizator de elită”, la ora cînd recolta depinde de el și numai de el

Hărnicia pămîntului. Neaga Cristea de la Ferma nr. 4

65.000 kg. la hectar, situîndu-se într-o ierarhie bună și la carțofii de toamnă și la porumb, dar mai cu seamă la furaje. Secretele sint aceleași ca pretutîndeni, sint arhicunoscute - cunoașterea pămîntului, tenacitatea în respectarea tehnologiilor bine gîndite pentru el. „Dacă specialistul se află mereu printre oameni, îi învață tehnologiile și le explică rolul și importanța acestora e imposibil să nu reușească”. Are acum 6 ferme de producție (o altă etapă a organizării) conduse de 6 ingineri „așa că pretențiile ne sint foarte mari”. Condeii trece ușor prin și peste timp, în acest om a lăsat urme. Fiecare fir de păr alb din tîmplele collii înseamnă o noapte de veghe între mecanizatori, lîngă tîmpla brazei răscolite pentru a-și primi sămînța, lîngă foșnetul grîului la seceriș, lîngă aripa vîntului la recoltarea porumbului, lîngă ochiul brumei, la scosul sfeclei, lîngă sabia gerului printre muncitorii din zootehnie... „Cine nu controlează teameinic și nu gustă din piinea truditului, acela nu este urmaș și respectat iar munca nu merge”, obișnuiește să spună. „În agricultură nu este altfel decît într-o uzină și aici lucrăm cu microni. A nu respecta densitatea la hectar, a nu respecta timpul optim la semănat și la fiecare lucrare de întreținere, a nu îngrășa atît cît se cuvine și a nu da apă plantei, cînd ai irigații, atunci cînd seva ei o cere înseamnă să depășești toleran-

țele și să ai rebuturi peste norma admisă. Rebuturii ce reprezintă însă piinea noastră cea de toate zilele. Metalul îl mai poți recupera, chiar cu prețul unei munci în plus, piinea nu”.

Urcîndu-ne alături de „alpinist”, din virful stîncii vedem 20 de trepte din viața unui sat și din viața a 9.000 de locuitori. „Anul acesta ne-am propus să obținem 20.000 kg. porumb la hectar, țintim - de ce nu?! - la stacheta eroilor noii revoluții agrare. Speranțele noastre se întemeiază, ca întotdeauna pe forța și voința oamenilor”. Neaga Cristea de la Ferma 4 - vegetală, cu miinile ei aspre de țărăncă hărnică și aprigă a obținut 84 tone sfeclă la hectar, mai mult chiar decît cele mai bune echipe, ca a lui Vasile Lazăr (68 tone) și Sandu Totelici (48 tone), devenind un termen de comparație într-o competiție strînsă și nemiloasă, ca într-un maraton al campionilor, instituită de mulți ani de președintele Tudor Bădilă. „Fiecare membru cooperativ a ajuns un colaborator și nu un executant, fiindcă este stăpîn pe tehnologie, fiindcă a aflat demult că retribuția lui depinde de cît și în ce fel muncește”.

Este și asta un pisc, o treaptă din virful reliefului construit în cei 20 de ani la Suraia.

CICI IORDACHE-ADAM
Fotografii de ELENA GHERA

Anul acesta se implinesc 98 de ani de la declararea zilei de 1 Mai ca Zi internațională a oamenilor muncii. Aniversarea acestui eveniment are loc într-o atmosferă de avânt creator, de unitate deplină a clasei muncitoare, tărânimii și intelectualității, a tuturor oamenilor muncii în jurul Partidului Comunist Român, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, marele erou între eroii neamului, care și-a dedicat cu neasemuit patriotism revoluționar, întreaga viață și activitate cauzei partidului și poporului, luptei pentru libertate națională și dreptate socială, edificării socialismului și comunismului în patria noastră, pentru afirmarea României, liberă și independentă, în rîndul națiunilor lumii.

Prezența mișcării muncitorești din România încă de la primul 1 Mai (1890) cu manifestații bine organizate, cu un proletariat pătruns de semnificația revoluționară a acestei zile, releva existența în țara noastră a unei clase muncitoare conștientă de menirea sa istorică și de importanța solidarității internaționale. Făurirea Partidului Comunist Român în urmă cu 66 de ani, eveniment de însemnătate istorică în viața clasei noastre muncitoare, a întregului popor, a marcat o etapă nouă, superioară în mișcarea revoluționară și democratică din România, comunistii preluând și ducând mai departe idealurile luptei de eliberare națională și socială a poporului nostru, cele mai bune tradiții ale mișcării muncitorești și socialiste.

Sub conducerea Partidului Comunist Român, clasa muncitoare, poporul român au străbătut un drum glorios de lupte și victorii, au înfăptuit, mărețele teluri ale revoluției de eliberare socială și națională, anti-imperialistă și antifascistă în patria noastră, au asigurat transformarea democratică și socialistă a societății, au pus temelii trainice României socialiste de astăzi, ca țară prosperă, liberă, independentă și suverană.

Insuflete de comunisti, masele muncitoare, în pofida inmultirii măsurilor represive, au manifestat cu ocazia zilei de 1 Mai 1929-1933 împotriva exploatații și asupririi, pentru un trai mai bun, pentru solidaritate internațională, pentru pace, independență și suveranitate.

Concluziile, și învățămintele desprinse de partidul comunist din activitatea sa, din trecutul revoluționar al clasei muncitoare, din istoria poporului român s-au dovedit de o mare importanță în noua etapă a deceniu-

lui al patrulea al sec. XX, cînd în fața forțelor democratice și progresiste, se afla un pericol de o nouă factură, fascismul, ce aducea cu sine misticism, sovietism, dezumanizare, revizionism,

zina Frontului Unic Muncitoresc mii și mii de muncitori, tărâni, intelectuali, meseriași, studenți, elevi de pe întreg cuprinsul țării sub conducerea comunistilor.

viști comunisti devotați cauzei poporului, cu prestigiu în rîndul maselor, din rîndul cărora se remarcă militantul revoluționar, patriotul înflăcărat Nicolae Ceaușescu, ale cărui calități de

aflat reprezentanta tineretului utecist din capitală, tovarăsa Elena Petrescu, viitoarea tovarășă de muncă, de luptă comunistă, de viață, a conducătorului iubit și stimat de astăzi al României Socialiste, este amplu relatat de documentele vremii.

Lozincile — „Trăiască 1 Mai, ziua muncii!”, „Jos regimul de dictatură regală!”, „Pace, piine, libertate!”, „Jos Garda de Fier”, „Alianță cu popoarele democratice!”, „Trăiască solidaritatea internațională!”, „Vrem o Românie liberă și independentă!” s.a. — scandate de zecile de mii de demonstranți pe străzile Capitalei, au arătat lumii întregi voința de pace, libertate și progres a poporului român. Numărîndu-se printre puținele manifestări din Europa care au avut loc în condițiile cînd fascismul era în plină ofensivă — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, principalul organizator al acestei grandioase exprimări de voință a poporului român — evenimentele revoluționare prilejuite de sărbătorirea zilei de 1 Mai 1939 reprezintă o dovadă a maturității clasei muncitoare, a posibilităților de care dispunea poporul român, forțele sale revoluționare și progresiste de a organiza cu succes lupta împotriva războiului și fascismului.”

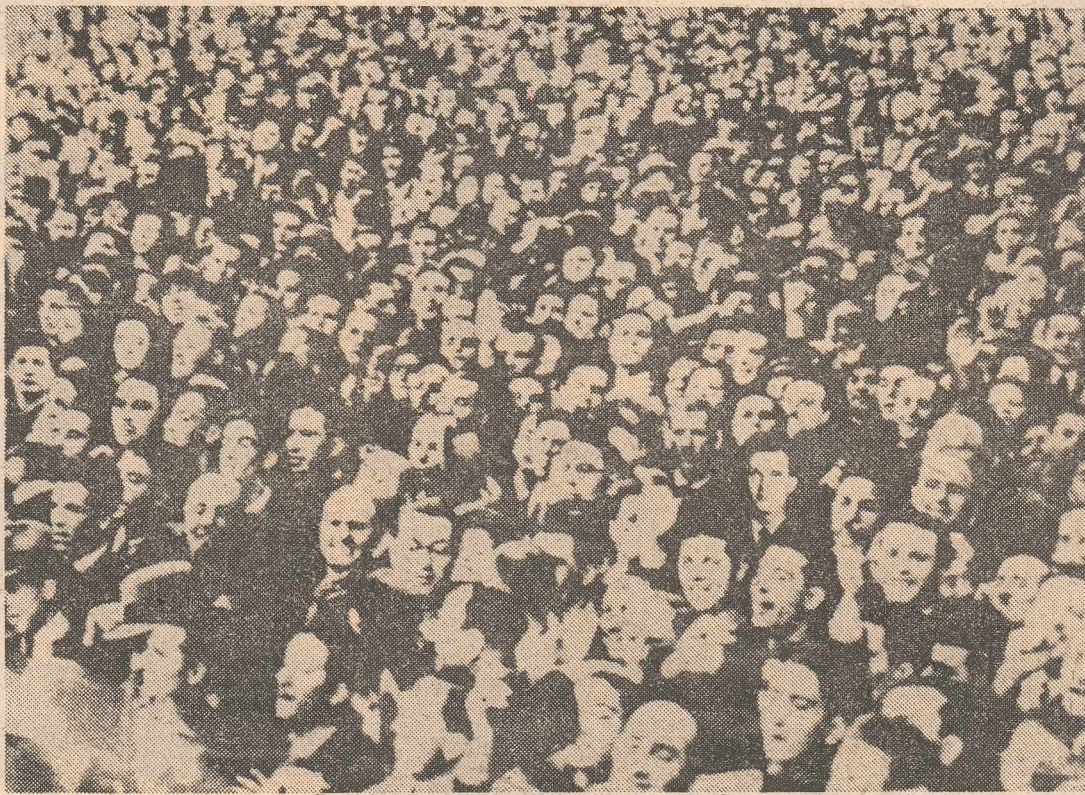
Prin victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă începută în August 1944, clasa muncitoare în frunte cu Partidul Comunist realiza o cotitură esențială în istoria poporului român. Aniversată în mod liber, după înfăptuirea actului din august 1944, ziua de 1 Mai a devenit prilej de evidențiere a transformărilor care s-au produs în viața țării în anii edificării noii orînduirii. Entuziasmul cu care milioane de oameni ai muncii cinstesc an de an Ziua internațională a celor ce muncesc, realizează unitatea moral-politică a națiunii, a întregului popor în jurul Partidului Comunist Român, solidaritatea internațională cu popoarele lumii în lupta pentru pace, independență națională și progres social.

În fiecare an, 1 Mai, sărbătorit de întregul popor român, simbolizează un trecut de luptă revoluționară, de solidaritate militantă cu toți oamenii muncii iubitori de pace și progres, un moment de bilanț și de noi orizonturi în construcția celei mai drepte și mai umane societăți — societatea comunistă.

ION PATROIU ■

1 Mai — zi simbol a luptei revoluționare

Unire, muncitori, unire!

război. Caracteristica principală a aniversării zilei de 1 Mai în deceniul al patrulea a constituit-o lupta pentru apărarea independenței și integrității teritoriale a patriei, împotriva revizionismului, războiului, fascismului. Marele manifestații din anii 1934-1939, au intrunit în coloanele de demonstrații, sub lo-

Dintre acestea, demonstrația de la 1 Mai 1939 se remarcă drept cea mai puternică acțiune antifascistă și antirăzboinică organizată de partidul comunist în întreaga perioadă interbelică. Este meritul Partidului Comunist Român, că printr-o vastă muncă de organizare, desfășurată sub conducerea unor acți-

bun organizator și propagandist, cinstea, temeritatea, hotărîrea, curajul fuseseră deja probate pe baricadele luptei pentru dreptate socială, independența și suveranitatea patriei. Meritul hotărîtor în organizarea acestei grandioase manifestații din București, al tovarășului Nicolae Ceaușescu, alături de care s-a-

Cel de al treilea volum al amplei sinteze **Istoria militară a poporului român**, întocmit de un colectiv de remarcabili specialiști, avîndu-l coordonator principal pe generalul locotenent dr. Ilie Ceaușescu, prezintă epoca luptei naționale pentru libertate și integritate teritorială de la înființarea românilor, înfăptuită de Mihai Viteazul pînă la revoluția populară condusă de Horea, Cloșca și Crișan. Regăsim în acest volum aceleași calități de solidă informație, profundă analiză și claritate stilistică, întîlnite în tomurile precedente. Investigatia autorilor se desfășoară pe o înținsă arie, care integrează organic structurile și fenomenele militare ansamblului societății românești, prezentată corect de autori în dezvoltarea ei unitară, neafectată în nici un fel de pluralismul statal (existența mai multor state feudale românești).

Documentația bogată atît în ceea ce privește sursele, cit și bibliografia problemelor cercetate — perspectiva largă — la curent cu cele mai noi direcții de cercetare din istoriografia militară internațională — s-au asociat cu fundamentul filosofic, oferit de materialismul istoric și, mai presus de toate, cu perfectă stăpînire a problematicei tratate pentru a conferi și acestui volum o înaltă valoare științifică și educativă.

Cititorul va descoperi singur multitudinea interpretărilor noi pușe în circuitul științific de acest volum. Ne mărginim să semnalăm în cadrul restrîns al acestei prezentări, structura nouă co-l caracterizată. Pînă acum, mai vechile sinteze de istorie a poporului român relevau la jumătatea secolului al XVI-lea instaurarea dominației otomane asupra țărilor române. În lumina cercetărilor istoriografice din ultimele două decenii, știm acum că grație rezistenței îndelungate a românilor, care a îmbrăcat forma războiului întregului popor pentru apărarea patriei, Poarta otomană a fost constrînsă să recunoască

statutul de autonomie al Munteniei, Moldovei și Transilvaniei (aceasta din urmă devenită din 1541 — adică după dispariția regatului ungar sub loviturile otomane — un principat autonom). Statutul de autonomie a permis conservarea instituțiilor politice, adminis-

dovei și Transilvaniei „în faza evoluției accelerate — îndelung pregătită în epoca anterioară — către realizarea unității lor politice depline”. Paginile consacrate — în această viziune innoitoare — eforturilor de realizare a unei „Dacii românești” în secolul al XVII-lea sînt de

ca o perioadă de afirmare dirză a regimului de autonomie prin eforturile unite ale celor trei țări române.

De la mijlocul secolului al XVII-lea, adică de la încheierea războiului antiotoman al țărilor române din anii 1657 — 1662, începe **Secolul Reformelor**,

secol este intitulat **Reformatorii**) autorii au pus în lumină progresele societății românești, afirmarea tot mai puternică a conștiinței naționale, în pofida obstacolelor create de regimul habsburgic în Transilvania și de regimul fanariot în Muntenia și Moldova. O evaluare dialectică a reformelor înfăptuite în secolul al XVIII-lea distinge corect elementele pozitive și cele negative ale măsurilor luate de conducătorii reformatori.

Sînt reunite astfel toate premisele de înțelegere a **Secolului Revoluțiilor**, pe care îl va deschide revoluția populară din 1784, unul din cele mai de seamă jaloane ale istoriei naționale.

De-ar fi să stringem într-un singur cuvînt multe elogii ce se cuvin aduse acestui volum, cuvîntul ce se impune de la sine este **exemplar**: exemplar prin rigoarea cercetării, exemplar prin nouitatea viziunii, și, mai presus de toate, exemplar prin respectul pentru adevărul istoric. Noul volum al sintezei **Istoria militară a poporului român** este, de asemenea, **exemplar** pentru istoriografia română a „Epocii Nicolae Ceaușescu”, care a făcut din scrierea istoriei așa cum a fost unul din principalele călăuzitoare. Misiunea nobilă de educare a poporului în spiritul dragostei de patrie, al respectului pentru opera marilor înaintași și al mîndriei patriotice, misiune incredintată de secretarul general al partidului frontului nostru istoriografic este cu strălucire implinită de volumul prezentat aici. Contribuție științifică de excepțională însemnătate și carte de edificare patriotică și politică, cel de al treilea volum al **Istoriei militare a poporului român**, lucrare apărută în prestigioasa Editură Militară, dă măsura angajării istoricilor noștri — în spiritul militantismului celui mai autentic — în opera de tratare științifică a trecutului național și de înălțare patriotică a maselor de cititori.

Dr. FLORIN CONSTANTINIU ■

Epopeea

bărbăției

și dragostei

de țară

ISTORIA MILITARĂ A POPORULUI ROMÂN

trative și militare proprii și a asigurat astfel românilor menținerea identității politice, exprimată în evul mediu, prin existența statului.

Elementul caracteristic, în această perspectivă, al **Secolului Unirii**, cum denumesc — potrivit și fericit — autorii răstimpul care începe din a doua jumătate a secolului al XVI-lea, a fost intrarea Munteniei, Moi-

cel mai mare interes, întrucît ele corelează permanent aspectele specifice militare cu acele curente profunde care îndreptau societatea românească spre marele ideal al unității naționale. Secolul al XVII-lea apare astfel ca una din perioadele de viguroasă afirmare — mai ales prin operele marilor noștri croniciari — a conștiinței unității de neam, și, în egală măsură,

în cursul căruia, în noile condiții generate de declinul puterii otomane, poporul român își vede amenintate libertatea și integritatea vetrei strămoșești de politică expansionistă a celor două mari puteri de la vest și est.

Valorificînd direcția inaugurată de Nicolae Iorga în studiul secolului al XVIII-lea (în ultima sinteză de **Istorie a românilor**, volumul consacrat acestui

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

1 Mai liber

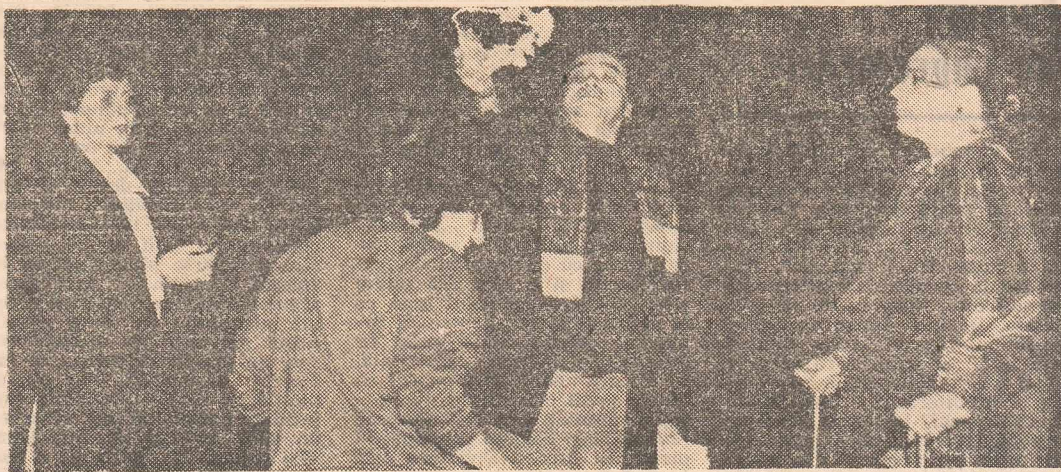
Poet al galbenului solar, al tușelor intens vibrante, al unor inefabile efuziuni lirice, descinzând din stirpea rară a pictorilor ce pictează cu sufletul, Alexandru Ciucurencu ne-a dăruit de-a lungul tumultuoasei sale vieți și citeva lucrări în care penelul său a evocat, ca în foarte cunoscuta sa compoziție **1 Mai liber**, pe care o reproducem alături, mari evenimente sociale încărcate de o emoție și o semnificație de interes general, confirmând astfel, încă o dată, că pictorul, sau, în sensul mai larg, artistul plastic, este, trebuie să fie, prin arta sa, conștiința și oglinda timpului său.

Muncă și creație

Unul din adevărurile aflate la îndemina oricui și pe care aproape că nici n-ar mai trebui să-l demonstrăm este și acela că a crea înseamnă, în aceeași măsură, a munci. Dar a crea înseamnă, totodată, a zămislî, a înfăptui, a dura, așa cum, evident, a munci înseamnă același lucru. Adevăruri, cum spuneam, aflate la îndemina oricui. Ne oprim, totuși, asupra lor nu doar pentru a evidenția travaliul atît de greu de sesizat al artistului, travaliu înmagazinat în opera sa, în actul său artistic, ci și pentru a-i recunoaște artistului calitatea, cea mai înaltă dintre toate, de om al muncii. Este o calitate pe care nimeni, niciodată, nu i-a contestat-o. Cu excepția naivilor, sau a răuvoitorilor. Și de-a lungul timpurilor, au fost destui și din aceștia. În vremea noastră și în țara noastră, artistul, cetățean al patriei și om al muncii, este considerat a fi o veritabilă conștiință a epocii sale. O conștiință pe care o dobîndește în deplină cunoștință de cauză asupra rolului său în societate, asupra menirii artei sale. O conștiință pe care o dobîndește după mulți ani de trudă aspră, pentru că arta adevărată, cea care-i vorbește omului despre izbinzile sau căderile sale, care-i călește voința, care-i călește caracterul, care participă din plin la însăși devenirea sa ca om, se bizuie pe o trudă imensă, se bizuie pe cunoașterea și înțelegerea profundă a realităților vieții inconjurătoare. Artistul român contemporan îi este total străină ideea turnului de fildeș, ceea ce retragere într-un sterp pustiu estetic, departe de vitorile vieții, ale lumii. Artistul român contemporan, continuînd tradițiile progresiste ale artei și culturii române, și-a descoperit, ca pe o adevărată vocație a sa, datorită de-a fi mereu prezent în mijlocul vieții, de a trăi, cum spune poetul, în miezul unui ev aprins. Artă să dă măsura întregii a marilor prefaceri prin care trece țara, prin care trec oamenii săi. Conștiință și oglindă a epocii sale, artistul se împlinește pe sine prin muncă. Firește, este o muncă de un fel

mai aparte, dar la fel de frumoașă și de adevărată ca a țărânului cînd ară, sau seamănă, sau culege roadele cîmpului, ca a muncitorului, cînd plămădește, parcă în palmele sale, metalul incandescent, ca a minerului, coborît în măruntaiele pămîntului pentru a aduce de-acolo căldură și lumină, ca a constructorilor de baraje sau de noi albie de fluviu, aflați mereu în luptă cu vitregiile naturii, cu aceea natură care, pînă la urmă, devine aliata omului, ca a altor altor și altor oameni pentru care munca este țelul și modul suprem de a fi. A-i dăruî omului încredere în forțele sale, a-i proslăvi eroicele sale fapte de muncă, a-i lauda caracterul deschis și luminos, a-i cinsti demnitățile, a-l îndemna să nu renunțe niciodată la calitatea de om, a dezbată, împreună cu el, propriile sale îndoieli, pentru că omul mai trece și prin astfel de stări, a-i respecta clipele de singurătate, sau de tristețe, pentru că omul mai trăiește și astfel de momente, a-i fi frate și tovarăș de bucurii și izbinzi, dar a fi alături de el, omeneste, atunci cînd îi este greu, pentru că și astfel de întâmplări mai alcătuiesc viața noastră de toate zilele, toate acestea și multe altele încă sînt înaltele, nobilele țeluri ale muncii artistului. A le atinge înseamnă a urca tot atitea culmi, tot atitea piscuri, tot atitea eyeresturi, de cele mai multe ori de unul singur, trudind din greu, dar mereu ajutat de gîndul că arta este una dintre minunile lumii, că-n mijlocul artei se află el, stăpînul lumii, omul, chintesența a timpului în care artistul însuși trăiește, timp pe care opera de artă trebuie să-l reflecte în toată uriașa sa complexitate. Și fără multă, aspră și liber conștientă muncă, arta, așa cum o năzuiesc toți cei care o creează, precum și toți cei ce sînt beneficiarii ei direcți, adică toți oamenii, n-ar exista. Dacă dragostea nu e, spunea scriitorul, nimic nu e. Frumoașă și adevărată zicere ce va străluci mereu la fel de înalt, chiar dacă vom adăuga că dacă munca nu e, nimic nu e.

VICTOR NIȚĂ ■

O secvență de la prima repetiție pe scena sălii Amfiteatru a Naționalului bucureștean cu piesa Torquato Tasso de Goethe. Regia — Anca Ova nez-Doroșenco. Scenografia — George Doroșenco. Fi aveți în imagine pe Claudiu Bleonț (interpretul rolului principal), Silvia Popovici, Adela Mărculescu, Damian Crișmaru. În afară de aceștia, în distribuție mai este prezent și Constantin Dinulescu. În pagina 10 — amănunte de la alte repetiții ale Teatrului Național din București.

O performanță unică

Așteptăm de mult apariția unui cercetător bine înzestrat, capabil de a sintetiza rezultatele obținute în domeniul traducerilor din literatura română, clasică și contemporană în limba maghiară și din aceea maghiară în limba română. Citeva instrumente noi, fundamentale **Bibliografia maghiară a literaturii române 1831—1970. Vol. I, 1966, vol. II 1973, întocmită de Domokos Sámuel; Literatura maghiară în limba română. Bibliografie 1830—1970** editată de Réthy Andor și Váczy Leona în 1983; **Bibliografia românească modernă (1831—1918 vol. I)** coordonată de Gabriel Ștrempel, tipărită în 1984; volume de istorie literară, ca și lexicoanele de specialitate publicate deja sau în curs de apariție, la care se alătură numeroase monografii și studii, asigură o bază solidă pentru o cercetare pertinentă, aprofundată și pentru elaborarea unor sinteze absolute necesare, asigurînd o viziune clară asupra drumului parcurs de talmăcitorii literaturii noastre, însoțit de realizări remarcabile, unele dintre ele constituindu-se în performanțe unice, de mare răsunet.

Sîrul lung și neîntrerupt al talmăcirilor maghiare din lite-

ratura română a început cu o baladă populară. Kazinczy Ferenc, figură marcantă a vieții literare din Ungaria, în scrisorile sale de călătorie prin Ardeal în 1831, publică textul original al baladei **Brumărelul** din județul Hunedoara și traducea integrală în limba maghiară.

Grație neobositului etnograf clujean Faragó József, sîntem în posesia unor date grăitoare din domeniul talmăcirii baladelor populare românești. Numărul pieselor traduse a fost pînă la începutul anilor 60 în jur de 150. „...Miorița tradusă de opt (!) ori, a devenit o adevărată piatră de încercare a talmăcirii poeziei populare românești în maghiară (...). Cu respect și dragoste s-au apropiat traducătorii maghiari de folclorul românesc și de creatorul său, poporul român. Nu doar l-au talmăcit ci, în studiile și însemnările lor, au dezvăluit, au elogiat și propovăduit frumusețile baladelor românești; au avut crezul că traducerea slujește cunoașterea și prețuirea reciprocă, pornind de la realitatea istorică a traiului împreună, sub semnul influențelor reciproce din poezia populară au căutat, găsit și arătat trăsăturile comune — identice sau asemănătoare — exis-

tente în baladele maghiare și românești“ — constată Foragó József, numărîndu-se el însuși printre cercetătorii și popularizatorii tezaurului folcloric românesc.

Nu-i lipsit de interes să-l amintim pe cei ce au tradus, în decursul unui veac și jumătate, poezia populară românească în maghiară: Acs Károly, Aleixics György, Bartók Béla, Ember György, Iulian Grozescu, Gulyás Pál, Kádár Imre, Mailand Oszkár, Moldován Gergely, Salamon Ernő, Isosif Vulcan. Lor li s-au alăturat reprezentanții ultimelor decenii: Bajor Andor, Csanádi Imre, Fényi István, Jékely Zoltán, Kányádi Sándor, Kiss Károly, Komjádi Aladár, Majtényi Erik, Szabédi László, Szemlér Ferenc, Tóth István și alții. Lista e incompletă, dar semnificativă — folcloriști, muzicieni, poeți, traducători, clasici și contemporani au fost preocupați de studierea și talmăcirea acestor valori nemuritoare.

Un loc de frunte ocupă în această pleiadă poetul maghiar clujean Kiss Jenő (născut 1912), care din anii '30 este o permanentă de seamă în viața literară din România, militînd pe multiple planuri — poet, eseist, traducător, redactor, editor —

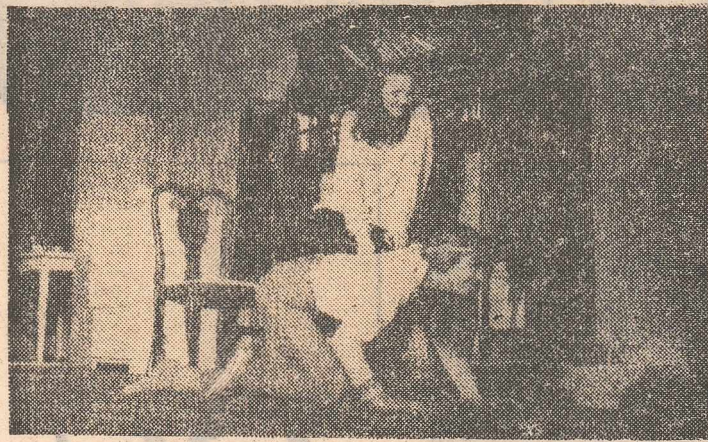
(Continuare în pag. 11)

BALOGH JÓZSEF ■

Vitrina artelor

Teatrul Nottara

La un pas de fericire

Piesa lui Petre Sălcudeanu **La un pas de fericire** pleacă de la o idee pe care numai din comoditate sau din păcatul superficialității ai putea-o ignora: femeia modernă — emancipată, cu un statut profesional limpede, cu merite recunoscute, cit se poate de egală cu bărbatul — și-a câștigat numeroase drepturi fără a și pierde însă nevoia de tandrețe, de împlinire sufletească, de a ocroti și a fi ocrotită. Problema pe care ne-o propune piesa este reală, așa cum real este și faptul că în jurul existenței moderne, preocupați de a fi tot mai eficienți și mai raționali, uităm adesea „portea inimii”, uităm ea ziua acei trei

„opt-uri”, nu unul singur, că partenerul de strung nu exclude și nu înlocuiește partenerul de viață. Uitam și bine face **La un pas de fericire** că ne amințește. Din păcate, însă, ideea este doar expusă, nu și dezvoltată, argumentată, fructificată dramatic. Pe scenă se petrec o seamă de fapte, ni se relatează diverse întâmplări, se consumă sentimente, dar ele nu duc nicăieri, nu lărgesc zona investigației, nu aducese ecreețarea, nu ridică și nu soluționează întrebări. La sfârșitul spectacolului simțim mai bogati cu acele câteva idei pe care le desprinsesem în primele zece minute. Rămân — bun câștigat — unele observații de ordin psihologic, sugerarea unor posibile portrete, câteva replici de priză la actualitate.

Montarea semnată de Valeriu Paraschiv la Teatrul Nottara nu estompează ci evidențiază, parcă, această inconsistență. Este un exces de gesturi care impo-

vărează, nu îmbogățește, o tendință tipică de a aglomera detalii nesemnificative sau de o semnificație extrem de simplă. Asistăm la un permanent du-te-vino, eroinele trebăluiesc de zor, dar fără nici un rost, aprind țigări, sting țigări, se scoală, se așază, se încălță, se desculță, se privește în oglindă, se privește în ochi s.a.m.d.

Indicii despre universul interior al personajelor desprindem mai curind din decorurile lui Tudor Ghimbeș și, într-o anume măsură, din costumele semnate de Anca Păslaru. Așa cum o cale autentică, expresivă, de descifrare a problematicii piesei, ne propune — de fapt, ne sugerează — interpretarea Victoriei Cociaș Șerban. Jumătățile ei de zimbet, nervozitatea elegant reținută a gesturilor, tristea împătinită discret pe figură, ca și seninătatea politicoasă afișată, ne spun mai mult decât agitația din jur despre împlinire și neîmplinire, despre victorii și înfringeri de fiecare zi, despre singurătate și prietenie. Nu ne conving, însă, exuberanța zgomotoasă cu care și înzestreașă personajul Catrinel Paraschivescu, și chiar mai puțin, tușele apăsate, artificiale, la care apelează Mirela Comnoiu-Marin. Aprecieșm surdina pe care Doina Sina a pus-o în creionarea unui rol ce putea lesne tehta la stridentă. Nu știm cit se datorează actorului și cit concepției generale a spectacolului din grotescul „umoristico-pitoresc” al interpretării lui Vasile Lupu, așa cum mărturisim că nu am gustat „accentele caricaturale” ce au împodobit rolul lui Daniel Constantinescu (deși am recunoscut, parcă, o ușoară reținere în utilizarea întregului arsenal al „genului”).

Teatrul Național

Am intrat, aproape fără să aleg, la Teatrul Național. Avizierul repetițiilor m-a pus în incurcătură. Am ales, din nou, tot la întâmplare, două repetiții care se apropie de momentul finisării, care „au urcat pe scenă”. Așadar, două visuri pentru seriile noastre de vară.

„Ce facem, treiul?”

Sintem în Anglia, undeva pe coasta răsăriteană, la malul mării, pe la 1907. „Pe plajă, o mângânată veche, de zidul căreia e sprijinită o bicicletă la fel de veche”. Aici s-a retras bătrînul Evans, un singuratic.

„Ce facem, treiul?” „Da, dragă. Treiul, Mircea! Facem treiul!” „Unde-i Hudacelul?” „Vine, vine. E pe-aici. Ovidiu!” „Eram și eu în barca aceea care s-a scufundat aseară?” „Barcă?” „Da”. „Aseară?” „Da”. „Nu se poate închide chestia aia? Simt la urechi. O să ne îmbolnăvim toți!” Mică rumoare. În spatele scenei, o fantă lasă să intre curentul. Ovidiu Iuliu Moldovan, în haine de stradă, ca toată lumca de fapt, dar și cu șapca pe cap, simte îngrijorat circulația aerului rece. Se coboară niste uriașe perdele. Așa e mai bine. Scena e imensă. Adincă, largă. Se văd liniile trapezului. Frinturi de decor. Un podium povirnit, închipuind o plajă. O scară cu refugiu metallic sus. Două trei scaune roșii cu spătar de pai (sînt invitată să sed pe unul din ele. Incerc, cu bună-credință: cit p-aci să cad. Stau cuminte pe o margine și, cu prima ocazie, mă mut discret alături de regizorul Horea Popescu, pe un scaun de lemn solid. Așa pot urmări și textul. Se repetă **Marea** de Edward Bond). Două sticle goale. O mătură ciufulită.

Așadar „treiul”. Tabloul trei, adică. Se lucrează la mișcare. Mircea Albușescu (Evans) își rosteste replicile. Cînd și cînd, Nina Jean (sufleur) intervine, anticipînd „Evans” se infurie, reprobează, pe jumătate în glumă, jumătate în serios, că nu i se remarcă progresele de la o zi la alta. „Nu mă mai intrerupe aici. N-am nevoie”. Schimb de replici cu Ovidiu Iuliu Moldovan (Willy Carsten). Intră Marian Hudac (Hatch, în piesă, un comerciant care e și membru în paza de coastă; în particular, „Hudacelul”). Se dispută detalii de mișcare. Lungi elucidări între Marian Hudac și Mircea Albușescu. Ultimul: „Eu incerc. Dacă nu e bine, nu e bine”. „Dar nu făcea așa ieri!” „Si ce dacă? Mi-a venit acum o idee și o incerc”. „Bine, dragă, am vrut numai să știu dacă e o intenție sau pur și simplu te duci să-ți iei ceva din servietă!” Într-un tirziu intervine, de de la pupitrul său mititel, glasul lui Horea Popescu. Calm, fără replică: „Dragă, discuțiai degeaba. Uite ce scrie aici...” Se merge mai departe. Nina Jean dă replica pentru Hollarcut (interpretul e absent), aproape intrînd în rol. Cu textul în mîna, cînd sufleur, cînd actor, cînd martorul apărării (sau al acuzării) într-unul din numeroasele dueluri de florete ale părerilor din scenă, Nina Jean e un personaj foarte important.

Tiptil, au intrat în scenă (și rămîn deocamdată deoparte) Carmen Stănescu, Viviana Alivizache, Aimée Iacobescu, Mișu Fotino. „La 11,30 trebuia să intru cu al patrulea” șopteste dulce Viviana Alivizache. Mică privire („Aibi pacientă!”) mustrătoare de la Horea Popescu. Voci afară. S-a pierdut nu știu ce sacoză. Se reia „Mircea! Tu te uiți către sat. Trebuie să delimitezi ce-i adresezi lui, de ce spui așa în general. Așa... In-țoarcete invers, spre sat”. Mircea Albușescu — clocot, Ovidiu Iuliu Moldovan — calm, atent,

prinzînd din zbor fiecare nuanță indicată de regizor.

„E o piesă în linia lui Cehov, așa zice, deși autorul e cunoscut mai ales pentru o literatură mai de avangardă. **Marea** e mai aproape însă de mijloacele teatrului clasic, tradițional”. Horea Popescu îmi explică în șoaptă, în timp ce asistă liniștit la frămîntarea din scenă. Senzația e că spectacolul e bine așezat în mintea regizorului și doar lăsat, în joacă, la îndemina actorilor, anume ca să toarcă, încet-încet, tocmai viziunea celui dintîi. Pare un joc știut de ani și ani de fiecare, un spectacol care pregătește Spectacolul.

Cîteva coridoare întortocheate, lift, scări, coridoare, uși, coridoare, draperii. În sfîrșit, mă trezesc în mica sală stacojie numită „Amfiteatru” a Teatrului Național. E cald și plăcut. În scenă, Adela Mărculescu și Traian Stănescu. Tensiunea replicilor, a gesturilor anunță un final. Într-adevăr, am văzut ultima scenă din **Un anotimp fără nume**, de Sorana Coroamă-Stanca, în regia Sandei Manu. Se reia ultimul tablou. Atmosferă de tandră colaborare. Mici pauze, discuții despre viitoare costume. „Eu am o meteahnă. Dacă nu încălț cu o săptămîină înainte de premieră ce voi purta în picioare, nu pot să joc!” (Victor Moldovan). „O să le ai, o să ai și încălțărele!”

Se repetă. În scenă, aceeași, plus tinăra (studentă I.A.T.C.) Emilia Popescu. „Emilia, bucla mai mică, nu chiar pină în buza rampei. Și te oprești lingă pat”. Comenzile se preiau din mers. Mici corecții de nuanțe. „Nu cădea, Emilia, nu cădea. Ține ritmul”. „Bine, Adela. În forță!” „Viki, poti pleca. Îți mulțumim. A fost o repetiție foarte bună”. „Plec, dar am și eu ceva de zis. Traian să nu iasă așa de repede. Povestea pare măruntă dacă iese repede...” Priviri de aprobare între cele două regizoare (una în ipostază de dramaturg de această dată). „Așa e. Are dreptate. Traian, ieși mai lent!”. „Eventual ies prin spatele ei”. „Da, merge!”

Se repetă o replică de patru, de cinci ori. Fără oboseală. Fără nervi. Se ridică de fiecare dată nivelul, finetea detaliilor. Lucru degajat, stenic, deși glasul Sandei Manu e ferm, tăios, iar în scrumieră, o multime de țigări stînce.

„Încă o dată finalul! Adela, nu-l privești. Ai ales. Ai ales să renunți și trebuie să fii împăcată cu tristetea ta. Hai, încă o dată!”

La sfîrșit (mîine va fi primul „șnur”), o prelungire a repetiției. Personajele sînt reexplicate. Accentele sînt reasezate în locul cel mai potrivit. Adela Mărculescu ține să-și cunoască eroina pină la capăt: „E un personaj dificil. O femeie puternică, dirză. Toată viața ei a fost o luptă. Mare campioană, ea n-a știut niciodată să piardă. Și uite că, acum, la patruzeci de ani, e silită să învețe. O femeie puternică, cu o fire îndărătnică, aproape imposibilă, care trebuie să se împace cu ea însăși!”

Un anotimp fără nume e un spectacol construit cu dragoste, în consens afectiv cu textul. Prezența autoarei apropie pe interpreți de personaje (sau invers?). E o poveste cu oameni, aspră și vie, care merită să fie așteptată de noi toți. Peste puțin timp va suna primul gong.

TANIA RADU ■

Am fost la teatru

Concurs de imprejurări

La debutul ca dramaturg, Adrian Dohotaru era de mulți ani un nume de autoritate în gazetărie și poate de aceea, dintr-o comoditate de interpretare, teatrului său i-a fost aplicată imediat stampila „jurnalistic”. Raportat la creația dramatică, termenul este, însă, destul de ambiguu. Devine inexact, dacă-i atribuim sensul „scris dintr-o suflare”, „pagină care trăiește doar o zi”, „valoare de informare și nu literară”. Termenul e însă propriu, justificat, dacă se referă la actualitatea și autenticitatea problematicii, la refuzul artificilor în exprimare, la forța de a se implica și a ne implica în desfășurarea evenimentelor, la impactul asupra conștiințelor — atribute ale gazetăriei de înaltă clasă.

Acest aspect jurnalistic îl descoperim cu deosebit interes și în **Concurs de imprejurări**, pusă în scenă la Teatrul Nottara de Nicolae Scarlat. O piesă densă, sobră, în care autorul nu imaginează personaje, o intrigă, situații de viață, pentru a și argumenta ideile, pentru a le da carne, ci urmează drumul invers, extrăgînd semnificații, motive dramatice, momente conflictuale dintr-o realitate imediată, concretă, cunoscută fiecăruia dintre noi. **Concurs de imprejurări** este o piesă aspră, severă — severitatea revigorantă a adevărului roștit răsplat,

o piesă incomodă — pentru cei obișnuiți să-și consume existența hibernînd. Eroii piesei nu luptă pentru cucerirea imposibilului, ci pentru cucerirea fișecului, pentru ca valoarea să fie recunoscută, pentru ca forța creatoare să nu fie risipită și neputința ocrotită. Ei se împotrivesc unor adagii de tipul „ce nu e azi, o să fie mîine”, „las că nu se sfîrșește lumca” sau „totul e bine cînd se termină cu bine”. Aceste uzate „înțelepciuni de viață” pot fi periculoase pentru că devin o frînă, descurajînd; și pentru că mîine s-a pierdut iremediabil ceea ce ar fi putut fi azi, pentru că lumca se sfîrșește cite puțin cu fiecare înfrîngere nemeritată, cu fiecare nedreptate, pentru că binele venit prea tirziu nu reușește întotdeauna să vindece răul produs. Meritul principal al piesei lui Adrian Dohotaru este tocmai acest ascuțit simț al responsabilității umane, civice, sociale, faptul că ne îndeamnă cu autoritate, cu ardență a convingerii să meditam nu la marile probleme ale umanității, ci la „micile” probleme de fiecare zi; mai exact, ne îndeamnă să observăm că marile seisme ee străbat omenirea se nasc din suma seismelor ce ne străbat pe fiecare din noi.

Foarte inspirată, regia semnată de Nicolae Scarlat a optat pentru un limbaj scenic laconic, esențializat. Ideile se desenează pregnant, cu gravitate, ritmul spectacolului este cu finețe racordat la ritmul interior al demonstrației. Regia, scenografia (Nadina Scriba) și în egală măsură interpretarea evită în mod deliberat orice moment de „bravură”, sau poate tocmai a-

ceastă binevenită sobrietate constituie adevărata bravură.

Concepîndu-și rolul cu eleganță, cu o minuție ce nu deviază în pedanterie, Anca Bejenaru nu „uită” nici un moment că eroina ei are gesturile și mișcățile unei femei gravide, așa cum nu uită, în ultima parte a spectacolului, că eroina și-a recăpătat suplețea. Actrița găsește nenumărate detalii de atitudine, de intonație, neoprindu-se însă la nici unul, conferind personajului linii ferme, armonioase. Foarte bine fixat în evoluția intrigii, în încheierea argumentației scenice este și rolul incredințat lui Emil Hossu. Eroul parecure un drum dureros, pe parcursul căruia se răfăcește vremelnice, dar nu se pierde pe sine și distincția este intuitivă, exprimată de actor cu un simț rafinat al nuanțelor. Mai rigide, construite pe o singură coordonată — explicită și nu implicită — sînt personajele create de Mircea Anghelescu, Cristina Tăcoi și Catrinel Paraschivescu. Un „negativ” deloc schematic, periculos tocmai pentru aerul sincer pe care-l conferă nesincerității, pentru căldura cuvintelor în care și îmbracă răceala sufletească, realizează Ion Punea. Din interpretarea lui Dinu Lucian se reține subtextul grav al ideilor exprimate parcă în trecere, balansul constant al personajului, perfect sesizabil dar greu de definit, între integritate și oportunism, între adevăr și falsitate. Bine echilibrat, de asemenea, amestecul de histrionism și autentic, de substanță și găunoșenie al rolului incredințat lui Ion Popa.

CRISTINA DUMITRESCU ■

În aparență, lucrurile merg de la sine: se alege o piesă din dramaturgia clasică sau contemporană, națională sau universală, se cheamă a un regizor, un scenograf, cîteva actori și toți ceilalți care mai contribuie la realizarea unui spectacol și într-o lună, în două, într-un an, publicului i se oferă să vizioneze o nouă reprezentare. De ce să n-o spunem deschis, uneori lucrurile chiar așa se și petrec, dar la fel deschis trebuie să afirmăm că, de pildă, la Teatrul Mic, condus de dinamicul Dinu Săraru, mereu nestîmpărat, uneori chiar agasant, dar întotdeauna dornic de a contribui la promovarea valorii este vorba de o cu totul și cu totul altă situație. Fiecare membru al acestui colectiv teatral de

elită, care a devenit un reper în viața noastră culturală, nu așteaptă să i se ofere niciodată nimic de-a gata, se socotește un factor activ în procesul de creație artistică, în fascinantă operă

Teatrul Mic

de încheiere a unui spectacol. Iar opțiunea pentru o piesă sau alta nu este aici, nu poate fi aici nicidecum întîmplătoare, izvorîndă dintr-un capriciu sau dintr-o inspirație de moment, ci rodul unei subordonări la un crez înalt, care ar putea fi chiar scris pe frontispiciul acestui lăcaș de cultură, acela de a

sluji cu talent și dăruire ideea de teatru politic, profund și declarativ angajat în problemele ce frămîntă pe omul planetei în acest final de secol și de mileniu. De aceea, pe par-

Radiografie de repertoriu

cursul a zece ani, pe scena Teatrului Mic și a Teatrului Foarte Mic (înființat în aceeași perioadă) am putut vedea lucrări dramatice care dezbat pasionant ceea ce se întîmplă în realitate mai mult sau mai puțin imediată, lucrări care își propun să ne smulgă din comoditate, din inerție și să ne pre-

zinte nu un spectacol oarecare de pe scenă ci ambiționează să ne înfățișeze într-o luxuriantă și frenetică desfășurare a imaginației însuși spectacolul lumii.

Dar, așa cum e și firesc, într-un colectiv în care nimic nu e lăsat la voia hazardului, s-a simțit nevoia — justificată pentru cineva care rivnește să fie întotdeauna cit mai complex, să răspundă cit mai exact însăși complexității a tot ceea ce ne înconjoară — să se lărgească sfera unui repertoriu axat, în general, pe literatura dramatică

din secolul nostru. O schimbare la față care înseamnă aprofundarea ideii de spectacol politic, o asumare a ei cu o și mai mare responsabilitate. În anii care vor veni Teatrul Mic își propune să ne ofere pe scenele sale pagini semnificative din marea tragedie antică grecească, din drama romantică — cea a lui Schiller e vizată îndeosebi, din drama burgheză a secolului XIX și — se poate oare fără el? — din Shakespeare. Iată un program temerar dar perfect posibil de realizat pe parcursul a mai multor stagioni de membrii acestei trupe a căror deviză a fost și rămîne aceasta: **Gloria aparține celor care iubesc mai mult lupta decât succesul.**

GEORGE ARION ■

Vitrina cărților

„Sinonim în conștiința publicului românesc cu comedia Gaițele, confundându-se cu ea până la ignorarea aproape totală a ceea ce a mai scris — Alexandru Kirilescu e unul dintre autorii reprezentativi ai atmosferei teatrale dintre cele două războaie mondiale“. Așa își începe criticul și istoricul literar Valeriu Răpeanu substanțialul său **Studiu introductiv** la volumul de teatru **Gaițele și alte piese** de Al. Kirilescu, apărut la editura Eminescu, în care sunt cuprinse, pe lângă capodopera autorului mai sus amintită, lucrările dramatice **Anișoara și ispita**, **Florentina**, **Borgia**, **Nunta din Perugia**, **Michelan-**

mănească“. El ne convinge — pentru a cita oară? — că poetul adevărat nu poate să rămână nepăsător la problemele cetății ci ia parte pasionant la dezbaterile lor, ca o

adevărată conștiință civică limpede și angajată. Paginile sale din acest volum — dintre care o parte au apărut mai întâi în revista **Flacăra** — propun o palpantă trecere în revistă a unor secvențe semnificative din viața noastră culturală și socială.

● Oricare piesă a lui Paul Everac, oricare articol sau carte pe care acesta le semnează nu te pot lăsa indiferent, chiar dacă nu poți fi întotdeauna de aceeași părere cu el. Este și cazul volumului **Funigei peste Alpi** (editura „Albatros“) în care contemporanii noștri sunt în-

fățișai de un moralist ironic dar încrezător totuși în capacitatea omului de perfecționare.

● La editura „Univers“ s-a mai publicat și un roman despre ultimii zece ani din viața lui Alexandru cel Mare: **Iskander**. Cartea este dato-

rată unui bun cunoscător al lumii antice, romancierul olandez Louis Couperus iar traducerea în românește și cuvintul înainte sint semnate de H. R. Radian. Volumul nu este o înșiruire searbădă de fapte uluitoare ale îndrăznețului cuceritor ci o meditație profundă asupra mecanismului puterii, a felului în care ea se exercită și acționează nu numai împotriva celor biruiți, dar, paradoxal, chiar și contra biruitorilor. Confruntându-se cu lumea fastuoasă și rafinată, enigmatică în multe privințe, a Orientului, grecii, însuși cutezătorul Alexandru, se transformă în cele din urmă din invingători în învinși.

● Un prim volum de **Serieri alese** din opera lui D. Caracostea, critic, istoric literar, folclorist și stilistician care rămâne încă într-o „nemeritată umbră“, după cum remarcă Mircea Angheliescu, cel care îngrijește actuala ediție, a văzut lumina tiparului la editura Minerva. Printre articolele și studiile

care stîrnesc și după mulți ani un justificat interes cităm **Poezia română de azi. Un examen de conștiință literară în 1915, Poetul Brătutescu-Voineschi**.

● Tot la editura Minerva, un veritabil eveniment editorial: N. Iorga — **Pe drumuri depărtate**, vol. I — 1890—1926. Ediție îngrijită, selecția textelor, studiul, note și comentariile de Valeriu Răpeanu. Această ediție cuprinde acele pagini în care N. Iorga relatează impre-

sile sale de călătorie peste hotare și care îi dezvăluie, încă o dată, marea lui talent de portretist, de observator atent al vieții oriunde o întâlnește, și care îl determină pe îngrijitorul volumului să-l includă în „galeria marilor prozatori ai literaturii române“.

GEORGE ARION ■

gelo. Ele demonstrează, încă o dată, cât de actuală rămâne în continuare creația acestui dramaturg, interesat și de „drama burgheză“, dar și de revelarea cu acuitate a unor conflicte puternice, profilate pe fundalul istoriei, sugerat cu o măiestrie și o forță de convingere ce impresionează și astăzi.

● O remarcabilă apariție la editura „Univers“: un volum de **Teatru** de Mihail Bulgakov, transpus în românește de Maria Dinescu, traducerea versurilor aparținând poetului Mircea Dinescu.

Postfața — Albert Kovács. **Zilele Turbinilor**, **Casa Zoikái**, **Insula purpurie**, **Fuga**, **Cabala fariseilor**, **Adam și Eva**, **Jourdain cel scurțit**, **Ivan Vasilevici**, **Ultimele zile**, **Don Quijote** prilejuiesc cititorului român o lectură pasionantă și cunoașterea mai exactă a unei dintre fascinantele personalități literare din secolul nostru.

● **Schite despre fericire** își întotdeauna Florin Mugur noul său volum apărut la editura „Cartea Ro-

O performanță unică

(Urmare din pagina 9)

pentru înfrățirea literaturilor noastre, cunoașterea și înțelegerea reciprocă dintre români și maghiari. Cine se interesează de creația lui Kiss Jenő în domeniul talmăcirii, găsește date abundente în cartea sa, apărută recent, intitulată **Din amintirile traducătorului** (A műfordító emlékeiből. Visszatekin-tések és kiadatlan versfordítá-sok, Buk., Kriterion, 1986). După o lungă și prodigioasă muncă de talmăcire din proză și poezia română (Eminescu, Creangă, Coșbuc, Blaga, Beniuc, Bacovia, V. Porumbacu, N. Cassian și alții) Kiss Jenő, ajutat de priceputul folclorist Faragó József în anii '60 începe o aventură spirituală, fără pereche ca anvergură — transpunerea în maghiară a celor mai frumoase balade și colinde românești. Rezultatul acestei munci creatoare se materializează în **cinci volume** ce s-au bucurat de o primire excepțională unanimă a cititorilor și a specialiștilor. La Editura pentru literatură, în 1963 apare **Miorița** cu postfața și notele lui Faragó József și cu ilustrațiile adecvate semnate de Plugor Sándor. Urmază apoi în 1969 la aceeași editură **Cinteele novăceștilor**. Volumul de colinde românești

Feciorii de cerbi — este editat deja la Editura Kriterion în 1971, și este închinat memoriei lui Bartók Béla. În 1974 vede lumina tiparului volumul intitulat **Marcu viteazul** (baladele populare ale lui Petrea Crețul Șolcan). Ultima carte din această minunată serie **Cei trei frați cu nouă zmei** — este tipărită în 1976, însoțită ca și cele precedente de studiul competent și aparatul științific elaborat de Faragó József. (Din păcate, acest volum e lipsit de ilustrațiile lui Plugor Sándor, ceea ce știrbește intrucivă concepția artistică unitară a seriei.)

În aceste cinci volume Kiss Jenő a publicat peste 150 de balade și colinde românești — depășind așadar, rezultatul celor 30 de predecesori — însumând mai bine de 25 000 versuri, cantitate ce egalează vasta epopee nordică, Kalevala. Performanța sa este unică dată fiind și realizarea artistică de mare înaltă. Baladele populare românești nu au în nici o altă limbă traduceri atât de fidele și de asemenea dimensiuni. De altfel Kiss Jenő a fost distins cu Premiul Uniunii Scriitorilor din R.S.R.

Baladele românești în limba maghiară, tipărite îngrijit, nu au zăbovit mult în rafturile librărilor devenind rarități bibliofile.

La două decenii după publicarea primului volum din baladele românești se simțea nevoia acută a unei noi ediții. Această

sarcină onorantă și-a asumat-o Editura Dacia din Cluj-Napoca. Și iată că în 1985 a ieșit de sub teascu volumul intitulat **Pe pârui de rouă. Balade populare românești — Rétek Harmatá-ban. Román népközlés**. Traducerea aparține, firește, lui Kiss Jenő, prefața este semnată de Al. Căprăriu, selecția și postfața aparțin lui Faragó József, coperta și ilustrația forțat lui Deák Ferenc. Deci, avem în față o remarcabilă ediție bilingvă în care se pot citi paralel „doar“ 24 balade românești și versiunile lor în maghiară. O apariție de mare însemnătate pe multiple planuri, lucru evidentiat și de prefațator: „... în cazul traducerilor făcute cu aleasă măiestrie și mai cu seamă în anumite contexte istorice soro-cite de inexorabila realitate a timpului, problema nu este reductibilă numai la implicațiile creator-estetice. Circulația marilor valori lirice dobîndește semnificații care depășesc realitatea estetică, dobîndind ecouri ce merg și spre alte zone ale conștiinței.“ Unele din aceste semnificații s-au cristalizat în interesul și gustul stîrnit de baladele românești publicate anterior de Kiss Jenő, față de literatura română sporind numărul cititorilor ei atît în țară cît și în Ungaria vecină.

Folclorul românesc a devenit un ambasadorelocvent al culturii române. Gînduri bune pentru toți aceia care-i asigură exercitarea acestei funcții de mare viitor.

Cronica literară

de Al. Piru

Începuturile lui Eminescu

În două volume publicate la distanță de patru ani (**Interpretări**, I. Junimea, Iași, 1982, colecția Eminesciana, nr. 27 și II, 1986, aceeași colecție, nr. 40) Mihai Drăgan se ocupă de poezia lui Eminescu de la debut pînă la **Mortua est** (I) și de romanul postum (cu trimiteri la poezii și unele proiecte de piese) **Geniu pustiu** (II). Delimitându-se de excesele de metodă ale unor cercetători mai noi ai operei eminesciene, Mihai Drăgan înțelege să meargă fără riscuri pe urmele tradiției critice, confirmate de timp, românești. Recunoscînd seriozitatea examenului, cit și calitatea expunerii, ne vom opri la cîteva probleme.

Să fie adevărat că poezia **Veneri și Madonă** anunță un program estetic romantic, „amplificat și nuanțat peste puțină vreme în **Epigonii**“? În **Direcția nouă în poezia și proza română** din 1872, Maioreșcu atribuia lui Eminescu un „lucru rar printre ai noștri“ și anume „iubirea și înțelegerea artei antice“, precizînd însă că „Madona nu este o idealizare a Venerii, nici Venera antică o realitate brută pe lângă Madona modernă“. Criticul vroia să spună că reprezentarea idealului de frumusețe antic nu era inferioară celei din vremea Renasterii, știut fiind, de altfel, că Renasteria nu-i decît o întoarcere la clasicitate. Cît despre antiteză folosită de Eminescu, ea poate fi, ca simplă figură de stil, tot atît de bine atribuită romantismului cît și clasicismului. De ce să spunem că poetul oscilează „între sacru și profan“, cînd Venera este pentru el „divinizarea frumuseții prin femeie“, iar Madona e „sîntă prin iubire“, un „inger“, o „donna angelicata“, adică tot o divinizare (sacrară) ce exclude profanul. Situația se prezintă asemănător în **Epigonii**. În scrisoarea adresată lui Iacob Negruzzi, Eminescu nu disociază între fantezie și reflecție, susține doar că fantezia (capacitatea de creație) e o condiție esențială a poeziei, în vreme ce reflecția e doar „schelțul“, altfel zis planul, noima (titlul poeziei fusese la un moment dat **Skepsis**). Constatînd că la unii poeți predomină fantezia, iar la alții reflecția, Eminescu pleda pentru unirea amîndurora în convingerea că tocmai ea ar antrena perfecțiunea. Ori această dorință de armonie, de echilibru vorbește în sensul unui program clasic. Nu este lipsit de semnificație faptul că, la începutul scrisorii sale, Eminescu își alege ca motto epigrama lui Schiller **Ieremiade** recomandînd întoarcerea la „vremea de aur“ (die goldene Zeit) epoca clasică. Fantezia nu se opune rațiunii și chiar din prima strofă a poeziei **Epigonii** vedem că poetul admiră la înaintași („zilele de-aur a scriitorilor române“) acele „izvoare-ale gîndirii“ care fac cea mai bună casă cu „marea de visări dulci și senine“. Faptul că Eminescu vede în poezii dinaintea sa niște „sfînte firi vizionare“, iar în Mureșanu pe al „semnelor vremii profet“ ne dau oare dreptul de a vorbi de el însuși ca de un **poeta vates**? Dar, chiar Mihai Drăgan consideră „că esența poemei **Epigonii** constă în scepticismul rezultat din aspirația infocată spre perfecțiune și conștiința imposibilității acestei realizări“. Eminescu ar fi deci un vizionar blazat și asta doar în opera sa din tinerețe, căci de ce profetii s-ar putea vorbi în **Serieri**, **Luceafărul** și în **Glosă**? Oare „neomeneșca însingurare interioară“ care în **Mortua est** marchează „o mare încordare a minții, și nu a inimii“, cum observă Mihai Drăgan, nu este tot urmarea unei orientări clasice a poetului, căci clasicul e rațional, pe cînd romanticul sensibil? Aș spune mai curînd că încă de la început Eminescu se anunță ca un moralist clasic, așa cum va fi aproape predominant în faza finală.

Nu am de gînd să neg în întregime romantismul inițial al lui Eminescu care însă ca orice romantism nu se găsește în stare pură, e amestecat cu clasicismul. Cît despre vizionismul lui Eminescu, redus la „profeții amare“, nu ar fi mai corect să vorbim de revolta sa la această dată? S-a vorbit și se vorbește în **Geniu pustiu** și în alte opere de Eminescu de titanism, dar nu este aceasta o temă mitologică? La care Dumas se referă poetul cînd scoate din el definiția că romanul e „metafora vieții“? Deoarece în **Geniu pustiu** apare un personaj feminin cu numele de Poesis care seamănă cu Marguerite Gautier, am dedus că este vorba de Alexandre Dumas-fils, autorul romanului **La Dame aux Camélias** (Eminescu cunostea piesa cu același titlu jucată de trupa Pascaly în 1869). Dumas-fils era de părere în „Dama cu camelii“ că „nu poți crea personaje decît atunci cînd ai studiat mult oamenii“ și-și recunoaște drept unic merit pe acela de a fi scris o istorie „adevărată“. Thibaudet îl încadrează de aceea la capitolul „Document humain et mouvement naturaliste“. Piesa era o reacție împotriva romantismului ca și **Les Filles de Marbre** de Théodore Barrière „tablou sinistru, după Thibaudet, al curtezanei nemiloase, al femeii sterpe și lacome care devoră un băiat de familie dimineața și un tată seara“ din care avem un reflex indiscutabil în poezia lui Eminescu **Amorul unei marmure** (începută în 1866, după ce piesa lui Barrière fusese reprezentată la Iași de o trupă franceză în 1862 și de cea a lui Mihai Pascaly în 1863 și 1868 în București). Într-o scrisoare din 1871 către același Iacob Negruzzi, Eminescu dezvăluia că în romanul său întreprinsese o analiză a fenomenelor de tranziție în genere și a mizeriilor generației prezente în parte (cităm aproape textual) completă în ce privește scenele de sentiment și descrierile locurilor, incompletă sub raportul studiului eroilor, numiți naturi catilinare, adică, în cea mai bună accepție, conspirative, bulversînd ordinea social-politică, la Eminescu într-un sens parțial pozitiv (mai tirziu își va schimba părerea asimilînd naturile catilinare demagogilor). În orice caz, romanul nu este strict subiectiv, are o propensiune spre obiectivitate, mai ales cînd se referă la revoluția de la 1848 din Transilvania. Toma Nour, eroul principal al narațiunii, se înrolează sub steagul tribunului Ioan și luptă pentru cauza românilor. Este interesant că Toma Nour apare ca erou și în proiectul de piesă **Mira**, **Mira-Marcu vodă** ca trimis al lui Mihai Viteazul pentru a pregăti unirea celor trei țări românești prin înlăturarea lui Ieremia Movilă. Într-un proiect al **Mirei** se pune pe seama lui Toma Nour reflecția: „Noi valurile mărci, el-uraganul ce ne mină, ne face spume — ne soarbe — nouri“, cuvinte exprimate în altă parte de domnitor: „Dumnezeul Geniului m-a sorbit din popor cum soarele soarbe un nour de aur din marea de amar“, rostite în versuri de Arbore ca un elogiu al lui Ștefan cel Mare și pe care avea să le repete în **Mira**, **Marcu vodă** Toma Nour într-un mesaj către Movilă. Dar proiectul a rămas neînfăptuit.

MAI

Intorsura Buzăului

Veche vatră românească, așezată într-o răsucire de stînci, Intorsura Buzăului înseamnă azi un oraș, un loc de țară care își face o mîndrie din conservarea și perpetuarea, bunelor tradiții în arta meșteșugărească, în folclor și etnografie, dar este și o localitate care a avut și are mereu ambiția de a participa la expansiunea, înflorirea și modernizarea economiei naționale.

În ultimii ani au fost redată agriculturii 140 de hectare.

Întreprinderea de piese auto și tractoare și-a realizat anul trecut planul în proporție de 105 la sută. Orașul și-a onorat întregul plan de export în 1986.

Că urbea este bine gospodărită e suficient să amintim de pildă, că, în anul trecut, planul ansamblului de activități conduse direct de Consiliul popular s-a realizat în proporție de 177 la sută.

În 1985 și 1986 valoarea lucrărilor destinate gospodăririi și înfrumusețării la Intorsura Buzăului a fost de douăsprezece milioane de lei. Numai în '86 s-au plantat șapte mii de arbori și arbuști.

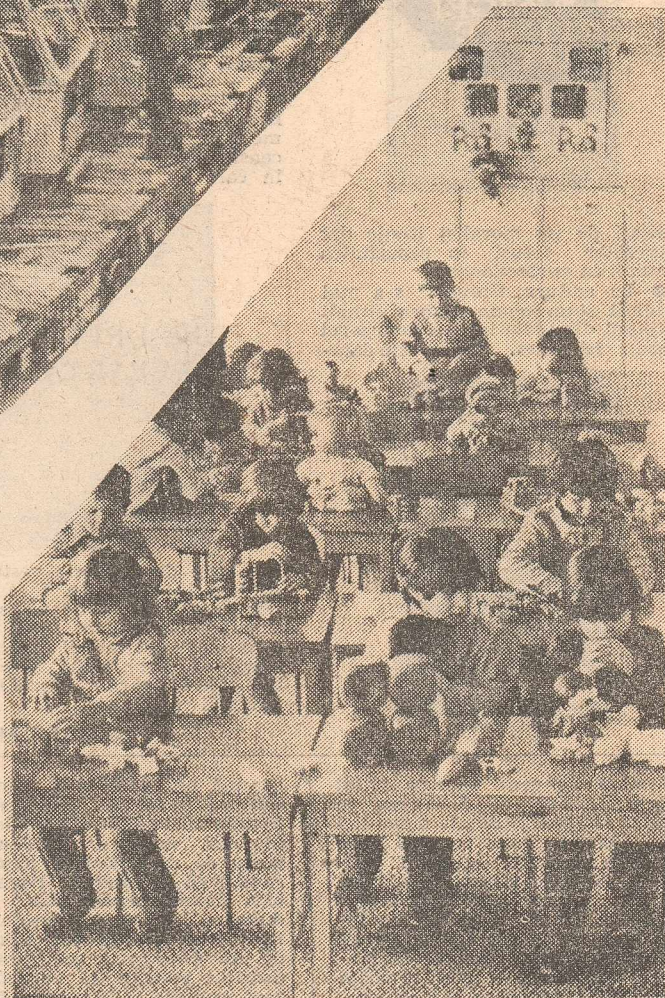
Am notat aici doar cîteva din lucrurile și faptele cu care cei de azi probează în fața viitorului că știu să-și crească orașul și copiii, că știu să-și iubească și pruncii și țara.

Fotoreportaj de ELENA GHERA

O imagine de pe „strada mare”

Copiii – ștafa unor bogate tradiții meșteșugărești

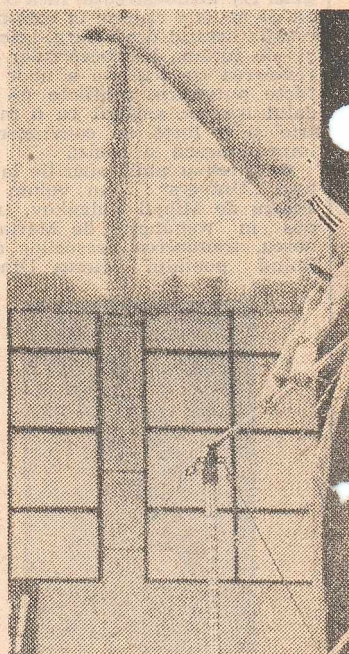
Cei mai tineri muncitori ai Întreprinderii de piese pentru tractoare sînt absolvenții Liceului industrial din oraș

Confecțiile cooperației meșteșugărești, moderne și pline de gust fac față celor mai rafinate concursuri de modă

des

Bara fixă – sportul forței, ele sau curajul ridicat la pu

Fotoreportaj –

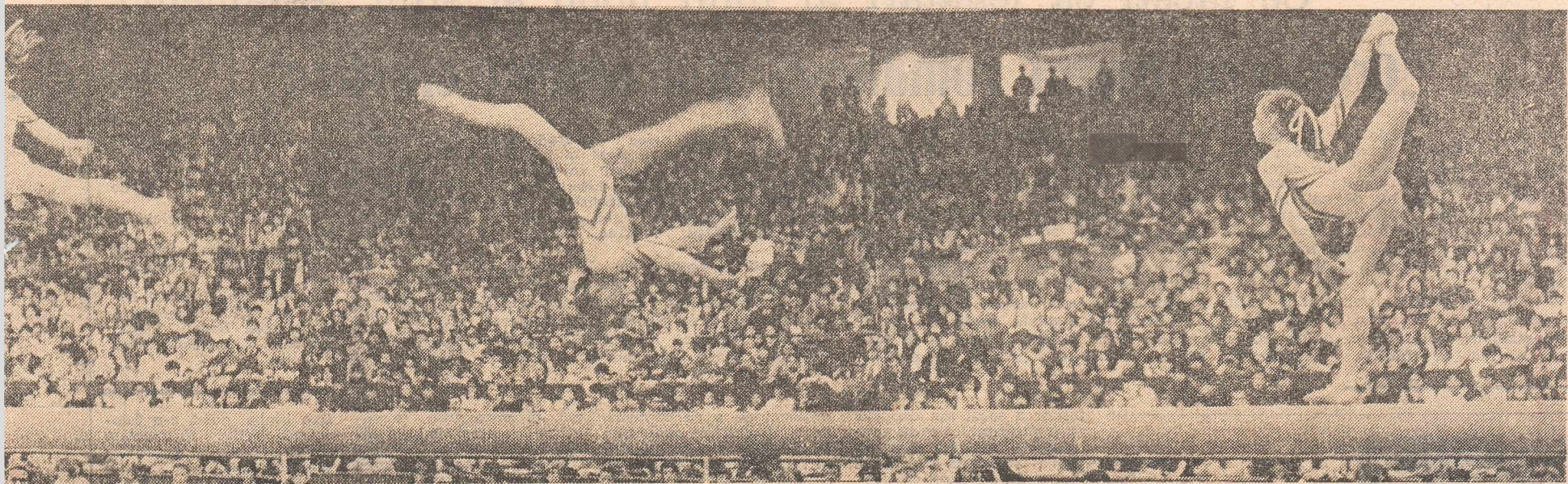

Un succes de participare (peste

Tehnicienii noștri – un „stat-maj

Birna: imponderabilitate pe un spațiu de câțiva centimetri, sau măiestria sportivă împinsă spre limitele perfecțiunii

Cu argumente din lumea sportului

e talentul, cutezanța și dăruirea celor tineri

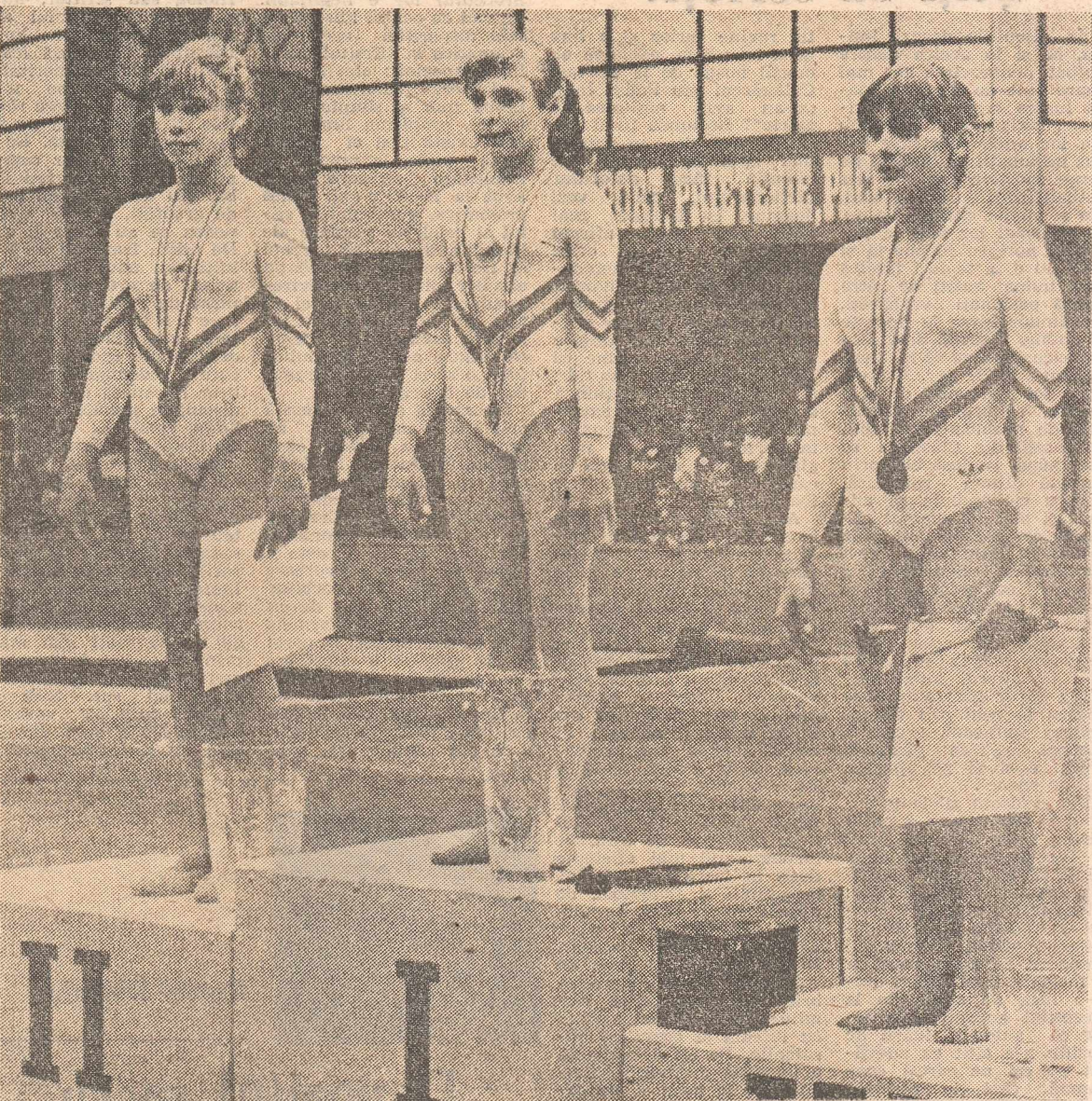
Între cele mai emoționante argumente ce pot fi invocate pentru calitățile tinerilor, pentru posibilitățile lor fizice și morale, pentru aspirația lor spre perfecțiune se înscrie și sportul; ea, dintre sporturi, cu siguranță gimnastica este aceea care exprimă chintesența de frumusețe și virtute a gestului sportiv. Pentru că în gimnastică, mai evident și mai pregnant decât în oricare alt sport, gestul sportiv devine act de cultură, prin intensitatea trăirilor care-l fac posibil.

Campionatele internaționale ale României, desfășurate la Ploiești la sfârșitul săptămânii trecute, au constituit de aceea o veritabilă sărbătoare a tineretii, depășind semnificația unei întreceri sportive propriu-zise.

Succesul de participare (45 de sportive din 18 țări și 33 de sportivi din 14 țări ale Europei, Asiei și Americii) este explicabil prin prestigiul gimnasticii românești, care a scris pagini de glorie în istoria mondială a acestui sport; dar acest succes a fost întregit de valoarea și spectaculozitatea exercițiilor, multe dintre ele împingând limitele măiestriei sportive până la perfecțiune. Cele șase note de 10 obținute de sportivele noastre pot fi o mărturie în acest sens, dar o mărturie care nu poate cuantifica, totuși, întreaga măreție a gestului sportiv.

Stimulați de o companie extrem de competitivă (pentru majoritatea sportivilor de peste holare concursul a fost o ultimă verificare înaintea campionatelor europene de la Moscova), sportivii noștri au avut evoluții excelente, reușind să obțină ambele titluri la individual compus (prin Daniela Silivaș și Marius Gherman), toate titlurile la probele pe aparate — feminin (Eugenia Golea — sărituri, Daniela Silivaș — paralele, birna și sol) și cinci (din șase) probe pe aparate la masculin (Marius Gherman — la sol, sărituri și paralele, Marian Rizan — la cal cu minere și Marius Tobă — la inele și, ex aequo cu Gherman, la paralele).

Eugenia Golea și Camelia Voinea s-au clasat pe locurile 2 și, respectiv, 3 la individual compus, iar Marius Tobă — de asemenea, pe locul 3 la individual compus — masculin.

Din rezerva inepuizabilă a gimnasticii noastre — noi stele la orizontul performanței: Eugenia Golea, Daniela Silivaș, Camelia Voinea

preciziei,
eia

AZĂR, ELENA GHERA și OCTAVIAN ȘTIREANU

aspeți din 20 de țări), datorat prestigiului școlii românești de gimnastică

pe măsura tineretii echipei, a vârstei mereu tinere gimnasticii

Patru titluri pentru Daniela Silivaș și emoții reinnoite de tot atâtea ori la ascultarea imnului patriei

Sportul — prilej de bucurie, prilej de prietenie, argument al înțelegerii între toți tinerii planetei

Anchetă Flacăra: Ce faceți ca legatari ai unui nobil și sfânt testament?

„Creșterea limbii românești și-a patriei cinștire“

Se vor implini 120 de ani de cînd, în ma. 1867, în București, se convoca „Societatea Literară Română“ ale cărei lucrări aveau să pună bazele Academiei Române. Au trecut 120 de ani, în care cultura și știința românească s-au ridicat la rangul de instituție de stat, ani în care limba română a devenit instrumentul atîtor valori literare și de gândire filosofică.

Retrînd cu emoție evenimentul atît de important în cîtorirea culturii noastre naționale, ne amintim, dintre atîtea fapte și idei de rîsunet, tulburătorul

discurs de „receptiune“ pe care o personalitate a timpului, Ștefan Golescu, îl rostia în numele guvernului, punînd în evidență „mistii“ cu adîncă semnificație pentru ziua de atunci și pentru totdeauna: „nu poate fi dorință mai legitimă... pentru membrii aceleiași națiuni... decît aceea de a-și cultiva limba națională teaur pe care nu este putere omenească, să-l iee de la un popor“. (...) d-voastră primiți astăzi de la națiune un depozit de o valoare inestimabilă, limba sa. În această sală... și în această zi în care vorbesc inimile tuturor romînilor,

ce v-ar putea zice guvernîmintul Romîniei, ce nu ar fi deja în inimile dumneavoastră? În aceste inimi cetim aceea dorință ca Societatea Literară să nu uite nici un minut că depozitul sacru primit de la străbuni, Limba, trebuie să-l lăsăm posterității române... întreg și intact“.

Inspirați de această deviză patriotică, superbă în expresia și adevărul ei, am adresat mai multor oameni de cultură invitația de a fi părtași la dezbateră deschisă de tuturor generațiilor despre „creșterea limbii românești“ propunînd-

le-le drept punct de pornire întrebările ce urmează:

1) În ce fel ați comenta dumneavoastră aprecierile făcute în urmă cu 120 de ani?

2) Cum vedeți actualitatea datoriei la care ele se referă?

3) Ce faceți prin truda, prin opera și viața dumneavoastră, pentru creșterea limbii române?

Nicolae Manolescu

Știți să vorbiți? Știți să scrieți?

În discuțiile despre limbă, ca și în acelea despre fotbal, nenorocirea cea mai mare vine de acolo că toată lumea crede că se pricepe. Există în Cîșmigiu un loc unde se string zilnic pasionații de discuții pe teme sportive (și mai ales fotbalistice). Cine a stat, fie și numai cîteva minute, în mijlocul lor stie ce polemici aprinse se poartă și ce greu e să te faci înțeles (sau numai auzit) de către acești pasionați vorbăreți. Un singur lucru le lipsește și anume umorul. Sint gata în orice clipă să se încalce pentru ideile lor. Cu cei care, tot mai mulți de la o vreme, se interesează public de problemele limbii, vorbăreții din Cîșmigiu se aseamănă îndeosebi prin această ultimă trăsătură, pentru că, trebuie să admit, ei sint în general oameni competenți în ale fotbalului, stiu pe de rost componența bunăoară a tuturor echipelor și chiar numele de alint al nevestelor jucătorilor din cele trei eșaloane, ceea ce nu se poate afirma și despre unii împătîmiți întru limbă, a căror ignoranță sare adesea în ochi. Cit despre umor, spuneam, acesta a început să se găsească greu și el pe apucate șau pe sponci.

Ma gîndeam zilele trecute dacă nu cumva e o legătură între lipsa de umor și incompetență, a doua fiind, zic eu, cauza, iar prima, efectul. Fiindcă, iată: citesc într-o revistă o desult de violentă luare de poziție împotriva lingvisticii moderne, care mai mult ar fi incurcat treaba, dar, dintr-o listă de nume de la începutul articolului, înțeleg că autorul luării de poziție n-a citit cu adevărat pe cel pe care-l condamnă, căci le atribuie „contribuții“ pe care nu le au. Sau, mai de mult, un inginer de la Institutul de trei ani din Brașov ține să-și expună (tot public) opiniile despre limba dacilor. Mă rog, dreptul lui, s-ar putea zice, dar nu e chiar așa, căci inginerul își începe articolul cu o propoziție în care spune ceva despre semivocala a. Or, dacă el nu stie că în sistemul nostru fonologic a e totdeauna vocală cu drepturi întregi, ca să zic așa, ce pretenție mai poate avea de la noi să-i urmărim demonstrațiile lingvistice. În alte cazuri, vehemența nepriceperii merge foarte departe. Un poet și publicist se supără pe autorul unui dicționar de neologisme fiindcă acela a inclus în el, cu o lipsă de patriotism ce trebuie vestită, un cuvînt cum e patrie. I se răspunde de către un om de meserie că patrie este cu adevărat un neologism, i se dă definiția termenului, dar poetul și publicis-

torul revine furios și o ține pe a lui: cum, exclamă el, morții noștri de la Rovine, Călugăreni sau Podul Înalt „n-au avut noțiunea de patrie“? Noțiunea fiind una și cuvîntul alta, ce poți să mai spui de procesul de intenție făcut autorului dicționarului, care, vezi doamne, își iubeste mai puțin țara dacă afirmă (ceea ce pentru orice lingvist e un lucru neîndoielnic) că patrie, cuvîntul ca atare, e un neologism? Să ne amintim măcar versul lui Eminescu despre Rovine, unde se spune că „iubirea de moșie e un zid“, și vom înțelege că noțiunea de patrie s-a putut exprima, înainte de a împrumuta cuvîntul de azi, prin alte cuvinte, mai vechi și care-și jucau rolul lor foarte bine.

Am început cu aceste exemple ca să arăt necesitatea unei informări adecvate în discuțiile pe teme lingvistice și nicicum ca să le neg utilitatea. E foarte bine că ele se poartă în reviste de mare țiraj, mai mult, e o dovadă de trezire a sensibilității față de problemele limbii în cercuri largi de cititori. Numai așa limba poate fi apărată. Și limba română trebuie apărată, acum, mai energic decît oricînd, fiindcă, odată cu întinderea culturii de masă, prin intermediul unor mijloace de difuzare incomparabil mai eficiente decît în trecut, se produc inevitabil, și fenomene de degradare a limbii. Se vorbește și se scrie rău: acesta e tristul adevăr. Există o tendință greu de stăvilit de folosire a prefabricatelor lingvistice, numite și clișee. Acestea prind cu iuteală și cresc ca buruienile. Pe cît de delicată e operația cultivării limbii, care ia timp și ale cărei rezultate sint deseori incerte, pe atît de explozive și de rezistente sint buruienile incorectitudinii și ale inexpressivității. Noutatea constă, cred eu, în faptul că modelul principal de exprimare nu mai este oferit astăzi, ca în societățile tradiționale, de limba orală și populară, factor creator de expresivitate, ci de o anumită limbă scrisă, răspîndită prin radio, televiziune și presă, care, uneori, este un factor de standardizare și de deteriorare a limbii. Numărul expresiilor-tip provenite din această sursă și intrate în limba de toată ziua este îngrijorător de mare. Rezultatul ar fi, dacă nu am lua unele măsuri, că nu peste mulți ani toată lumea și în toate ocaziile, chiar și în cele familiale sau intime, ar ajunge să vorbească în șabloane. Desigur, nu există motive să ne temem că puterea de creație lingvistică a vorbi-

torilor a secat așa deodată și e probabil că easă contracareze tendința spre un limbaj standard. Dar nu e mai puțin adevărat că, deocamdată, proliferarea expresiilor din această din urmă categorie pare a covârși forța creatoare.

Un rol mai decis în schimbarea acestei stări de lucruri ar trebui să-l aibă școala. În momentul de față însă, odată cu încheierea primelor opt clase, imensa majoritate a elevilor nu mai studiază limba, decît indirect, prin intermediul textelor de literatură. Excepție fac elevii de la liceele filologice, dar procentul lor e neglijabil. Se vad cu ochiul liber efectele dispariției orelor de gramatică la sfîrșitul ciclului gimnazial: elevii nu-și mai sporesc cunoștințele de limbă (pur și simplu, pentru ei, problema limbii nu mai există!) și ei rămîn, toată viața, la nivelul de înțelegere pe care l-au avut la 14-15 ani. Însă gramatica, vocabularul, stilul și celelalte sectoare ale limbii naționale ar trebui să fie menținute în atenția elevilor pînă la îsprăvirea studiilor, pentru ca ei să iasă din școală pregătiți temeinic, capabili să gîndească singuri asupra dificultăților și să-și controleze modul de exprimare.

Literatura are, în această privință, importanța ei, care însă nu trebuie exagerată. Sint totuși în dezacord cu un profesor care cerea de curînd scoaterea Amintirilor lui Creangă din manualul de gimnaziu, pe motiv că nu aceasta e limba pe care o vorbesc copiii de azi. Un vorbitor trebuie să aibă ideea de cît mai multe dintre formele istorice ale limbii. A vorbi corect este și o chestiune de cunoaștere a istoriei limbii, nu doar una de instinct. Sigur, ne naștem cu limba maternă în sînge, dacă pot spune așa, dar

mijlocul de a ne controla, de a ne verifica achizițiile (numeroase și permanente) ni-l oferă doar pregătirea, studiul limbii. Nu ajunge să posezi din instinct limba, căci pe durata unei vieți de om se petrec nenumărate schimbări și asimilarea lor e un proces complex. Ca să nu mai spun că studiul operii lui Creangă în gimnaziu nu urmărește exclusiv scopuri lingvistice, ci și artistice. Și chiar dacă limba literaturii e altceva decît limba în care comunicăm de obicei, cunoașterea ei rămîne indispensabilă.

Din păcate, dacă nu ești filolog sau scriitor, nu ai decît rareori prilejul să-ți pui probleme de limbă. Discuțiile din presă (ca să revin la ele) au meritul de a „sensibiliza“ pe mulți dintre cei care citesc revistele. E nevoie însă de mai multă perseverență. Eu aș susține ideea unor campanii pe tema cultivării limbii. Nu doar noi ne lovim de greutăți, așa că putem vedea ce au făcut și alții. De pildă, francezii au avut inițiativa unui concurs național de ortografie (organizat de revista „Lire“) și care s-a bucurat de un interes stupefiant. Pe lingă disciplinele sportive către care îi îndemnăm pe tineri, n-ar fi rău să prevedem și discipline menite a cultiva limba română: concursuri de dictare, de alegere a sensului corect al cuvîntului sau expresiei și altele, care pot fi variate și atractive. Decît prin teme învățate pe de rost de copii (și redactate uneori de profesori), cunoașterea limbii și literaturii naționale, la olimpiadele școlare (ajunse acum în faza finală), cîștigul ar fi mult mai mare prin exerciții de concurs mai simple, ca acelea evocate mai sus. Știți să scrieți? Știți să vorbiți? Iată întrebări care, din păcate, nu sint doar retorice.

mă, ci presupune o sărăcire a acestei limbii, o sărăcire a noastră.

Pentru ca toată lumea să înțeleagă asemenea lucruri nu e nevoie să tînem prelegeri, să invocăm dicționarele, manualele de gramatică; cu un cuvînt, nu trebuie să facem prea multă teorie. Se impune, în primul rînd, ca instanțele înalte, cu valoare exemplară și eficiență de folosire a limbii — presa, literatura (și nu numai beletristica), școala — să ofere modele de întrebuintare corectă și expresivă.

Că nu se întîmplă întotdeauna așa, o știm foarte bine cu toții. Radioul și televiziunea ne oferă suficiente mostre ale unei limbii nu numai a noastre, dar și de o, aș spune, ireală penurie. Dacă ar fi să judecăm, bunăoară, după unele secvențe reportericești, în care oameni de diverse profesii vorbesc despre munca lor, am fi tentați să credem că fondul principal de cuvinte al limbii române nu trece de cincizeci de cuvinte, și că toată lumea face același lucru. Nu cred că limbajul mediilor, în variantele sale confecționate, comunică, într-adevăr, cu realitatea, că este, totodată, revelatoriu pentru realitatea limbii române.

Limbajul confecționat este, din păcate, frecvent și în școală, unde elevul este pus, chiar la orele de literatură, să reproducă niște comentarii, unele abundente în poncife și expresii goale, în loc să cul-

five limba, adică s-o folosească activ, să exprime pe cont propriu cunoștințele literare.

Am observat un alt fenomen îngrijorător, de astă dată la nivelul comunicării cotidiene, un fenomen pe care l-aș numi de bilingvism, în cadrul limbii române. Unii cetățeni, și nu dintre cei nepregătiți, folosesc două moduri de exprimare, unul spontan, firesc, mai mult sau mai puțin îngrijit, care e al relațiilor obișnuite, neoficiale, și un altul așa-zis supravegheat, pregătit pentru împrejurări „speciale“, cu formulări de ședință sau de act administrativ, viciat de clișee, care atestă nu numai lenea și inerția lingvistică, dar și lenea și inerția de gîndire.

O limbă folosită corect trebuie să exprime neapărat norma, totodată, însă, trebuie să exprime norma în întreaga varietate a înfășurărilor ei concrete, creatoare, înfășînd ce poartă amprenta personalității vorbitorului. Mă înțorc și spun că, folosind limba, n-avem dreptul s-o mutilăm, s-o uzăm, ci avem datoria s-o restituim — după posibilități — mereu proaspătă, mereu îmbogățită.

3. În critică o greșală de limbă poate însemna mai multe lucruri, nu numai o nesocotire a gramaticii. Un truism sau o idee exprimată confuz sint la fel de grave ca și punerea virgulei între subiect și predicat. Mă străduiesc să nu fac greșeli de limbă.

Anchetă organizată de AURELIAN TITU DUMITRESCU

Daniel Dimitriu

Depozitul sacru

1. Aș remarca în primul rînd faptul că acel „discurs de receptiune“, care spune ceea ce spune, emoționant, despre limba română, a fost rostit de un ministru de externe, de un demnitar. Ceea ce ar putea fi luat drept o curiozitate nu este, la urma urmei, decît un lucru firesc: limba țării — s-a înțeles bine acum 120 de ani — nu e chestiune ce interesează doar pe savanți, pe filologi, pe profesori, pe scriitori, nu-i doar obiect de studiu, alături de atîtea altele, nu-i doar un mijloc de comunicare etc. etc.; limba e o problemă de stat, păstrarea și apărarea ei pot fi asemuite cu păstrarea și apărarea frontierelor unei țări.

În al doilea rînd, se cuvine de remarcat faptul că la temelia celei mai înalte instituții românești de cultură se află „depozitul sacru“ al limbii na-

ționale, aceasta vînd să însemne că totul pornește de aici; și arta, și știința, și învățămîntul. Cu un cuvînt, ceea ce sintetizează activitatea intelectuală și de spirit a unui popor nu poate fi despărțit de conștiința limbii ca tipar ce fixează în termeni inconfundabili inteligența, sensibilitatea, starea de a fi ale aceluia popor.

2. Această sacră datorie este mereu actuală. E vorba de un teaur care, într-adevăr, trebuie păstrat intact, dar nu numai atît, el trebuie transmis, și nu transmis oricum, ci îmbogățit. Conștiința faptului că nu numai celchium un material de preț, dar că fiecare rostire poate însemna o risipă sau, dimpotrivă, un spor, o „creștere“, cum spune poetul, trebuie să ne însoțească mereu, avertizîndu-ne că a vorbi prost limba maternă nu e doar o neglijență, o abatere de la nor-

La Opera română

Silvia Voinea

● Cu Vasile Martinoiu (De Luna), Victoria Bezetti (Leonora), Lucia Cicoară (Azucena), Florin Farcaș (Manrico), Pompei Hărășteanu (Ferrando), Ruxandra Vlad (Ines), simbătă 2 mai, la ora 18, Trubadurul de Giuseppe Verdi. La pupitrul dirijoral Constantin Petrovici.

● Matineul pentru copii de duminică 3 mai (ora 11), propune spectacolul Micul coșar de Benjamin Britten. În distribuție: Cristian Mihăilescu, Cornelia Angelescu, Ruxandra Vlad, Ștefan Teodorescu și copiii din corul „Voces primavera“, în frunte cu Laurentiu Moise, interpretul rolului titular. Dirijor: Claudiu Negulescu.

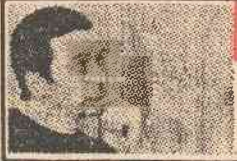
● Seară „Mihail Jora“ — duminică 3 mai, la ora 18. Spectacolul cuprinde trei balete ale compozitorului: Curtea veche (interpreți principali Eugenia Cotovelea, Nicolae Denes, Roxana Colceag, Tiberiu Almosnino), Demozela Măriuța (cu Anne-Marie Vretos, Florin Brîndușă, Viorel Berinde) și La piață (cu Daniela Constantinou, Gheorghe Anghelus, Irina Roșca, Ștefan Bănică). Conducerea muzicală: Carol Litvin.

● Silvia Voinea va interpreta rolul titular din Lakmé avînd ca partener pe Ionel Voineag în Gerald și Dan Zancu în Nilakantha, marți 5 mai (ora 18). Dirijează Constantin Petrovici.

● Pentru miercuri 6 mai este programată, din repertoriul verdian, opera Bal mascat. Interpretează: Constantin Ene (Riccardo), Nicolae Urdăreanu (Renato), Cornelia Pop (Amelia), Georgeta Fangli de la Teatrul Liric din Craiova (Ulrica). Dirijor: Constantin Petrovici.

● Tripticul de balet de Mozart-Schubert-Johann Strauss Mica serenadă, Simfonia neferminată, Valsuri, prezentat publicului sub titlul generic Seară vieneză, deține afișul de joi 7 mai. Vor dansa: Elena Dăcian, Ioan Tugearu, Magdalena Rovinescu, Mugur Valsami, Carmen Anghelus, Mihai Tugearu ș.a. Conducerea muzicală: Cornel Trăilescu.

atelier literar

G. Dumitrescu

Prof. Alina Pamfil: Elevul dv. are un plus de sensibilitate, de spirit de observație și poate de îndemnare a expresiei, față de colegii săi de aceeași vîrstă, care-și încearcă penița, cu mile, în pagini mai mult sau mai puțin îngrijite și dactilografiate, în care se amestecă, în doze variabile, aceeași candidă stîngăcie și grațioasă naivitate ce produc uneori (exagerate) uimiri și incantări părinților și dascălilor lor. Ar fi păcat, însă, ca, sprijinindu-le și cultivându-le apăsătoare, să li se consolideze de pe acum (încă departe de temeuri reale, care nu se arată la această vîrstă) părerea că sint poezi și că pot scrie (cum zice undeva elevul dv. și cum o și face pînă la urmă...) un „volum de poezii“. Ar fi să li se îngusteze, astfel, zestrea de timp și orizontul (care trebuie să rămînă nemărginit) al curiozității, interesului și capacității de opțiune viitoare. (Se cunosc atîția savanți, în

matematică, fizică, etc. care scriau versuri în clasele elementare...).
Teodosia Avram: Încă șovăitoare pe alocuri, versurile dv. poartă totuși semne promițătoare (mai ales în „Destrămări“, „Furii“, „Din țarina copilăriei“, pe care ar fi cazul să ni le retrimiteți dactilografiate).
Afro: Cel mai mult ne-a plăcut „Mărul vieții“. **Sp.-A. Toader:** Încă nu e ce trebuie, textele sînt încă inegale, șovăitoare (ceva mai aproape de reușită, „Dacă“, „Simfonie“). Continuați (în paralel, lecturi amole, studioase).
Jimmy A. În mod normal, cu mai puține pîruete epative, cu mai multă coerență și profunzime, ar trebui să ajungeți, într-o bună zi, la poezie adevărată. Textele de acum par să făgăduiască acest lucru.
I.L. Pilat: E prea de vreme, încă nu se pot trage concluzii. Deocamdată, trebuie să puneți accentul pe lectură și studiu. Din cînd în cînd, mai trimiteți-ne cîte ceva

din paginile caietului dv. de exerciții literare.
Medi Iacob, Petre M. Popa (4 plicuri), **Iul. Sava, A. Pera, I. Brojba, C. Dascălu, Teodor N., R. Costel, E. Dorneanu, E. 72, O. Fescu, M. Crăescu, C. Poenaru, Z. Val, A. Teeru, I. Rusu, Cl. Soare, O. Năstăsoiu, I. Șotîngă, D. Ela, Mih. Di- ma, Velici D.L., L.T. — Bacău, D. Popescu (Tgv.), I. Vengzenovici, L. Mosteoru, Lety Mihă- escu, T. Nyerjak, Floare- de-pei, Fl. Dorotei, Oa- na C. Inescu, P. Emanu- el, G. Noar, V.F. Rem. Câmpian, Yvonna, C. Sevghin, Const. Nedelcu, M. Arsene, C.M. Pala- ghiu, Andrada, Gelu Mi- litaru, C.M. Ionuț, Enghid- du, C. Pirlog, S. Kiff, L. Răușoreanu, Cr. M. Po- pescu, Atomo, M. Mares, Fl. Balaci, Mihai B., N. Doseff, C.V. Buzducea- nu, B. Rotaru, T. Mure- șan, D.R. Ion, H. Ciocan:**

GEO DUMITRESCU
 N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

SĂ FII CUVINT

Să fii cuvînt,
doar atît...
și să locuiești
într-o pagină de carte;
un cuvînt
din două, trei litere,
unul mic și util,
cuvînt de legătură
la capăt de rînd;
doar atît:
să fii cuvînt...

VICENȚIU VANCEA

DE PRIMĂVARĂ

Descotorisită de hainele
grele de prejudecăți, de iberni
și cețuri lăptoase,
îți simți mîna
înainte ca tu să mi-o atîngi,
și-ți întîmpin zîmbetul,
cu zîmbet.

Nu mai port pe frunte
chiciura grea de frig.
Cereul ce-mi strînge tîmplele,
se sfărîmă.
Doar acipile îmi rămîn albe,
catifelate, umede de prima rouă,
nehotărîte încă asupra zborului.

OANA KADAR

FRUNZA ACEEA

Vînt
ușa închisă
în ploaia ca un cîntec
tremură copacul
de la fereastră mea
o singură frunză
îi mai țipă-ntr ramuri

cearcănul nopții
nu mai poate ascunde

viscerele anotimpului
vînt ploaie
frunza aceea

și ramurile degetelor tale
bătîndu-mi
în geam...

MARIUS DUMITRESCU

AERUL PATRIEI

Plîni de aerul patriei,
unezi de ploite ei
creatoare
izvorîm în simboluri de liniște
rodnic pulsînd în semînte
chipul recoltelor
din această urecare prin timpuri
cître pașnicul regn
al luminii lăuntrice,
încordat bacurîndu-ne
privirile cîld neplicate.
Întregi,
plîni de aerul patriei
necesare.

ADRIAN CREȚU

MONEDE DE LUT

Ca țînăr numismat
Îndrăznesc să afirm
Că țărani sînt monede de lut
Ei nu au chipul gravat
Pe inscripții ciudate
Ci în bulgării grei de pămînt!

Veți spune poate
Ce importanță să aibă
Niște monede nitate de timp?
Prin ele însă
Pămîntul acesta, nu a fost
Niciodată, moneda de schimb...!

CRISTIAN OPREA

Nicolae Stoian:
„Eu rămîn
ce-am fost:
romantic, adică
luptător“

Mărturisesc — dar absolut sincer — că ideea acestui dialog își are și ea istoria ei, de-acum veche de vreo două decenii, de pe cînd în redacția „Vieții studentești“ poetul Nicolae Stoian venea să continue drumurile începute, dar mai ales să clădească tradiții, cum s-a dovedit cu timpul. Era unul din gazetarilor și scriitorii despre care se discuta foarte mult pe atunci. Era dinamic, un spirit viu, un prieten al studenților și al colaboratorilor gazetei lor, care retrăia o nouă tinerețe. Venea parcă încărcat de istorie, considerîndu-se peste ani destul de bătrîn la cei 31 de ani pe care îi avea, dar, vorba cuiva, un bătrîn de viitor din moment ce intrunea un stagiu în publicistică, de la debutul din 1950, de vreo 15 ani, dintre care o duzină în redacție...

imi apare ca un fel de „Carbon 14“ din chimie — dar fiindcă ne aflăm la Cluj-Napoca, să nu uităm că revista de aici, **Almanahul literar**, de sub conducerea unor grandomană a lui A.E. Baconski, i-a făcut mult singe rău, ferfelindu-l aproape număr de număr. O explicație avem în vedere, și anume că adolescentul Nicolae Labiș venea la controversata „Școală de literatură M. Eminescu“ în 1952 purtînd în buzunar manuscrisul unei parodii dantești după **Frasini de la răsucee**, operă celebră prin prolektulismul ei desăntăit. Labiș nu făcea decît să dea curs unui adagiu marxist: Să ne despărțim de trecutul nostru rîzînd!

— **Apropo de acest trecut: cum ați navigat spre a ieși din apele-i teritoriale?**
 — Nu pot spune că nu i-am plătit și eu un tribut copilăresc, aveam pe-atunci numai 15—16 ani, dar am deprins repede inteligentă măsură a lui Ulisse de-a mă lega strîns de catargul corăbiei, adică de viață. Era de fapt o învățătură pe care o căpătaserăm, eu și colegii mei, tot de la Nicolae Labiș.
 — **Cine v-a fost cel mai bun tovarăș în ale scrisului?**
 — Fără îndoială, meru regretatul Mih. Dragomir, care mi-a fost și dascăl, și frate mai mare, „mi amîgo i maestro“, cum ar zice Dante.
 — **Cred că epoca „Vieții studentești“ este una care vă rămîne în suflet. Vă mai amintîți? Acolo, una din primele măsuri ale redactorului șef Nicolae Stoian a fost schimbarea zilei de apariție...**
 — Ba nu, aceasta a fost a doua; prima a fost, într-un concurs de împrejurări, schimbarea sediului redacției de la „Casa Școlii“ în strada Brezoianu, în locul redacției Neuer Weg. Deplasarea unui student în provincie, pe cînd în Brezoianu se împiedicau de redacție, fie mergînd către sălile de curs și seminarul, fie întorcîndu-se de la Oficiul stării civile din vecinătate, întonînd răsănorător mereu solemnul „Gaudeamus igitur“, cîntec pe care, de altfel, pe-atunci, prin 1966 l-a reluat **Viața studentească** în paginile sale, alături de alte cîntece dragi neamului românesc, precum **Tricolorul**, **Pe-al nostru steag**, **Pui de lei**, **Imnul eroilor**

etc. într-o rubrică intitulată „Cu cîntec înainte!“
 — **Și totuși, ce înseamnă fi-lie-ria „Viața studentească“?**
 — Într-o bună măsură — scara principală a presei, să-mi fie iertată lipsa de modestie, dar, cum se zice, „faptele vorbesc“! Chiar publicația în care purtăm acest dialog a numărat printre redactorii săi de pînă mai ieri și de astăzi nu mai puțin de 7 talente publicistice afirmate întii în paginile sau chiar în redacția „Vieții studentești“ — „Școala Școlii“ — are și ea cel puțin 3 redactori, între care unul redactor șef-adjunct, „Lucafărul“ — un redactor șef și un redactor, ziarul „Drapelul roșu“ din Timișoara un redactor șef, alți citiva lucrînd la Radioteleviziunea română și la alte publicații pe care nu le mai țîn minte. Noi numeam de altfel „Viața studentească“, după o formulă care era chiar a mea, „o facultate pentru toate facultățile“.
 — **Din patriotism local aş vrea să ştiu pe ce studenţi-gazetari aţi contat în secţia ei de la Cluj-Napoca?**
 — Pe mulți, pe cei mai mulți. Dacă o iau chiar cu cei din promoția dumată, atunci trebuie să număr, fie și selectiv, cel puțin o duzină, deși nici unul nu era de duzină, ca do-vadă că mulți au profesat în paginile presei sau chiar ale literaturii. Să-i numesc totuși: Dumitru Vărtic, Constantin Mustăța, Grigore Zanc, Ion Cristoiu, Ion Predoșanu, Ioan Buduca, Liviu Girbea, Mariana Dreptate, Mircea Belle, Octavian Știrceanu, chiar dacă unii dintre ei, ca și dumneata, practică profesiile pentru care s-au pregătit, pregătire în care „Viața studentească“ a avut un rol, oferindu-le unul din cursurile de bază.
 — **Trecînd peste activitatea pe care ați depus-o în conducerea unor publicații pretențioase, cum sînt „Tribuna României“ sau „Flacăra“ să revenim totuși la „Urzica“ de care abia v-ați despărțit prin pensionare, în urmă de cîteva luni. Cu ce sentiment ați făcut-o?**
 — Deși n-am avut niciodată pretenția de umorist, dar de satiric da, ca unul căruia mi-a plăcut să sfîntesc locul pe unde am fost, indiferent de ierarhia în care n-am situat, principala grijă a mea a fost ca „Urzica“ să rămînă o revistă de satiră și umor de tînută.
 — **De-un timp ați revenit statornic la matcă: „Lucafărul“, căruia v-ați dăruit în plină tinerețe, unde și țineți săptămînal o rubrică „Poezii, cînd erau tineri“... Și scrieți aici despre tinerețea tinerilor ca și cînd acești tineri ar avea vîrstă senectutii. Pe cînd, de pildă, Ioan Alexandru poate nici n-a ajuns la jumătatea vieții sale poetice. Căroră din acești „poetii tineri“ le-ați elibera, dacă v-ar stîi în putînță, pașaport pentru eternitate?**
 — Aproape tuturor despre care scriu. Unii deja îl și au prin poezia lor.

CONSTANTIN MUSTĂȚA

Un pictor al realității în splendoare

O batută spune că tabloul e reprezentarea în două dimensiuni a unor lucruri îndeobște plictisitoare în trei. Esteticile nu vîln astfel de definiri ale picturii pentru că, în general, esteticile refuză adevărurile puternice marcate de subiectivitate. Ceea ce spun pare o absurditate fiindcă adevărul e întotdeauna ceva bazat pe obiectivitate. Un adevăr și încă unul intens subiectiv înseamnă o contradicție de termeni.
 De fapt, tot ce înfățișează un artist pe pînză e adevăr și, totodată, o ochire în totul subiectiv asupra realității inconjurătoare, în temelul realității interioare. Adeseori atît de subiectiv încît, deși artistul gîndește a fi oglîndit, cu un maximum de adevăr, interesanta concomitență a celor două realități, privitorul nu mai înțelege sau, mai bine zis, nu mai recunoaște nici una.
 Îndeobște realitatea imediată nu-i atît de interesantă pe cît ne place să credem. O masă, pe care se află un cub, un fruct, un cilindru și o bucată de stofă nu-s, oricît am strădui să ne forțăm imaginația, un prilej de răsfaț al privirii și al spiritului. E genul de realitate care devine senzantă dacă e mediată, dacă o privim cu ochii geometriului, ai arhitectului, ai țesătorului de stofe, ai țîmparului ori ai pictorului. Cel mai adesea, considerăm și reconsiderăm interesantul din cotidian, din realul cel de toate zilele — plictisitor, pentru că a fost studiat prea mult ori prea puțin — cu privirea pictorului. Avem adică un punct de vedere, chiar dacă nu ne dăm întotdeauna seama că-l avem. Mulțimi de persoane percep realitatea impresionist, sint oameni care văd cubist, minimalist sau hiperrealist. Vedem numai ceea ce sîntem învățați să vedem. Pictura, prin urmare, e arta de a înfățișa captivant în două dimensiuni lucruri suficient de banale în trei.
 Am găsit potrivit să pun această lungă deslușire la comentariul picturii lui Zamfir Dumitrescu, intrucît el face parte din categoria acelor artiști care nu se preocupă decît de realități nerelevante în trei sau mai multe dimensiuni spre a ni le reconstitui fermecător în imagini bidimensionale. Această pictură, în ciuda impresiei de varietate, conțea pe un inventar de realități mai degrabă restrîns. La Zamfir Dumitrescu totul este geometrie și încă una a elementarului. Ceva tot atît de elementar ca și principiul calculatorului electronic, unde cele mai sofisticate calcule se fac, totuși, cu zero și cu unu. În pictura lui Zamfir Dumitrescu, reprezentarea unei mese, pe care se găsește un cub, un fruct ori o floare, un cilindru și o stofă oarecare, devino pricină intelectuală acută și, deopotrivă, cauză pentru desfătarea privirii. Naturile sale statice nu sînt pitorești, ci sub senmî ordinii. O seamă de artiști se pricep să atragă atenția reprezentînd întîmplătorul,

habituic. Zamfir Dumitrescu se duce pîcînd universuri nu foarte bogate, însă riguros organizate. La Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu“ el țîne un astfel de curs, al organizării privirii în înțelegerea structurilor vizibile. Pictura sa nu e, firește, consecința acestui curs. Nici lecțiile de la catedră nu sînt neapărat un rezultat al căutărilor sale de artist. Ori, nu-s numai asta. Avem și în pictură și în didactică, o conjuncție fericită de ocazii și posibilități.
 Un fapt care intrigă, dar care, pînă la urmă, capătă o explicație, e acela că Zamfir Dumitrescu a pictat, la debut, și ani buni mai apoi, într-un chip foarte liber; un gestualism dirijat de afect. Spirituale tentate de absolut se manifestă adeseori aprins, cu exces temperamental. Orientarea ulterioară spre auster este tot un exces, un mod de a rezolva prosiuni și tîmături sufletești.
 Zamfir Dumitrescu este un artist care nu obosește muncind. Neodihna e și a privirii sale. Noi numim adesea chinosența, pierzînd din vedere sensul termenului: a cîncea filtrare, al cincilea timp al esenței. Zamfir Dumitrescu filtrează la nesfîrșit motivul, tema cum i se mai spune — cu toate că prin temă ar trebui să înțelegem ideea dominantă a unei gîndiri de pictor — își esențializează conținutul și mijloacele și obține tablouri mai bune decît precedentele.
 Observația aceasta aduce a inocență. Ni s-a predicat atît de frecvent naivitatea că artistul autentic e constituit încă din prima trăsătură de pensulă, încît evidența că orice talent e perfectibil a ajuns să ne intimideze. Creația este și o chestiune de antrenament, de perfecționare continuă a meșteșugului și a țelurilor. Camus spunea că succesul poate ameliora un țînăr. Zamfir Dumitrescu practică o pictură ce cîștigă un public variat. Un om poate să iubească un tablou fără să ajungă la miezul lucrurilor. În contemplarea pînzelor lui Zamfir Dumitrescu, mulți rămîn la momentul confortului optic. Artistul a avut și are succes în principal datorită capacității sale de a da imagini în care senzația de confort, de armonie e susținută de aceea de eleganță în precizie. O seamă de pictori nu izbutesc să se autodepășească, să lupte pentru obținerea chinosenței, învinși fiind de simpatia ce începe să le-o arate publicul. Zamfir Dumitrescu e o fire dirză, pe care succesul o face prudentă. Cred că pictura sa are încă a se împîlni. El se întrecă tot timpul asupra rațiunilor plăcerii ce-o mărturisesc publicul în fața tablourilor sale și, mai ales, veghează ca arta sa să-și primenească mereu felul. Un tablou de Zamfir Dumitrescu rămîne, ori din care parte am începe o discuție despre el, un chip al binelui prin artă.

TUDOR OCTAVIAN

— Tovarășe profesor, să vă spun cum am ajuns la dumneavoastră ?
 — Să-mi spuneți, dar mai înainte să fac eu o paranteză. Nu sînt numit profesor, conduc această clinică de 13 ani și am atribuții, pe linie de spital cit și de învățămînt, de profesor, dar am renunțat la titlul de conferențiar în 1972, pentru a-mi face docentura, pentru a mă specializa la o renumită clinică europeană de ortopedie, unde am lucrat 2 ani, și nu mi se putea îngădui să lipsesc atîta vreme de la catedră.
 — Eu tot profesor am să vă spun, așa cum vi se adresează toată lumea. Într-o zi, a venit la redacția noastră o cititoare cu radiografiile mamei sale, suferindă de o artroză de sold agravată, nu mai putea să umble, deși încă vitală, are doar 68 de ani. Ne-a rugat s-o ajutăm să ajungă la prof. dr. Gh. Niculescu de la Spitalul militar central. Am ajutat-o, profesorul a primit-o, a examinat radiografiile și i-a spus: „Eu pot să v-o operez, dar vă sfătuiesc să vă duceți la cel ce poate s-o facă mult mai bine ca mine, dar fiind cazul mamei dumneavoastră, la prof. Ciugudean de la Tg. Mureș”.
 — Profesorul Niculescu mi-e prieten, am scris și lucrări științifice împreună, dar să nu ne facem elogi reciproc, am putea fi suspecți.
 — Exact. Atunci, dați-mi voie să încep interviul. Am venit la Tg. Mureș, deci, pentru a-l afla pe un mare specialist român în chirurgia artrozei de sold, iar pentru cine nu știe, să precizăm că este o intervenție complexă și laborioasă. Am descoperit însă un chirurg și un cercetător mult mai profund, care execută grefe și plastii de os, care a inițiat primele intervenții pe plan mondial de transplant de cartilaj și a construit și implantat la om vertebre artificiale, care operează curent cancere osoase, deformări ale spondilitei anchilopoetice și multe altele. Vă întreb, cum ați ajuns la toate acestea, oferind atîtea șanse oamenilor, salvându-i de la mutilări și mari suferințe ?
 — Nu e în firea mea să vorbesc despre mine și despre ceea ce facem aici, la Tg. Mureș.
 — Dar, eu sînt cea care întreb, dumneavoastră nu faceți altceva decît să-mi răspundeți.
 — Am pornit totdeauna de la universalitate și am continuat să fac nu meserie pură ci să abordez toate laturile medicinei, în special acele domenii care nu au fost cercetate și au avut tangențe cu ortopedia. Fără aceste discipline ortopedia nu poate să progreseze. Am abordat posibilitățile de transplantare ale țesutului osos și am inițiat o serie de metode — am scris și o monografie, împreună cu acad. Alexandru Rădulescu — privind homografele, de pildă. De la început, am căutat să întreprind o chirurgie reparatorie — asta cred că este menirea medicinei — să-l reintegrăm pe om, să-i redăm cit putem mai mult integritatea lui corporală. În chirurgia reparatorie se întrebuintează așa-numitele materiale biotrope, dar cel mai bun material rămîne, totuși, osul uman. Și atunci, în rezecțiile segmentare dictate de tumori maligne, ca și în tot soiul de alte rezecții impuse, în loc de amputații, prin metodele pe care le întrebuintăm, folosim homografe, deci oase recoltate de la cadavre, oase de om, proteolizate.
 — Mi se pare că sînteți singurul din țară care aveți o bancă de oase și realizați asemenea homografe. Dar ce înseamnă proteolizare ?
 — Recoltăm oase de la cadavre pe care le preparăm, le tratăm cu enzime pentru a deveni neutre. Suprimăm absolut toți factorii care ar putea să ducă la respingerea organului, și în felul acesta să fie mai bine primit de organismul unde îl implantăm. Se integrează mult mai repede decît dacă am lua chiar de la cel operat, sau de la unul din membrii familiei. Mai este și avantajul de a avea la dispoziție totdeauna oase de mărirea și consistența necesară iar timpul operator se scurtează la jumătate, nemaifiind nevoie să recoltăm, adică să scoțăm o bucată de os dintr-un membru sănătos.
 — Mi-ați putea da un exemplu ?
 — Am la îndemînă o lucrare prezentată la un congres, să vă arăt radiografiile din cadrul ei. Iată un cancer al tibiei, un osteosarcom, așa se cheamă. În mod normal s-ar fi făcut amputația la treimea mijlocie a coapsei sau se putea

impărți femurul în două și, răsturnat, adus jos, dar în felul acesta se slăbea foarte mult rezistența osului. Am întrebuintat un homeotransplant și, după 6 luni, era reintegrat.
 — Cine, omul ? Reintegrat într-o viață normală, socială ? Mai poate lucra ?
 — Da, omul este complet reintegrat.
 — De cîți ani efectuați asemenea intervenții ? La cîți oameni le-ați redat astfel șansele la o existență firească ?
 — Sînt chirurg de 30 de ani, homografe lucrez de 14. N-aș putea să vă spun precis numărul, anual avem 160—180 bolnavi cu tumori. Priviți un alt exemplu — o tumoră a metacarpului. Metacarpul a fost înlocuit cu o homografă și este complet vindecat, pacientul are absolut toate mișcările bune. Rezultate avem și în cazuri de scurtări de membre — iată, aici un transplant de 8 cm, altul de 18...
 — Scurtări de membre, din ce cauză ?
 — De pildă, datorate unor osteosinteze nereușite, adică, în urma unor accidente, bolnavii au rămas cu defecte de prindere a oaselor. Aici e un cancer vertebral. S-a scos complet o vertebră afară, am pus un transplant osos, transplant, de data aceasta recoltat tot de la bolnav...
 — Recoltat, de unde ? Văd că arătați la picior.
 — Recoltat de la maliola in-

— Ce-ați continuat în țară din toate acestea ?
 — Totul. Rămînînd o achiziție a școlii medicale românești, aici am intervenit ori de cîte ori s-a ivit o situație necesară. Nu sînt cazuri multe, dar este singura soluție în tumori, în echi-nococoză, în chist hadatic.
 — Se face chist hidatic și la os ?
 — Se face, am pe aceste fotografii un caz de transplant de vertebră cervicală, dați pagina și o să vedeți una dorsală, nu mai e nici o nouă pentru noi. Dar nu cred că este cazul s-o lungim așa, pe fiecare caz în parte.
 — Poate nu e, rezumați contribuțiile pe care le-ați adus în ortopedie pe plan internațional.
 — Eu vă rog să nu pedalați atît de mult pe vorbele mari !
 — Dar sînt adevăruri, tovarășe profesor !
 — Un studiu cum este al nostru, în problema transplantării osului și a cartilajilor, nu a apărut în literatura mondială și nici în literatura noastră. Acestea au fost puse la punct și, considerăm, că la ora actuală nimeni în lume nu poate să spună mai mult. Atît ca cercetare fundamentală cît și ca realizare practică. Al doilea ar fi transplantul de vertebră și vertebra artificială iar al treilea — plastiile în artroze.

primul în lume o asemenea proteză. Pentru asta am fost invitat la Clinica Mayo din S.U.A. de către profesorul K. A. Johnson. Nouă ni se pare o problemă minoră, dar pe ei i-a interesat foarte mult. Asta era în 1978.
 — Pentru ce os și din ce este alcătuită proteza pe care o în-vițiți acum în miini ?
 — Pentru sold. Proteza asta am făcut-o eu cu mina mea, acum 30 de ani, am implantat-o la o bolnavă și am scos-o afară, acum 2 ani, fiindcă ajunsese să se miște de aici, din capăt. I-am introdus alta.
 — Se poate ?
 — Sigur, că se poate. M-ați întrebat din ce material este ? Din crom-cobalt-nichel și este lucru de mină, se vede, nu e așa de perfect finisată.
 — Chiar ca meșteșug a fost executată de dumneavoastră ? De unde vă pricepeți ?
 — Am ajuns la Medicină din întâmplare. Am vrut să mă fac inginer și am urmat, paralel, 2 ani de Medicină cu Politehnica, dînd examenele și la una și la alta. Am început facultatea de medicină la Alba Iulia, unde era refugiată, în 1943, de la Iași. Loculam atunci, cu părinții, în Alba. Am dat în același timp examen de admitere la Tr. Severin, unde era refugiată Politehnica. Chiar atunci bombardaseră americanii Severinul iar mama s-a rugat atîta de mine să merg la Me-

filul nostru, ne găsim cu greu timpul pentru ei, dar nu au unde să se ducă.
 — Ce calități îi trebuie unui ortoped ?
 — Ca oricărui medic, să fie om bun. Un medic bun nu poate să fie decît un om bun. O banalitate care, în realitate, nu e ușor de găsit, nu e ușor de atins. Să fie ordonat. Să fie blind. Să poată să câștige încrederea bolnavului. Și să aibă ambiția de a învăța.
 — Cum sînteți ca profesor ?
 — Blind, dar extrem de exigent. Am încălcat pînă acum toate regulamentele, un student poate să vină la mine și de 11 ori la examen. Nu-i trîntesc, dar nici nu-i iert pînă ce nu cunosc bine materia. Am avut chiar pe nora unui coleg care a venit de 11 ori la examen. I-am dat 9 sau 10, doar atunci cînd a știut foarte bine. Două lucruri le consider importante în conduita umană — să nu te joci cu sănătatea omului și cu libertatea lui. Le spun clar, eu n-am nevoie de medici de 5 și 6. Este o profesie a performanței, nu ești în stare s-o atingi, renunță, fă-te altceva, du-te unde poți să fii la înălțime.
 — Ce vă repugnă cel mai mult ?
 — Asta să nu scrieți. După mine, dacă intră minciuna în medicină, este o catastrofă și o tragedie pentru bolnavi. Singurul tiran al medicului să-i fie numai conștiința.
 — Ați simțit acest tiran în dumneavoastră ?
 — De foarte multe ori.
 — Ați pierdut vreun caz ?
 — E drept, că e foarte demult, dar am pierdut un caz care nu era voie să-l pierd. Am întîrziat 10 minute. Era în sală o altă echipă operatorie și i-am promis că vin. M-a așteptat și am întîrziat. Vă rog să mă scuzați, am obosit, am operat mult astăzi. Am să-mi iau bioritmul. Il am aici codificat pe calculator. Eu și la bolnavi le iau bioritmul, în general, țin seama de el cînd îi operez. Dacă vreți vi-l iau și dumneavoastră. Spuneți-mi datele de naștere — anul, ziua, luna. Vă uitați ciudat, nu mă credeți ? În numeroase țări, bioritmul se predă la facultate, e o știință deosebit de importantă pentru medicina modernă ; omul face parte din natură, nu ?! Să știți că munca este cea mai bună morfina, ca să spun așa. Prin ea uitați de toate. Cînd am intrat în sala de operație nu mă mai gîndesc la nimic, absolut la nimic ce ține de mine, numai la bolnav.
 — Sînteți de invidiat, cum ați reușit ?
 — Prin exercițiu, am o voință destul de pronunțată. De exemplu, mi-am autoeducat vederea. Deși sînt operat la ambii ochi de cataractă, văd cu acești ochelari și foarte aproape dar și la 2 km. distanță. Vă demonstrez, întrebăți-mă ce observ prin fereastră. Așa cum mi-am autoeducat și memoria.
 — Am aflat că operați și 6 și 8 ore pe zi, că stați zi și noapte în spital, unii v-au și reclamat pentru asta. Cînd mai aveți timp să scrieți, să vă redactați lucrările științifice ?
 — Seara. Seara, cînd se face liniște. După orele zece-unsprezece. De regulă, mă culc pe la unu noaptea. Dorm deajuns, de la unu pînă la șapte fără un sfert.
 — Dar familiei, cînd vă dedicați ?
 — Tot seara, o oră. Familia se mulțumește, și soția mea e medic și ea muncește la fel. Copiii sînt mari, fata e medic stomatolog, băiatul — subinginer, fiecare are preocupările lui. Odată pe lună mergem la teatru sau pe malul Mureșului, Dumnică.
 — Se spune că, în spital, aveți o echipă de elită. Cum v-ați selecționat-o, cum v-ați format-o ?
 — Foarte greu ne descurcăm, sîntem puțini, avem posturi vacante. Selecția, în general, se face prin secundariat și, din păcate, de 6 ani nu s-au ținut concursurile. Dacă avem norocul unei echipe bune este pentru că sîntem clinică universitară și am putut să ni-i selecționăm pe linie de I.M.F. Trei asistenți am, atîta tot.
 — Dumneavoastră ați deschis la Tg. Mureș o școală de ortopedie, cine o va continua ?
 — Nu știu. Poate că studenții mei, eu am încredere în ei, în tineri.

Dr. docent Cornel Ciugudean:

„Medic de nota 5, iată ceva ce nu pot concepe!”

Dr. doc. CORNEL CIUGUDEAN, născut în 1924, în com. Zetea, jud. Harghita, absolvent al Facultății de medicină din Tg. Mureș, șeful Clinicii de ortopedie din același oraș. Lucrări publicate — 58, comunicate în țară și peste hotare — peste 200. Docența luată la Clinica universitară ortopedică din Mînșter (R.F.G.). Priorități pe plan internațional: cercetări în transplantul și regenerarea cartilajului și a osului, vertebrectomia totală, artroplastiile.

ternă. Asta a fost unul dintre primele cazuri, pe urmă am făcut o vertebră artificială și am operat alți 8 bolnavi.
 — Vertebră artificială, alcătuită din ce ?
 — Din metal și material plastic. Vertebrectomia totală a trezit un mare interes în Clinica din Mînșter. Ea s-a făcut pentru prima dată în lume, la clinica aceasta, sub conducerea prof. Sava. Metodă pe care am dezvoltat-o, ca cercetare fundamentală, experimentală și aplicativă la Mînșter. Din păcate însă, după plecarea mea, n-a continuat nimeni să opereze așa ceva. Lucrarea s-a publicat în revista „Münchener Medizinische Wochenschrift”.
 — Dați-mi voie să reproduc un fragment din raportul profesorului șef al clinicii, H. H. Matthias, către Ministerul Științei și Cercetării din Nordrhein-Vestfalia, la încheierea perioadei dvs. de specializare : „...punctul esențial al activității lui de cercetare s-a aflat în domeniul privind transplantarea, regenerarea și repararea defectelor cartilajului. Au fost întreprinse numeroase studii în ceea ce privește experimentele pe animale. Aceste activități au adus rezultate foarte interesante, stimulîndu-ne mult activitatea în acest domeniu. Se intenționează să se publice sub formă de monografie. ...Alte cercetări s-au ocupat de biochimia formării calusului. Acestea încă nu sînt terminate, dar vor fi încheiate în cursul anului. În fine, dl. Ciugudean s-a ocupat aici cu dezvoltarea unei vertebre artificiale și a dezvoltat un nou model de rezervă totală a vertebrel. În ceea ce privește învățămîntul, dl. Ciugudean s-a evidențiat în organizările de dezvoltare a Clinicii ortopedice. Printre altele, ne-a ținut o expunere deosebită despre tratarea operativă a luxației articulației acromioclaviculare. La Congresul medicilor ortopezi din nord-vestul Germaniei, congres ce a avut loc la Mînșter, a vorbit despre tratamentul rezecției tumorilor osoase maligne în zona articulației umărului. Și această expunere a avut mare răsunet.”

— În sfîrșit, să ne oprim și la artrozele de sold, să ne vorbim despre protezele și intervențiile ce se efectuează în clinica pe care o conduceți. De cînd, cum, cîte cazuri ?
 — În ce privește protezele de sold, am avut zile cînd am operat și 4 pe zi. Am simplificat în așa măsură metoda și am pus-o sub raport tehnic la punct, încît merge ca pe bandă. Și inciziile sînt mai mici, abordul atraumatic, nu tăiem tendoane, nu recăzăm din os, mergem pe planul de a nu avea hemoragii, fiind altfel nevoiți să prelungim timpul operator. Dacă sînteți miine aici, vă invit la o operație, să vedeți ce repede merge. În ultimii 10 ani am operat 2.500 de proteze numai de sold.
 — Vă mulțumesc, firește că am să vin. De ce ați accentuat numai, ce alte proteze mai implantați ?
 — În absolut toate cazurile, acolo unde se pune problema unei articulații, fiindcă artroplastiile clasice nu dau rezultate, nici nu au dat. Punem proteze și de umăr și de bazin și de vertebră și de genunchi. Am acum, internat, un bolnav de 84 de ani, Iuliu Moldovan, o gă vi-l aduc să stați de vorbă cu el, care nu mai putea să meargă, din cauza artrozei, era ținut la pat de cîțiva ani, l-am operat la ambii genunchi și i-am implantat proteze. Era deformat complet, acum merge obișnuit. Să specificăm, pentru a nu fi o confuzie cu protezele exterioare pentru infirmități, acestea se numesc endo-proteze, adică în organism, ele sînt implantate și rămîn acolo ani și ani de zile. Asta, de exemplu, este o proteză pentru umăr, în caz de cancer. Tot aici făcută, după capul nostru.
 — Cum adică, tot în clinică se execută protezele ?
 — Am făcut și aici, dar acum tehnicianul este la pensie și ni le execută Combinatul „Azomureș”, pentru care aducem mulțumiri întregului colectiv. În osteocondroză de metacarp sau necroză aseptică a capului celui de al doilea metatarsian (pe scurt, în literatura de specialitate a intrat sub denumirea boala Köhler ?), am publicat

Medicină, încît a trebuit să o ascult. În 1945, am plecat la Iași, iar în 1947 s-a înființat I.M.F.-ul din Tg. Mureș, unde m-am transferat și am terminat, în 1948, și aici am rămas.
 — Ortoped cum ați ajuns ?
 — Din chirurgie de chirurgie generală. Am optat pentru ea fiindcă ortopedia, cum vă spuneam, este reparatoare, recurge foarte rar la exereze. Este mult mai ușor să tai un picior decît să-l pui la loc, să-l repari.
 — Ați avut cazuri ?
 — Am avut cazuri — vreo 3—4 — de miini complet tăiate, le-am reintegrat și s-au prins. În general, nu dau voie să se facă amputații absolut deloc, nici măcar la o falangă dintr-un deget.
 — Cîți ani v-au trebuit să munciți și să învățați pentru a vă socoti un bun ortoped ?
 — Cred că peste 20 de ani și, desigur, nu cunosc totul.
 — Care socotiți a fi zonele necunoscute ale acestei discipline ?
 — Sînt o serie de cazuri limită, așa-zise pe terenul nîmănu, între neurochirurgie și ortopedie, între urologie și ortopedie, între histologie și ortopedie ș.a.m.d., care nu sînt încă destul de bine puse la punct și elucidate.
 — Care dintre acestea vă preocupă și vă „dor” cel mai mult ?
 — De exemplu, noi, în cadrul unei clinici de ortopedie încercăm transpuneri la copii paralizici. Practic, ar fi o menire a neurochirurgiei. Cu nervii periferici nu prea se ocupă nimeni, ca și de musculatură, ca și de articulații. Și atunci sîntem nevoiți să facem aceste operații. Sînt o multime de boli în ortopedie foarte rare și nu se cunosc. Să luăm, de pildă, numai capitolul condrodistrofiilor, sînt tulburări ale cartilajilor de creștere, întîlnite la toate vîrstele copilăriei, de la naștere la încheierea creșterii somatice. Ar trebui create colective de cercetare pe asemenea probleme. Regretul meu este și rămîne problema ortopediei infantile. Și acum am 3—4 copii cu deficit locomotor care pot să fie substanțial ajutați. Nu e în pro-

— Ați pierdut vreun caz ?
 — E drept, că e foarte demult, dar am pierdut un caz care nu era voie să-l pierd. Am întîrziat 10 minute. Era în sală o altă echipă operatorie și i-am promis că vin. M-a așteptat și am întîrziat. Vă rog să mă scuzați, am obosit, am operat mult astăzi. Am să-mi iau bioritmul. Il am aici codificat pe calculator. Eu și la bolnavi le iau bioritmul, în general, țin seama de el cînd îi operez. Dacă vreți vi-l iau și dumneavoastră. Spuneți-mi datele de naștere — anul, ziua, luna. Vă uitați ciudat, nu mă credeți ? În numeroase țări, bioritmul se predă la facultate, e o știință deosebit de importantă pentru medicina modernă ; omul face parte din natură, nu ?! Să știți că munca este cea mai bună morfina, ca să spun așa. Prin ea uitați de toate. Cînd am intrat în sala de operație nu mă mai gîndesc la nimic, absolut la nimic ce ține de mine, numai la bolnav.
 — Sînteți de invidiat, cum ați reușit ?
 — Prin exercițiu, am o voință destul de pronunțată. De exemplu, mi-am autoeducat vederea. Deși sînt operat la ambii ochi de cataractă, văd cu acești ochelari și foarte aproape dar și la 2 km. distanță. Vă demonstrez, întrebăți-mă ce observ prin fereastră. Așa cum mi-am autoeducat și memoria.
 — Am aflat că operați și 6 și 8 ore pe zi, că stați zi și noapte în spital, unii v-au și reclamat pentru asta. Cînd mai aveți timp să scrieți, să vă redactați lucrările științifice ?
 — Seara. Seara, cînd se face liniște. După orele zece-unsprezece. De regulă, mă culc pe la unu noaptea. Dorm deajuns, de la unu pînă la șapte fără un sfert.
 — Dar familiei, cînd vă dedicați ?
 — Tot seara, o oră. Familia se mulțumește, și soția mea e medic și ea muncește la fel. Copiii sînt mari, fata e medic stomatolog, băiatul — subinginer, fiecare are preocupările lui. Odată pe lună mergem la teatru sau pe malul Mureșului, Dumnică.
 — Se spune că, în spital, aveți o echipă de elită. Cum v-ați selecționat-o, cum v-ați format-o ?
 — Foarte greu ne descurcăm, sîntem puțini, avem posturi vacante. Selecția, în general, se face prin secundariat și, din păcate, de 6 ani nu s-au ținut concursurile. Dacă avem norocul unei echipe bune este pentru că sîntem clinică universitară și am putut să ni-i selecționăm pe linie de I.M.F. Trei asistenți am, atîta tot.
 — Dumneavoastră ați deschis la Tg. Mureș o școală de ortopedie, cine o va continua ?
 — Nu știu. Poate că studenții mei, eu am încredere în ei, în tineri.

CICI IORDACHE-ADAM

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ In nr. 15 al revistei dumneavoastră am citit despre un caz similar cu al meu, rezolvat favorabil. Sint infirm de război și de la virsta de 27 de ani a început tragedia vieții mele. Dar pentru datoria sacră față de patrie și neam — spun și acum cu aceeași credință, iată, la cei 72 de ani ai mei — nici jertfa supremă nu este prea mare. Am intrat în rândul membrilor cooperatori, deși știam încă din acea vreme că fără un braț n-aveam cum să fac mare lucru la muncile cimpului. In anul 1975 mi-a decedat soția, rămânind, deci, singur. Sint pensionar I.O.V.R., iar conducerea unității agricole din comuna Movilița, județul Ialomița — ne scrie Petcu Dragomir — mi-a acordat lot în folosință. Ba chiar am beneficiat de un surplus de lot. Dar cu o singură mină nu-l puteam lucra, asemenea unui om sănătos. Așa că am ajuns în situația de a fi penalizat pentru nerealizarea produselor. Din anul 1986 situația s-a reglementat. Rog respectuos să mă ajutați ca unitatea agricolă Movilița să-mi diminueze din taxele restante, iar periodic să-mi acorde produse agricole, la fel ca și altor pensionari.

N.N. Urmind scrisoarea bătrînului de 72 de ani din Movilița, iată-ne, marți, 21 aprilie a.c., la fața locului. Spre bucuria noastră am găsit înțelegere atit la conducerea Consiliului popular, cit și la unitatea agricolă amintită. Am spune — un mod exemplar de a sprijini un om aflat în impas.

■ Pentru Mihail Gal — muncitor la Fabrica de mobilă din Odorheiu Secuiesc, Aleea Florilor nr. 8, ap. 13, județul Harghita —, primim un răspuns favorabil din partea Procuraturii Generale a R.S.R.: Vă facem cunoscut că aspectele sesizate au fost examinate și, constatindu-se că sint reale, s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis la Tribunalul Suprem, pentru rejudecare.

„Am cumpărat o pompă submersibilă în valoare de 3.675 lei, de la unul dintre magazinele ce aparțin de I.C.S.M. Caracal. Cind am pus-o în funcțiune, am constat că pompa era defectă. Conform certificatului de garanție, m-am adresat întreprinderii „Electromotor“ Timișoara, unde am trimis pompa cu pricina, ea fiind primită, de recepționerul Miclea. Acesta m-a chemat la Timișoara și mi-a propus să plătesc 100 lei taxă pentru a trimite pompa la cooperativa „Metalica“ București. Recepționerul Miclea mi-a înmănat un act fictiv — foaia de trăsură nr. 925079 pentru stația C.F.R. Drăgășani, de unde mi s-a spus că a fost expediată pompa. In zadar am încercat să dau de urmele pompei atit la stația C.F.R. Drăgășani, cit și la Cooperativa „Metalica“ București. Am 68 de ani și am fost purtat pe drumuri de către un recepționer necinstit, cheltuiind sume importante, apropiate de valoarea pompei submersibile. (Pavel C. Siia comuna Orlești, județul Vilcea).

■ Consiliul popular orașene Brad (județul Hunedoara) răspunde, prin intermediul revistei, lui Ioan Pașca și familiei sale compusă din 7 persoane, cărora le-a fost repartizat un apartament corespunzător: Intreprinderea minieră Barza și E.G.C.L. Brad au închiriat petiționarului apartamentul 7 din blocul A-8, potrivit contractului 183/17.04.1986, fără să țină cont că fostul titular al contractului pentru același apartament, nu l-a predat. Mai mult chiar, familia Molocca, care deținea contractul inițial, a favorizat intrarea abuzivă în apartament a familiei Dobre.

Deoarece în prezent există două contracte de închiriere pentru același apartament, E.G.C.L. Brad a luat următoarele măsuri: agentul pentru servicii la fondul locativ al E.G.C.L. a fost înlocuit din funcție; cu adresa nr. 648/6.02.1987 a fost sesizată Judecătoria Deva, pentru anularea contractului de închiriere întocmit lui Molocca Ilarion, care deține și casă proprietate personală în localitatea Brad. Pentru Dobre Gheorghe care a ocupat abuziv apartamentul s-a emis, de către Biroul executiv al Consiliului popular orașene Brad, decizia de evacuare.

■ De 8 ani de zile Maria și Ioan Peter, domiciliți pe Bd. Metalurgiei la nr. 36 A, bl. II/33, sc. II, et. III, ap. 56, Sectorul 4 București, au depus ce-

rearea nr. 468662, din 5 septembrie 1979, pentru instalarea unui post telefonic, atit de necesar unei familii cu 7 copii, mulți dintre ei aflați sub virsta școlară. Deși blocul respectiv este racordat la rețeaua telefonică, deși există mai multe posturi telefonice instalate în blocul respectiv, Direcția de Telecomunicații a municipiului București le răspunde prin adresa nr. 78/1987, că în prezent cererea dv. nu poate fi rezolvată favorabil, datorită lipsei de circuit în rețeaua telefonică stradală. O fi chiar așa?

■ Am absolvit Facultatea de fizică — Universitatea din București — în iunie 1986 — ne scrie Costache Willy din Tirgoviște (str. 1 Decembrie 1918, bl. 73, sc. A, ap. 9, județul Dimbovița). Conform repartiției guvernamentale nr. 384287/86, am fost îndrumat la Liceul industrial nr. 1 din orașul Timoneni, județul Mureș. Prezentându-mă la post am constatat cu stupeoare că postul... era ocupat de o absolventă a Facultății de fizică din Cluj. Din acest moment au început peregrinările mele de la Inspectoratul școlar județean Mureș, la Ministerul Educației și Învățămîntului. Fără nici un rezultat însă. De la ministerul de resort sint trimis la Timoneni pentru a-mi respecta repartiția guvernamentală, iar de la Inspectoratul școlar județean Mureș sint trimis la minister pentru a-mi schimba re-

lei — este cauza care m-a determinat să mă adresez unității din Caracal — problema este aceasta: ce fel de control de calitate — lipsit de răspundere — s-a efectuat la cele două cauciucuri?! Slaba calitate a controlului poate îmbrăca haina fatalității, cind o explozie de cauciuc survine în plină viteză. De ce C.T.C.-iștii nu dau dovadă de mai multă responsabilitate profesională?

■ Încă o dată ne simțim datori să mulțumim factorilor de resort cu care conclurăm, pentru solitudinea și promptitudinea dovedite în rezolvarea unor situații locale deosebite ale cetățenilor care se adresează revistei noastre. Citeva dintre acestea: Consiliul popular municipal Botoșani a repartizat familiei Hineu apartamentul nr. 10 din str. Tudor Vladimirescu nr. 20; Consiliul popular municipal Drobeta Tr. Severin i-a repartizat lui Constantin Iovănel — om al muncii la Intreprinderea mecanică, armături și pompe din localitatea severineană — o garsonieră; Consiliul popular municipal Piatra Neamț — dînd dovadă de multă înțelegere și omenie — dată fiind starea sănătății lui Stelian Staicu, muncitor la C.P.L. Piatra Neamț — i-a atribuit acestuia garsoniera purtînd numărul 35 din blocul 55, situat în bulevardul Decabal.

■ Consiliul popular municipal Cluj-Napoca expediază

inconjurat de oameni de omenie, probabil că acum n-ar mai fi avut cine să vă scrie. Am fost prins și aproape strivit pe scaunul din partea dreaptă a unei autobasculante „Roman-Diesel“ de 16 tone, aparținînd T.C.M.M. București, S.U.T. Alunu (Vilcea). — ne scrie Daniel Brutaru din Stroiești (Vilcea). Un conducător auto din Pojogi m-a transportat de urgență la Spitalul Horezu, iar de aici la Spitalul județean din Rm. Vilcea. Starea mea fiind gravă, am fost dus de urgență cu salvarea la Spitalul „Gheorghe Marinescu“ din București. Aproape 9 luni am luptat din răsputeri între viață și moarte. Probabil că voința și forța mea tinerescă — au invins. Starea mea ameliorîndu-se, am fost internat la Spitalul clinic al Sectorului 4 București, secția ortopedie. Am întîlnit aici admirabili purtători ai halatelor albe, care m-au redat familiei și societății. Rog să le amintim măcar numele: Nicolae Gorun, Bukman Richard, Eugen Filibiu, Nicolae Begnescu, Constantin Rădulescu — oameni cărora le mulțumesc pentru înaltul lor profesionalism și nestîrbita omenie.

■ De asemenea, Consiliul popular municipal Brăila ne-a informat că Orzaru Dojnița a fost repartizată la secția de cartonaje a Cooperativei „Înainte“ din localitate; U.J.E.C.O.O.P. Maramureș ne-a răspuns că Maria Mihaly a fost încadra-

librării „Mihai Eminescu“ și „Universal“ din Tg. Mureș — ne înștiințează Vasile Mureșan, str. Ierbus nr. 41, Reghin, județul Maramureș — se practică frecvent vinzarea de carte condiționată. La un calcul sumar cărțile care mă interesau au costat 57,50 lei, iar celelalte nedorite — 45 lei. E corect așa? Nu, nu e corect! (n. n.)

Pagină realizată de DORIN SALAJAN

Poșta redacției

Balint Ioan — Baia Mare: Deși unele afirmații ne-au surprins, am trimis scrisoarea dv. forurilor competente • Banu Reveica — com. Lupșanu (Călărași): Rîndurile pe care ni le-ați trimis, în numele femeilor cu care muncii, exprînd gînduri frumoase și cinstite, ne-au bucurat. Vă mulțumim.

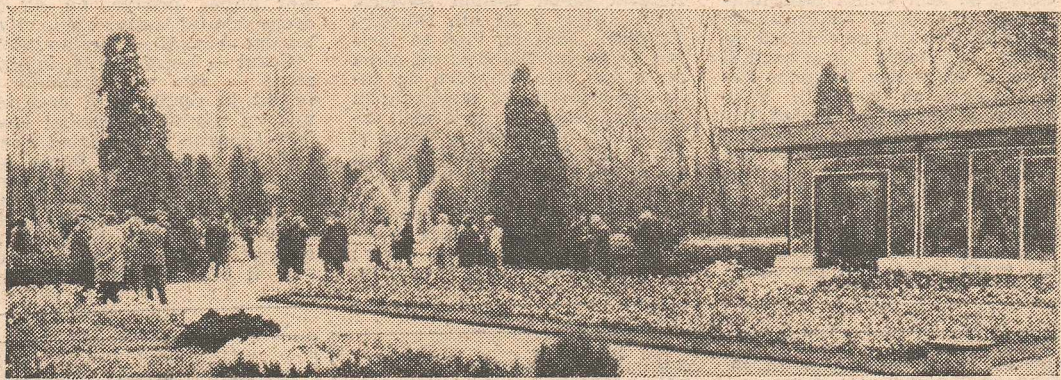
■ Corbu Ana — satul Uioara de Jos (Alba): Aveți dreptul la o singură pensie, de urmaș sau C.A.P., putînd s-o alegeți pe cea mai mare. • Păunescu Victor — București, Marin Constantin — Craiova: Scrisorile dv. au fost clasate. • Lefter Dumitru — Galați: Dacă aveți 30 de ani de muncă, puteți să cereți pensionarea la 60 de ani. Anexați certificatul medical.

■ Stanca Elvira — satul Hălăngesli, com. Dănculești (Gorj): Ați avut repartizare, dar nu ne spuneți după cit timp v-ați prezentat la unitate. Adresați-vă Oficiului județean al forței de muncă • Vladu Alexandru — Ișalnița — Craiova: Adresați cerere Arhivelor Statului, Filiala județului Caras-Severin. • Luca Gheorghe — Iasi: Ne-am intristat citînd scrisoarea dv. de două ori, o dată pentru dv., că nu reușiți să vă petreceți concediul în Poiana Brașov și apoi pentru că ne socotiți prea puțin ocupați cu probleme importante ca să ne dați și sarcina de a vă procura bilete în stațiune.

Sirbu Ion — Ploiești: Am dat adresa într-un număr recent. • Boros Mariana — București: Scutirea de plata cheltuielilor menționate mai jos, se poate acorda la cerere scrisă adresată Comitetului asociației locatarilor înainte de lunile calendaristice cit lipsiți de la domiciliu: apă, taxă canalizare, ridicarea gunoiiului, vidanajre, energie electrică pentru iluminatul părților comune și pentru funcționarea ascensorului, pentru prepararea apei calde, pentru funcționarea hidroforului, a crematorului, consum de gaze repartizat pe număr de persoane. • Asociația locatarilor Bl. K, Calea Griviței 206 — București: Un nou răspuns: I.C.R.A.L. Pajura, cu nr. 13867/30.02.87, a solicitat Institutului „Proiect București“ expertizarea mai multor blocuri de locuințe din zonă, printre care și cel în care locuiți, apoi se va decide. Sperăm să nu întîrzie nici expertizarea, nici decizia.

■ Ungureanu Gabi — Vatra Dornei: Dacă ne permiteți un sfat, nu vă bazați pe diploma obținută în urma cursului de stenodactilografie, acceptați unul din posturile oferite, muncii și învățați pentru a reuși la examenul din vară și totul va fi bine. • Pătru Iulia — Medias: Reveniți cu o scrisoare în care nu mai uitați să treceți și adresa. • Busuioec Petria — Băile Herculane: Dacă vă considerați prejudiciată, aveți posibilitatea legală de a vă adresa, în termen de un an de la pronunțarea ultimei decizii, Procuraturii Generale, care este în drept să verifice hotărîrile pronunțate în cauză și să promoveze, dacă este cazul, recurs extraordinar. • Chirilă Dumitru — Curtea de Argeș: Prezența Comitetului oamenilor muncii recomandarea medicului cu privire la locul de muncă și se va ține, cu siguranță, seama de ea. • Brăduleanu Mihai — Iasi: Lucrările neterminate la fațada blocului G-14, construit în 1979, au fost programate pentru trimestrul II 1987. Desigur, va fi ultimul termen.

REGHINA VĂRVICI

„Sezonul“ în Parcul Herăstrău s-a deschis printr-o splendidă expoziție floricolă organizată ireproșabil, ca în fiecare an, de Direcția Domeniului Public.

Deși primăvara pare a lălelelor sau a narciselor, expoziția cuprinde foarte multe alte plante, precum și aranjamente și decoruri florale,

produse din răchită și vase din ceramică, utilizate la realizarea acestor decorațiuni. Armonia culorilor și măiestria aranjamentelor florale dau o strălucire deosebită acestei expoziții care vă așteaptă.

ELENA GHERA

partia. Spune-ți-mi, eu ce să mă fac în situația nou creată?..

■ Iată, ne-au sosit la redacție alte câteva răspunsuri favorabile pentru aceia care ni s-au adresat. Consiliul popular județean Cluj ne răspunde prompt: Simona Astalus din Cluj-Napoca a fost repartizată la Spitalul clinic de copii din municipiul de pe Someș; Julia George Petrică a fost încadrat la Ocolul Silvic Gherla, iar Eta Szabo din comuna Cojoana — după ce a refuzat cîteva locuri de muncă — a primit o nouă dispoziție de încadrare la Combinatul metalurgic din Cimpia Turzii, secția Apahida.

■ La scrisoarea Nicuței Strimbeanu din comuna Dealu Morii, județul Bacău, ne răspunde Consiliul popular comunal Dealu Morii, în sensul că aspectele semnalate sint reale, iar Biroul executiv al Consiliului popular comunal a întocmit deja dosarul pentru internarea Nicuței Strimbeanu într-o unitate de ocrotire medicală.

■ Prin I.D.M.S. București am cumpărat un autoturism „Dacia 1310“. Mare mi-a fost supărarea cind — în drum spre casă — a explodat un cauciuc. Întimplarea putea să fie fatală. La a doua revizie tehnică efectuată la Autoservice „Dacia“ Ploiești-Românești, mecanicii au constatat că încă un cauciuc prezintă serioase defectiuni de fabricație — ne scrie Eugenia Șoiman din orașul Slănic (str. Calea Ploiești nr. 238), județul Pranova). Anvelopele cu pricina au marca Intreprinderii de anvelope Caracal (Olt). Cu recipisa nr. 3926/114 AR — am trimis, prin oficiul PTR Slănic, un cauciuc, pe adresa întreprinderii sus amintite, iar cu recomandata nr. 495 am trimis de la același oficiu memoriul însoțit de procesul verbal de constatare și delegația dată de Autoservice Ploiești. Credeți că s-a soluționat în vreun fel problema? Nici pomeneală! Nu atit costul unei anvelope — 600

un răspuns formal în legătură cu problemele semnalate de Lepădeanu Ioan, str. Aurel Vlaicu nr. 48, ap. 38, Cluj-Napoca. În ce sens? Sintem informați că lacurile din noul cartier clujean „Între lacuri“ — cartier paralel cu șoseaua Cluj-Napoca-Dej — sint „complet umplute cu pămînt, fiind asanate, urmînd ca în locul celor două bălți să se amenajeze cit de curînd un parc“.

N.N. Afîindu-ne la Cluj-Napoca, ne-am abătut pașii prin noul cartier clujean. Intr-adevăr, acesta a rămas între lacuri sau... între bălți, mai bine-zis. Căci, de umplut nu poate fi vorba, iar de asanat — nici pe-atît! Pămîntul care ar putea umple cele două bălți — este transportat din întreprinderile industriale și din sanctiere — unde credeți? — la 16 km distanță, cheltuindu-se și combustibil și timp inutil. Așadar, pe cînd parcul din cartierul „Între lacuri“?

■ Popa Nicolae din comuna Unirea, județul Alba, precum și alte 20 de familii din satul Dumbrava, ne-au solicitat sprijinul în vederea racordării locuințelor lor la singura sursă de apă existentă în zonă — fîntina din sectorul zootehnic. Consiliul popular județean Alba ne răspunde că racordarea sâtenilor la sursa de apă potabilă s-a efectuat. În același timp, C.A.P. Mihăceni a forat o nouă fîntină, astfel că alimentarea cu apă a fost rezolvată definitiv atit pentru C.A.P., cit, mai ales, pentru cetățenii acestei comune.

■ Am 25 de ani și am trăit un eveniment tragic. Vi-l relatez pentru că, dacă nu eram

la Patiseria din localitatea Săcel; D.P.M.O.S. Vilcea a emis repartiția de încadrare în muncă pentru Mihaela Cincă, la Centrala electrotehnică Govora; Consiliul popular județean Prahova ne înștiințează că Aurelia Ionescu din Băicoi a fost repartizată la Sanatoriul T.B.C. Florești; și, în fine, D.P.M.O.S. Bacău l-a repartizat pe Ion Gușă din localitate la Intreprinderea metalurgică Bacău.

■ Consiliul popular județean Constanța răspunde prin intermediul revistei lui Ion Pascale: Conform Decretului nr. 420/1985, începînd cu 1 ianuarie 1986 Școala nr. 17 Constanța a fost preluată și este subordonată I.J.P.I.P.S. Constanța. Ca atare, s-a procedat la trecerea dv. de pe postul de maistru-instructor pe acela de strungar în lemn, categoria a VII-a treapta II, cu o retribuție tarifară de 2.638 lei. Începînd cu 1 ianuarie 1987 ați fost promovat ca muncitor specialist conform pregătirii și vechimii în muncă.

■ Primim de la Consiliul popular județean Gorj: Pentru condiționarea vinzării unor mărfuri, aspect ce determină nemulțumiri în rîndul cumpărătorilor din satul Izverna (Gorj), s-au luat măsuri de sancționare contravențională cu amendă a gestionarului Gheorghe Bălu de la magazinul din satul Izverna, comuna Tismana. Totodată, el a fost avertizat că la o nouă abatere va fi schimbat din funcție.

■ Revista dv. a mai abordat în coloanele ei astfel de fapte de aceea vă scriu: La librăria „Lumina“ din Reghin — dar nu fac excepție nici marile

• „Flacăra“ nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

Succint, cazul lui Băiețică din Corabia a mai apărut în coloanele revistei noastre prin rîndurile scrise de el însuși (Flacăra nr. 8 din 21 februarie 1986). Pentru a intra în miezul problemei vom spune, din capul locului, că din anul 1953 numiții Gheorghe și Natalia Băiețică au cumpărat o casă din paianță, precum și grădina aferentă din strada Florea Geară nr. 48 Corabia, de la Nicolae Nica, zis Austriacul, și Maria Lina Nica, soția acestuia. La o atență privire am deslușit, din actul de vânzare-cumpărare și din schița terenului (schiță topografică la scara de 1/500 existentă de altfel și la Consiliul popular orașenesc Corabia), trei aspecte distincte, demne de relevat, pentru a intra în hățșurile acestui caz pe cit de straniu și de insolit, pe-atît de incredibil.

Primul și importantul aspect într-o cronologie a faptelor este că familia Băiețică, achitînd contravaloarea casei, se obligă să-i întrețină pe bătrînii Nica pînă cînd aceștia se vor fi săvîrșit din viață. Aspect de care s-au achitat cu onestitate și pioșenie, după cum aveam să aflăm.

Al doilea aspect : proprietatea lui Băiețică din str. Florea Geară are în total 1.152 m.p. Deci, conform schiței amintite, terenul este dimensionat la 48 m lungime și 24 m lățime. Să reținem acest aspect nu tocmai lipsit de importanță (pe bună dreptate, dacă s-ar fi ținut cont de el, nu s-ar fi ajuns la întreaga harababură la care s-a ajuns).

Și, în sfîrșit, al treilea aspect este că proprietatea lui Băiețică se învecinează la apus cu aceea a lui Ion Dumitru Zăvelcă și a Elenei Orania Zăvelcă — tot în strada Florea Geară, dar la nr. 46. În mare, cam acestea sînt datele preliminare ale problemei.

Mejdina — hotarul, răzorul, hatul sau granița despărțitoare dintre cele două proprietăți — a fost una și aceeași din timpuri străvechi. „Casa bătrînească a fost dreaptă pe hotar, iar hotarul era drept și el” — avea să confirme septuagenarul Guinea Crăciun, născut înaintea construirii casei (1928). Prin urmare, streășina casei — sau „picătura casei”, cum spun lo-

calnicii — a fost aceea care, simbolic, delimita proprietățile Băiețică și Zăvelcă. Asta numai pînă într-o zi. Căci s-a ivit o zi nefastă în care buna vecinătate s-a fisurat din te miri ce fleacuri mărunte. În 29 mai 1979 s-a construit un gard despărțitor lung de vreo 14 m. Nici azi nu se știe foarte exact cu ce folos s-a construit acel gard, de la care au pornit altminteri toate bețelele. Nimeni n-ar fi crezut că Gheorghe Băiețică — lăcătuș la Fabrica de fibre sintetice „Melana” Corabia — om care nu s-a certat vreodată cu vreun vecin — să prindă o atare zi nesorocită cînd vecinul nu i-a răspuns la salut, iar, ulterior, l-a tradus în instanță, cum se zice indeobște.

Deplasîndu-ne la Corabia, n-am făcut altceva decît am verificat temeinic schițele celor două proprietăți și le-am confruntat cu schițele topografice și de amplasament existente,

vil de servitute, posesie și grănițuire.

Am luat de îndată legătura cu Ion Costencu, responsabilul compartimentului arhitectură, sistematizare și control, de la nivelul Consiliului popular orașenesc Corabia. Tehnicianul principal Ion Costencu — actualmente pensionar — cunoștea cu exactitate situația. Mai concret spus, din mărturia sa (scrisă) rezultă că a măsurat de cel puțin trei ori cele două proprietăți. Deplasîndu-ne împreună la fața locului — în strada Florea Geară numerele 46 și 48 — am măsurat noi înșine terenul. Rezultatul previzibil : lui Gheorghe Băiețică i s-au „ciupit” din proprietate cam 30—40 cm. O nimica toată veți fi tentați că spuneți. Așa înclinăm să credem și noi inițial. În datele problemei această palmă de pămînt avea, însă, să atragă un și mai mare pocinog, fișia îngustă de teren nearat care a despăr-

am dialogat. Ne-au surprins și pe noi elementele din construcțiile metalice „reperabile” în gospodăria Zăvelcă, ce, după părerea noastră, nu se găsesc în comerțul civil. Poate că un expert în materie (sau chiar procuratura) ar putea determina sursa acestor materiale.

Dar lucrurile au mers și mai departe. I-au ținut, într-adevăr, omului, ferestrele ! Într-un exces de zel, Ion Dumitru Zăvelcă strigă în gura mare : „Am dat 5000 lei și mai dau 5000 lei și tot vă astup ferestrele și vă dărîm casa”. Paradoxal însă, Ion Dumitru Zăvelcă va reuși în cele din urmă să-și ducă ambițiosul plan pînă la capăt.

Din sentința civilă a Judecătorei Caracal cităm paragraful cu pricina : „Obligă pe piriț (Băiețică Gheorghe — n.n.) să zidească cele două ferestre de la proprietatea sa (...) cu vederea în curtea reclamantului (Zăvelcă Ion Dumitru)”. În

există bun pe lume care să nu-i poată fi pus de către el la picioare. „Ce nu-ți pot da ?” ar fi răcnit Alexandru. „Lumina, înălțimea ta”, ar fi răspuns înțeleptul din butoiul umbrat, astfel că împăratul s-ar fi dat la o parte, pentru ca lumina să pătrundă în butoiul lui Diogene.

La sediul instanței locale din Caracal am fost asigurați — prezentînd actele de proprietate (în copie), declarațiile vecinilor, schițele și planurile de situație colacionate cu acelea existente la sectorul de specialitate al primăriei — că printr-un proces de revizuire se poate remedia eroarea săvîrșită. Ne-am dat mai bine seama că nu putea fi vorba de un proces civil de servitute, posesie și grănițuire ci, în cel mai rău caz, de o răfuială a unui vecin cu un alt vecin, cu consecințe dintre cele mai delicate, dacă nu cumva chiar absurde.

La sediul Consiliului popular orașenesc Corabia am stat de vorbă și cu autoritățile locale. Am putut afla, printre altele, că de circa 200 de ani proprietățile sînt dreptunghiulare în Corabia : cîți metri are terenul de la fațadă, atîția metri are și în spatele grădinii. Printr-o banală operație de înmulțire a lungimii și lățimii terenului — 48 m x 24 = 1.152 m.p. — expectații ar fi respectat și actul de proprietate, pe de o parte, și planul de situație al proprietății, pe de alta. Ceea ce se poate vedea și cu ochiul liber — mejdina tradițională — n-au respectat expertii trimiși la fața locului, inducînd în eroare instanțele locale din Caracal și Slatina.

Și, totuși, ce-i oprește pe cei în drept să rezolve o chestiune atît de simplă și banală, în fond ? De aproape doi ani de zile trenează această situație, să-i zicem tragi-comică. Am făcut și facem apel la factorii de drept pentru a rezolva cazul Băiețică în spiritul legii și al omeniei, al bune înțelegeri și vecinătăți în general. La urma urmei, trebuie să se facă lumina într-un caz limpede ca lumina zilei ! Iar cei care l-au întunecat să suporte și ei consecințele legii !

DORIN SĂLAJAN

O judecată greu de urnit

după cum afirmam, la primăria orașului — sistemul de sistematizare și arhitectură. Aveam să ne convingem că factorii de resort de la nivel orașenesc făcuseră măsurătorile și schițele adiacente în anii 1957, 1967, 1977, iar anul acesta le vor repeta ca de obicei, la un interval de 10 ani. Dar ce credeți că ne-a fost dat să descoperim ? Schițele existente în documentația noastră erau unele și aceleași cu cele existente în dosarele primăriei. În dosarul cauzei se află schița proprietății lui Băiețică, întocmită de un expert, schiță care diferă de aceea existentă la Consiliul popular orașenesc Corabia. Rezultă, deci, că expertii Filip Florea și Gheorghe Jiplea trimiși de Judecătoria din Caracal la fața locului, ori că nu au fost defel la fața locului, ori, dacă da, înseamnă că au făcut un lucru de mintăială. Aspect ce a generat mari neînțelegeri între vecini, care au îmbrăcat în cele din urmă haina unui proces ci-

țit de decenii cele două proprietăți devenind, practic, măruț discordiei.

Cetățenii din strada Florea Geară cu care am stat de vorbă și care ne-au dat mărturie (înclusiv în scris) în acest sens — este vorba de Gheorghe Bălan, Guinea Crăciun, Viorica Zăvelcă, Gheorghe Simion, Stelian Simion și alții — spus deslușit că nu „mejdina” tradițională a fost buba în cazul de față ci, că, miezul fierbinte al intrigi l-a atîțat și întreținut vreme îndelungată Elena Orania Zăvelcă, fosta soție a lui Ion Dumitru Zăvelcă. „Întii au vrut să fărîme bociul lui Băiețică, pe urmă au reușit prin manevre de culise să-i ținuiască ferestrele în scinduri, ceea ce nu-i nici corect, nici omeneșc” — scriu și semnează cei cu care am stat de vorbă. Oare ce nu trebuia să vadă Băiețică din tot ce se întimpla în gospodăria lui Zăvelcă ? — aceasta a fost întrebarea firească pe care și-au pus-o oamenii corecți cu care

urma documentării noastre, ne-am putut da bine seama că stratagema sustragerii celor 40 cm din proprietatea lui Băiețică a fost făcută numai și numai pentru ca între cele două proprietăți să nu existe minimul 19 decimetri. Adevărul este că distanța de la fața zidului lui Băiețică pînă la casa vecinului este de 12,8 m. Deci, cade și ideea că Băiețică ar fi dorit să „spioneze” ce se întimpla în casa Zăvelcă.

Așadar, Băiețică și familia sa sînt lipsiți, practic, nu de un drept administrativ, civil, ci de un dar natural — lumina zilei !

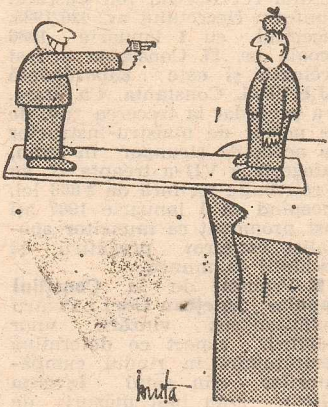
Cazul — banal, poate, în aparență — este mai dramatic și insolit în realitate, și m-a trimis cu gîndul la anticul înțelept Diogene care, făcînd exerciții de oratorie în butoi, s-a pomenit cu Alexandru Macedon în fața butoiului. „Nu-mi lua ce nu-mi poți da !” ar fi rostit blînd filozoful. Vorbe la auzul cărora împăratul macedonean s-ar fi ofensat, spunînd că nu

Nimic nu ne obligă să ne îmbrăcăm urit, dar, din păcate, nimic nu ne oprește s-o facem. Fiecare se îmbracă după cum îl taie capul, după cum a învățat sau n-a învățat acasă, la școală sau, mă rog, de la unul de la altul, cit a priceput dintr-o revistă sau film de la noi sau de aiurea ș.a.m.d. Pentru cei mai mulți moda este ceva ce vezi întotdeauna pe stradă, la alții. Și e molipsitoare. Au fost pantalonii evazați, în scurtă vreme, pantalonul evazat a devenit uniformă ; au venit pantalonii „inverși”, adică evazați sus și înguștii de tot jos, s-a umplut strada de ei. Moda are legile ei, te prinde nu te prinde, te îmbraci astfel încît să nu pari plin de prejudecăți, retrograd, dogmatic etc. Dar dîncolo de toate acestea rămîne bunul gust. Și de acest adevăr se apropie altul, care a mai fost spus : un om inteligent se va îmbrăca întotdeauna cu ceea ce îl prinde. Fiindcă gustul și inteligența au fost în toate timpurile la modă. Și ea se formează : gustul și inteligența de a-ți cumpăra o haină, o bluză, o fustă, o cămașă, un pantalon. Să nu fim ipocriți, și haina îl face pe om. În bună măsură industria noastră de textile, confecții, tricotațe se ghidează după aceleași criterii și este evidentă dorința creatorilor de tot felul de a ne îmbrăca mai bine, mai frumos. În aceste condiții, prostul gust se lasă mai ușor detectat. Să privim, de pildă, unele dintre cămașile confecționate de Cooperativa Sporul, scoase zilnic în plină stradă, să-l tragă pe cumpărător de mincă. Sînt greu de descris : fără guler, cu șnur la git, trese pe o mîncă și culori care nu se potriveșc. Sînt urite. Este, dacă vreți, kitsch. Aceste cămași se alătură celorlalte lucruri urite, cum ar fi cămașile, bluzanele sau cadnienele doldora de capse și cusături de toate culorile. Cămașile cu pricina, ce ocupă un loc important în standurile unei unități a cooperativei amintite, unitate aflată cam pe la mijlocul Lipsanilor nu sînt doar expresia unui gust îndoielnic în materie de creație, dar și a unei mentalități pe măsură.

De la țelghea, am luat drumul înapoi : cine și de ce le crează astfel ? Cine le omologhează ? La unitatea respectivă, de cămași răspunde Elena Cojocar. „Eu le fac, spune dînsa, propun modelul spre omologare și

asta e. Înainte le testăm, ca să vedem ce modele prind. Cămașile astea în trei culori, combinate, se vind. Desigur facem și cămași așa numite clasice, dar n-avem clienți pentru ele. Încercăm să facem altceva decît comerțul, ca să vindem. Dacă astea se caută, asta facem”.

Îmbrăcăminte de gang

Pentru acest desen caricaturistul român IONITĂ a fost distins cu premiul „Excellency” la ultima ediție a expoziției internaționale de caricatură de la Tokyo

Dacă și în ceea ce privește frumosul, mulți sînt de acord că este necesară o anumită educație, vom spune că, într-o importantă măsură, prin strădaniile lor, industriile care ne „îmbracă” și, desigur, comerțul contribuie la această educație, la formarea gustului prin produsele pe care ni le oferă. Ac-

ceptînd acest adevăr, vom înțelege mai ușor că un produs urit, dar care „prinde” nu face altceva decît să umbrească rivna cooperăției, chiar și a atelierului de creație al cooperativei „Sporul”, de a se alinia la efortul general de modernizare, care presupune și produse mai frumoase și mai bune. Și apoi, ca să revenim, între linia clasică a unei confecții, care este tot timpul la modă, și subprodusele de care ne ocupăm, există suficient spațiu în care să se poată exercita măiestria și talentul unui meșter. De acord cu aceste lucruri am fost și Elena Scriban, inspector principal, și Virgil Ursu, șeful atelierului creație, de la Cooperativa „Sporul”, pe care i-am invitat la centrul respectiv să admire modelele amintite. I-am rugat să-mi răspundă cîstît dacă și-ar îmbrăca propriii copii cu aceste cămași. Mi-au răspuns cu un nu categoric. „Atelierul nostru de creație are modelele sale, afirmă Virgil Ursu. Cămașile pe care le-am văzut acum sînt urite și vă asigur că vor fi scoase de la vînzare. Oricum, eu n-am făcut parte din comisia de omologare”. Și totuși ele s-au omologat, probabil în virtutea faptului că „prind”. Elena Scriban : „Modele propuse de centrele de comandă, cum sînt și cele văzute adineauri, sînt omologate direct de serviciul producție al UCECOM. Vă mărturisesc însă că eu nu le-am văzut așa cum arată acum. Au fost alte culori. Acestea n-au fost omologate. Șnurul acela la git, l-au pus după omologare, au schimbat și culorile. Noi cînd îi prindem, le oprim vînzarea”. Cu ce consecințe pentru „creator”, nu aflăm. Și, de fapt, cînd „îi prind”, pentru că cele mai multe din vitrinele centrelor cooperăției expun de ani buni astfel de cămași, bluze sau pantaloni ? Și, ca să ajungem la mentalitatea de care vorbeam, de ce sînt acceptate, lăstate să se vindă asemenea produse, dacă nici producătorului nu-i plac ? De ce se poarte copiii altora ceea ce membri ai comisiilor de omologare ar refuza pentru copiii lor pe motivul că sînt urite ? Și, în sfîrșit, de unde atîta indiferență față de cei ce le cumpără ? Iată un soi de negustorie pe măsura produsului.

RĂZVAN BĂRBULESCU

Civică

Unui lucru, chiar perfect, dacă i se lasă un capăt neterminat i se știrbește armonia.

Voi trece de generalități...

Blocurile care au schimbat aspectul orașelor nu mai pot fi numărate. Se înmulțesc, în continuare, printr-o muncă susținută, printr-un efort de zi lumină, într-un ritm uluitor.

Aceiași constructori, care ne dau apartamente pentru căldura și binele familiei noastre, scapă din vedere „amănunte” în stradă, care ne eclipsază emoția și plăcerea de a trăi într-un apartament cu patru camere, la etajul visat.

Șefii de șantier, depinde de dreapta lor judecată, mă vor aproba sau contesta. Oricum, adevărul este prea la vedere încît să mai fie nevoie de alte probe decît cele vizuale. Guinoalele, cărămizile, molozul, pămîntul răscolit ca pentru agricultură, dar producător doar de praf și noroaie, geamurile sparte, țevile de fier, care poate la albe șantiere ar fi necesare, zac uneori și un an, chiar doi, într-o nepermisă „scăpare” din vedere.

Exemple, nu îndelung căutate... Strada Cuza Vodă numărul 157, blocul 37, dat în folosință de peste un an. Locatarii și-au creat și obișnuințe, chiar pînă la a se fi împăcat cu acest dezordonat și demoralizant aspect ? Pentru că altfel asociația de locatari, dacă nu a găsit convenitul răspuns

mulțumitor în fapte la conducerea șantierului, printr-o singură duminică de lucru în „cimpul”... trotuarului, ar fi putut schimba aspectul acestei porțiuni de stradă. De cealaltă parte a drumului constructorul și-a făcut „datoria”... la fel. Numai că oamenii gospodari din strada Trestiana 2, Bloc 3, îndeosebi Mihael și Nionila Schanz, Vasile Nicolae, Gheorghe Rădulescu, Constantin Ursu, Ilie Negru, Marin Dragu, au făcut curățenie singuri, considerînd că oricum e imperios necesar decît să aduci mereu în casă praf și noroi, să pleci cu ghetele lustruite de la etajul 5 și să le transformi, în cinci minute, ca după un marș prin pădure. Ei au plantat și florile cu măiestria grădinarilor din Cismigiu. Vecinii de etaje sînt programați în ture. Cine e mai liber, cine e pensionar, dă mai mult din timpul lui pentru toți. Muncitorul după orele atente de la strung se destinde... plivînd, medicul, după operație, se recrează în micul „parc”... săpînd. Prima etapă a fost însă extrem de obositoare, pentru că urmele șantierului trebuiau adunate și transportate într-un spațiu viran.

E o soluție cetățenească dar nicidecum o notă bună pentru profesionalismul și disciplina de șantier a unor constructori. A cita oară constatăm că dacă unui lucru, chiar perfect, i se lasă un capăt neterminat i se știrbește armonia ?

CARMEN DUMITRESCU

Respectind regulamentul școlar și depășind o prejudecată:

La restaurant, în uniformă de elev

Bufetele din școli și restaurantele cu meniuri pentru elevi fac obiectul acestui grupaj. Primele au existat în mai toate școlile, fiecare ne amintim de ele, numai că, trecind timpul, au cam dispărut; meniurile pentru elevi sînt o realitate a ultimilor ani, și ele funcționează din aceeași rațiune pentru care, odată, au funcționat și primele: sănătatea copiilor. Un sandwich cumpărat în pauza mare sau o prăjitură, un pateu, precum și o masă caldă la prînz, toate acestea la prețuri modeste, știut fiind că pe elevi nu-i dau banii afară din casă, îi fac pe părinți să fie liniștiți în ceea ce privește hrana și, implicit, sănătatea copiilor. Și

în această privință împlinirea unor pot fi un izvor de idei pentru alții și ele merită să fie consemnate. Am văzut la Tirgu Mureș mici localuri pensiune sau lacto pine de elevi, la ora dimineții sau a prînzului. Copiii veneau cu bucurie, mincau și se simțeau ca acasă, iar bucătarii îi cunoșteau, îi descoseau să vadă cam ce le place, ce ar vrea să mînce și cîștigau cu toții din acest lucru. Sau, vizavi de Liceul „I.L. Caragiale”, din București se află un local mic care face niște clătite grozave, pe lingă alte dulciuri și semipreparate culinare. Clienții permanenți la clătite și la

dulciuri sînt elevii liceului amintit. Rămînem la părerea că succesele se datorează bunei credințe, priceperii și dragostei pentru copii; de partea cealaltă, a inițiativelor care se pierd fără să beneficieze cineva de ele, rămîn comoditatea, rîtina, prejudecățile de tot felul. Vom intîlni în acest grupaj de toate, și bune și rele, dar mizăm pe faptul că exemplul bun poate fi molipsitor, sănătatea copiilor, în primul rînd sănătatea lor, este o cauză pentru care trebuie să lupte nu numai medicii, dar în primul rînd, și părinții, și școala și comerțul.

Salon există, nu și consumatori

Restaurantul se numește „Mortu”, este nou-nout, amplasat la parterul unui bloc situat la intersecția dintre Mihai Bravu, Dudești, bd. Iosif Broz Tito, din Capitală. În jur — pădure de blocuri, vizavi — un mare liceu industrial (nr. 23). S-a dat în folosință în noiembrie anul trecut, consumatorii îl „testează” încă. De la început, tocmai datorită amplasării, a fost gîndit de către conducerea I.A.P.L. „Segarcea” din Sectorul 3 căruia aparține, ca unul dintre cele 3 saloane (nu prea mari, cu aer intim de sufragerie familială), să fie destinate unei pensiuni pentru elevi, pentru copii. În acest scop, a fost bine ales și personalul, dintre tineri (media de vîrstă a celor 33 lucrători fiind de 27 ani), ca tocmai o echipă de tineri să-i servească pe copii și tineri. Să se înțeleagă bine între ei. Numai că, socoteala din birou nu se potrivește, întotdeauna, cu realitatea, cînd aceasta nu e și bine cunoscută și luată în seamă.

A fost sau nu bine gîndită amplasarea? Aceasta-i întrebarea. Și nu numai aceasta.

Aparent, da. Liceul care, inițial, a fost prima speranță a șefului de unitate Haralambie Radu, a fost și cea dintîi spulberată. Liceul are internat, internat ce dispune de o cantină cu tradiție, bine organizată, unde mîncă și o multime dintre elevii din oraș, semiinternii, chiar și seralisticii. Prin urmare, pe ei nu se poate conta. Decît, cel mult, după orar, la o Pizza, „specialitatea casei”. Atunci, toată lumea a spus să se concenteze pe elevii mai mici, pe cei de școală generală, de la întîia la a opta. Zona de locuințe din preajmă acoperă o parte dintr-un mare cartier muncitoresc, cu o populație, în general tină, cu majoritatea mamelor în producție, cu mari întreprinderi industriale în jur. „Și cu toate acestea, n-avem pînă acum pentru pensiunea destinată copiilor abonamente și cerințe sigure, desi au trecut 5 luni de la deschidere”. Șeful de unitate ne prezintă și inconvenientele. „Nu ai abonamente, deci o cerere fermă, nu poți să asiguri nici o ofertă fermă. Nu poți să știi cîtă mîncare să pregătești. Pe scurt, formula pensiunii pentru copii n-a prins. Totul e să studiem cît mai bine și cît mai lucid, motivele, cauzele și perspectivele.

Cite școli generale sînt prin preajmă? Întreb. S-a luat legătura cu conducerea acestora? S-a efectuat un studiu al cererii? Cîți copii au ambii părinți în producție, fără să aibă acasă bunici, ori frați mai mari care pot să le poarte grija meselor de prînz? Nu se știe exact. S-ar fi luat legătura cu cea mai apropiată școală, făcîndu-se apel, să fie informați părinții. Nu-i, desigur, de ajuns. Dar cu părinții? Prin comitetele sindicatelor de la întreprinderile aflate în zonă (și sînt, dacă ne-am rezuma numai la cele în care ponderea o constituie femeile, putem numi două de textile — „7 Noiembrie” și „Select” iar ceva mai departe „Miraj”-ul). Șeful de sală Valeriu Ionescu se teme că, în acest caz, să nu se ajungă la prea multe sollicitări, depășind capacitatea salonului. Deșartă temere. În subtext, ea are alta; desigur, într-un restaurant, veniturile mari nu vin, nu pot veni, de la un meniu fix la prețul de 10 lei. „Nu merge și gata”.

Ca să nu meargă mai ajutat și meniul. Am cerut și am cercetat Planul-meniu de la 1 ia-

nuarie încoace iar deceptia mi-a fost foarte mare. Se repetă, la intervalul convenit, 3 tipuri de ciorbe (de legume, de fasole boabe, de porc la grec), cîteva preparate pentru felul doi (sarmale, sînel paneu cu cartofi natur, cîrnați pe varză, limbă cu sos tomat, ciolan cu fasole albă), iar pentru desert nu există alternativă, e unul și același — clătite cu gem. Dacă pentru pensiunea destinată adulților ar putea „să meargă”, la gîndul că zilnic nu intră aceeași consumatori, dar pentru copii? Mai ales, în formula abonamentului? ! Il chemăm pe bucătarul șef, Constantin Onutan. Tace. El e venit de la „Romvared”. Ii propun să așezăm pe hîrtie legumele cele mai curente pe care restaurantul le are în magazie — carbofi, morcovi, rădăcină de pătrunjel, varză, fasole albă, conserve de fasole verde și de mazăre, suc de roșii și roșii în bulion, orez... și vom scoate pentru fiecare zi a săptămîinii o altfel de supă sau de ciorbă, fără să depășim costurile. Pentru a nu mai vorbi despre felul doi și despre desert, unde posibilitățile sînt și mai mari. Ce complicat e simplul orez cu lapte și dulceață? Dar budinca de orez cu mere? Dar suflul de brînză de vaci? Șeful de unitate recunoaște că diversificarea preparatelor mai lasă încă de dorit. În acest sens s-au și luat măsuri, cîrind va veni un alt bucătar șef, o femeie cu mai multă experiență și cu mai multă pricepere în a ține în mînă colectivul de la bucătărie. Așa fel încît, cum chiar dînsul susține, „ideea pensiunii pentru elevi să nu moară. Mai mult, să-și creeze în restaurantul nostru o tradiție. Este nevoie, întîi, de o reclamă bună și, apoi, de o servire bună”.

CICI IORDACHE ■

Restaurant sau semiinternat?

Pe ușa restaurantului Primăvara din București e lipit un afiș reclamă pe care scrie: „Servim meniuri pensiune pentru elevi”. E ora prînzului și intrăm. Întrebăm ospătarii în tîlniți în cale unde se servește masa pentru elevi. După privirea uimită a acestora și în urma indemnului că ar fi mai cumințe să vorbim direct cu șeful bănuim situația pe care o s-o întîlnim. Așa este. Șeful de unitate, Vasile Voinea ne confirmă bănuielele:

— Ca urmare a unor sarcini primite de la conducerea întreprinderii și sectorului, am demarat această acțiune în toamna anului trecut. Am tipărit pliante de reclamă, am rezervat pentru masa elevilor Salonul Roșu, pe care pentru consumația obișnuită îl deschidem după ora 16, am întocmit pentru fiecare zi a săptămîinii cîte 3 variante de meniuri pe care le-am afișat în incintele școlilor din apropiere și am stat de vorbă cu conducerea acestora pentru atragerea elevilor la restaurant. Acțiunea, cu toate eforturile noastre, n-a prins. Din toamnă și pînă acum au venit o singură dată 4 elevi, doi băieți și două fete. După ce au mîncat au vrut cafea și bere. Meniul costă 12 lei, la care se adaugă prețul piinii. Au venit să se înterezeze și părinții. Pentru prețul acesta, mîncarea li s-a părut nu prea consistentă. Zicem noi, important pentru un copil este să mînce o mîncare bine gătită, caldă și la ore fixe. Avem bucătărie de categoria I, fără remiză. Asta face ca în prețul de 12 lei, cît s-a hotărît să fie un meniu, să nu se poată asigura o mîncare deosebit de consistentă. De altfel, acțiunea aceasta a mai pornit o dată. Sînt șeful unității de un an și jumă-

tate. Și acum am în gestiune bonuri abonament rămase de la predecesorul meu. Am încercat să atragem conducerea școlilor în această acțiune, să servim masa pe bază de abonament, dar ni s-a spus că nu sînt cereri. Noi insistăm în continuare, dar singuri, fără ajutorul școlii nu vom avea rezultate. Într-adevăr, la Primăvara se pregătesc zilnic meniurile pentru elevi. Cei care ar fi vrut să mînce în ziua de 22 aprilie la Primăvara ar fi fost serviți, la alegerea cu (varianta I): supă de bulion cu orez, sînel de porc cu garnitură și mere și (varianta II): ciorbă de cartofi, ficat împănăat cu garnitură și clătite cu dulceață. Fiecare ospătar are, pe lîngă lista obișnuită și una separată cu meniurile pensiune.

Trecem strada și vorbim cu Elena Mihai, directoarea Liceului industrial I.L. Caragiale. Aici învață, la cursurile de zi, 2053 elevi în clasele IX-XII, adolescenți între 15 și 19 ani.

— Într-adevăr, a venit la noi tovarășul Voinea. Ni s-a părut amabil și serios. Am citit variantele de meniuri, ni s-au părut bune și le-am afișat în liceu. Am anunțat despre această acțiune părinții la ședințele cu părinții. Nu am avut cereri. Copiii noștri sînt mari. Cei mai mici au 15—16 ani și se pot descurca singuri. Nici programul lor nu se termină la ore fixe. Practica productivă, limbile străine diferite și care se țin la sfîrșitul programului fac ca acesta să se termine între orele 12 și 15. Mai mult decît atît n-am făcut. Școala are și așa destule probleme de învățămînt și educație și am considerat că prînzul elevilor trebuie să fie o preocupare a familiei.

Alături, de fapt în aceeași clădire, funcționează Școala generală 45, clasele I—VIII, unde învață 727 copii. Aici a funcționat pînă în urmă cu cîțiva ani un semiinternat, care s-a desființat din lipsă de cereri. Maria Marinescu, directoarea adunată a școlii ne spune:

— Am întrebât părinții și copiii, dar nu au fost amatori. Copiii locuiesc în apropiere și au pe cineva acasă.

Am întrebât împreună cu tovarășa directoarea patru eleve din clasele 5 și 6 cum rezolvă masa de prînz. Două din fetițe aveau bunici acasă. Una își încălzea singură, orientîndu-se după biletul lăsat de mama. Cea de a patra minca ce găsea prin frigider pînă la sosirea părinților de la lucru.

Tot în apropiere se află Școala Generală 15, clasele I—X, 780 copii, cu semiinternat. Iată ce aflăm de la Mina Stana, directoarea școlii:

— Avem semiinternat cu 115 copii la masă. Luăm masa de la Grădinița 252, unde se gătește și pentru noi. Prînzul costă 11 lei. Sîntem mulțumiți și noi și copiii. Părinții stau liniștiți știind că micuții elevi, la semiinternat avem doar elevi pînă în clasa a V-a, sînt în școală, supravegheați la lecții și la joacă și au mîncarea de prînz caldă și bună, asigurată. Avem condiții: sală de mese, plită pentru încălzirea mîncării, pedagog și femeie de serviciu plătiți, doi învățători fac în fiecare zi de serviciu. E ceva muncă în plus și răspundere, însă pînă acum n-am avut probleme. În urmă cu 7 ani, pînă am găsit formula aceasta, luam masa de la Restaurantul „Varșovia”. Inițial am avut rezervată o sală separată. Încolomnam copiii și mergeam la masă. Ni s-a părut mai bine să aducem masa la școală. Oricum, restaurantul e restaurant, și e mai bine copiii să mînce la școală. A venit la noi tovarășul Voinea și ne-a propus să gătească dînsii mîncarea. Dînsul are copilul la noi, e un om de încredere, însă n-avem motive să renunțăm la o formulă care merge bine. Cred că pentru cei mici îndeosebi merită făcute eforturi pentru a le asigura la prînz o masă caldă. Mulți pă-

rinți ne-au întrebât ce le facem copiilor de mîncîncă cu poftă. Nimic. Se antrenează și le spunem: „nu te scoți de la masă pînă nu mînci tot!”

Concluziile credem că sînt clare: mai multă tragere de inimă din partea școlilor, o masă cît mai ieftină și consistentă pentru copii. Cererile nu vor întirzia să apară.

O firmă serioasă

În urmă cu 4—5 ani, s-au înființat în foarte multe locuri restaurante pentru elevi sau au fost amenajate în localurile de alimentație publică saloane speciale avînd această destinație. Inițiativa, lăudabilă din toate punctele de vedere, după cum am putut constata s-a cam pierdut cu drum. De ce?

Elevii sînt consumatori oarecum mai pretențioși și pentru a-i atrage la restaurant și a-i convinge pe părinții lor să plătească zilnic o anumită sumă de bani trebuie să fie de calitate. Trebuie muncă și preocupare, diversificare pentru că clienții sînt cum aceiași și meniul trebuie să se schimbe, cunoștințe de igienă și alimentație rațională, dragoste pentru copii și respect pentru bani muncii de părinții lor. Cine a avut un restaurant pentru elevi care n-a mers, adică n-a fost rentabil, a călcat cel puțin una din aceste cerințe.

Scriem astăzi și despre Restaurantul pentru elevi „Scala” din Bacău. E situat în centrul municipiului, adică în drumul tuturor. În cele cîteva zile cît am stat în Bacău am trecut mereu pe lîngă el și, incognito, am tras cu coada ochiului prin ferestrele mari, luminoase și curate, prin perdelele de o albeață imaculată. Mai tot timpul plin, de elevi bineînțeles (o inscripție avertiza că este în exclusivitate pentru elevi). Fete de masă curate, pe pereți table cu puterea calorică a diferitelor sortimente, ospătărițele îmbrăcate de parcă ar fi gata să intre să dea o mînă de ajutor la operație. Adică așa cum scrie la carte. Deci, jată că se poate. Intrăm și stăm de vorbă cu Ruxandra Sucilă după ce am dat o raită prin bucătărie și depozitul de alimente. Și aici ordine și curățenie.

Inițiat în anul 1983, restaurantul are 60 de locuri și este deservit de 7 femei, mai toate mame, în frunte cum spuneam cu tovarășa Sucilă. Oferă la prețuri accesibile micul dejun, prînzul și cîna, pe bază de abonament sau à la carte. Nu lipsesc lactatele, brînzeturile, prăjiturile de casă și de laborator, sucurile răcoritoare. Restaurantul are faimă, este cunoscut și de elevii și de profesorii din alte localități. Grupurile de elevi sportivi sau în excursie din București, sau din alte orașe, cînd vin în Bacău, își anunță prin telefon sosirea și dorința de a lua masa aici. Vinzarea medie zilnică este în jur de 13—15 mii lei. Părinții din Bacău fac și ei, în felul lor, controale. Sînt mulțumiți. Își văd liniștiți de munca lor, știind că cei mici nu trebăluie pe la aragaze și că nu-i așteaptă nemîncăți și se întorc de la lucru.

Și mai e un aspect: aprovizionarea. Nicolae Comis, directorul I.C.S.A.P. Bacău, consideră că aprovizionarea cu marfă a restaurantului pentru elevi are prioritate în toate situațiile. Și acționează conform acestei considerații.

Dacă tot vorbim despre elevi și sîntem în lumea notelor, să dăm nota 10 micuțului Restaurant „Scala” din Bacău.

OPREA GEORGESCU ■

În contul unei datorii de onoare

Obiceul de a ține bufete în școli oferă mai mult decît un avantaj comercial pentru micii consumatori. Este și un mod civilizată de a nu-i determina să izbucnească în pauze pe poartă, direct în stradă. În strada pe care adesea o traversează în goană, printre mașini, căutînd vizavi un corn, un pateu, o înghetată ori o clătita. Tocmai de aceea surprinde plăcut precupearea, în acest sens, a celor ce dirijează comerțul din Tirgu Mureș. În aproape toate școlile există bufete. L-am văzut, de pildă, pe cel din incinta Liceului Bolyai Farkas. La ora 14.30. Cînd, în alte părți, chiar dacă există bufet școlar, el este deja gol. Ei bine, cel de care amintim era încă „bogat”: șapte sortimente de prăjitură — proaspete! — ca să nu mai vorbim de turtă dulce, cozonac, biscuiți, halviță, bomboane, cornuri, sandvișuri, sucuri de fructe. Programul este de la 9 la 17, dar ni s-a spus că vinzătoarea este acolo încă de la ora 8 și stă pînă seara la 19. Are ce vinde, au copiii ce cumpăra în pauze și, desigur, un asemenea bufet nu este ocultat nici de profesori. Nota de curățenie, de agreabil atrage deopotrivă cu marfa. „În toate liceele este la fel, ne asigură tovarășul Cornel Ceuca, directorul direcției comerciale județene. Avem grija de aceste bufete într-un fel particular aș zice, fiindcă ele sînt pentru copii. Ei trebuie mai înainte de orice să fie sănătoși, să fie hrăniți bine, să aibă putere să învețe. Sînt viitorii oameni mari, oricît ar fi acum de mici, sînt cei ce vor judeca și vor conduce mine totul, inclusiv comerțul, iar în acea judecată se vor include și gusturile formate acum, ca și amintirile lor despre bufetul școlii. Chiar și aceste amănunte sînt mai importante decît par în formarea unui tînar și în ansamblul muncii noastre pentru un comerț civilizată”. Desigur, sînt lucruri firești. Dar în cuvintele acestui director se află o înțelegere mai adîncă a banalelor bufete școlare — care pentru alții ori sînt, ori nu sînt, nu-i deranjează — este aici un mod mai cald, mai părintesc, mai responsabil de a trata o problemă poate minoră în cîmpul general al comerțului văzut numai prin cifre și totaluri. Un astfel de bufet face și el parte, în fond, din ansamblul școlii, care este unul, în primul rînd, de educație. În acest plan putem cîștiga înfinît mai mult decît la vînzare. În primul rînd în ceea ce privește sănătatea copiilor noștri. Ca să nu mai vorbim de evitarea riscurilor năvalei peste străzi, în pauze, a altor copii care aleargă să-și cumpere un suc sau o prăjitură. Pe care ar trebui să le găsească în incinta școlii. Ar trebui, dar, vedeți dumneavoastră, nu toți tovarășii directori au timp să se ocupe de așa ceva. Ne îngăduim să sugerăm respectuos celor în drept să-i convingă să-și facă timp pentru aceasta. Să-i convingă. Nu să-i oblige. Bufetele școlare de la Tirgu Mureș demonstrează prin toate amănuntele că nu au fost făcute din obligație, ci din dragoste pentru copii. Dintr-un respect superior înțeles pentru formarea oamenilor mari de mine, trecut în contul datoriei noastre față de ei.

DORIN GHERGHINESCU ■

De la trimisul nostru special

O semnificativă victorie: România — U.R.S.S. 13-12 (7-6)

Tehnica suspansului, folosită intens în cărțile de acțiune și cursurile de urmărire cinematografice, își are un bine determinat scop al emoționării continue prin cotituri surprinzătoare și victorii incerte. Putem spune că, atestând o asemenea desfășurare alertă, partida de rugby U.R.S.S. — România, desfășurată pe frumosul stadion „Lokomotiv” din orașul georgian Tbilisi, ne-a ținut în permanență cu sufletul la gură, evoluția scorului urmând cu fidelitate curba emoțională: 3-0, 3-3, 3-7, 6-7 (la pauză), 9-7, 9-10, 12-10 și în sfârșit 12-13. În total, sovieticii au marcat 12 puncte prin loviturile de pedeapsă reușite de Mironov (1) și noul fundas, provenit de la Kutaisi, anume Nugzar Dzagnidze (3), care a trimis surprinzător printre bari de la distanțe de 50 metri. Din partea noastră, uvertura Alexandru și-a făcut conștiința datorită, marcând două lovituri de pedeapsă și impecabilul dropgol final, care a pecetluit victoria tricolorilor noștri. În plus, din numeroasele faze pornite pe lângă grămadă de Parasciv, cu participarea lui Răducanu, a înscris eseu în prima repriză aripa Marin. Timpul de joc a fost întunecat și ploios, ca și la meciul cu Italia, ceea ce a produs conducerea noastră aproape aceeași echipă, pentru care doctorul Bendiu a recuperat pe Ion Vasile și Al. Marin, profesorul Mihai Naca prezentând următoarea formație: Bucan, Grigore, Leonte — L. Constantin, Dumitru — Murariu, Răducanu, Dumitras — Parasciv, Alexandru — Tofan, Lungu — Toader (David), Al. Marin — V. Ion.

Înaintasii noștri au fost bine organizați și superiori în tuse prin L. Constantin, Răducanu și Dumitras, reintrarea lui Dumitru echilibrând și coordonând jocul momentelor fixe de joc, la care aportul lui Bucan, Leonte și Murariu a fost plin de însufletire. Revenirea pe linia de plutire a reprezentativei cu „frunza de stejar” este evidentă și dacă ne vom reaminti ultimele victorii ale echipei U.R.S.S., asupra Franței (15-9, la Bègles) și asupra Italiei (16-14, la Genova), această nouă victorie a noastră, în deplasare, asupra sovieticilor (cea de a 10-a, dintr-o suită de 11 întâlniri directe) vine să confirme încrederea forurilor și suporterilor sportului cu balonul oval din țara noastră.

Treisferturile noastre au fost bine așezate în defensivă și au inițiat unele acțiuni periculoase, care ar fi trebuit intensificate, față de un compartiment advers care n-a strălucit. Cu toate acestea, s-a alergat mult, s-a placat oportun și nu s-a făcut economie la efort și participare.

Antrenorul sovietic Igor Bobkov a recunoscut superioritatea echipei române, justificând evoluția formației sale ca fiind la un început de sezon.

Impresiile asupra jocului de la Tbilisi, pe care ni le-a împărtășit amabilul arbitru francez al partidei, Yves Bressy, au confirmat prestanta rugbiștilor români, subliniind „diferența” dintre jocul precis, dar limitat schematic, al sovieticilor și cel mai meșteșugit al compartimentelor noastre în care a remarcat rivna constructivă a lui Dumitru și Parasciv. Antrenorul nostru federal, profesorul Mihalache, convenea la aceste observații, concluzionând: „Imbucurată că la nivel de echipă s-a realizat o coeziune morală indispensabilă unei bune evoluții, fapt care îndrituiește și coeziunea tactică. Jocurile cu Italia și U.R.S.S. sînt un nou început pe direcția jocului dinamic modern, bazat pe circulația permanentă și susținerea purtătorului de balon.”

Profesorul Mihai Naca ne-a declarat: „Mă bucură că am reconsiderat buna creditare din trecut a echipei noastre naționale, reconfirmând dimensiunile spre care ea tinde, într-o colaborare strinsă și dăruire totală, spre gloria și prestigiul rugbyului românesc.”

Coordonatorul gramezii, Dumitru, a ținut să precizeze: „Victoria de azi, destul de neobișnuită înaintarea a fost contracarată printr-o mare forță adversă, se datorează în primul rând unei mai fructuoase activități la margine și gramezi ordonate și unor mai variate cunoștințe în tactica pachetului de înaintasi, ceea ce, imbinând forța cu gândirea specifică, ne va călăuzi și pe viitor.” Colegul său, inimosul și inepuizabilul Murariu, s-a exprimat mai concis asupra jocului respectiv: „Eforturi mari, victorie mare și meritată. Asta a fost!”

În dialogul cu Parasciv, confruntându-se cu prudența și luciditatea de care l le-am propus adesea, acesta mi-a replicat, cu destulă justete: „Dacă vrem un joc modern și cit mai variat, trebuie să ne asumăm și riscurile sale. Astăzi am făcut numeroase incursiuni pe lângă grămadă, pentru că am simțit că adversarul mi le permite și așa s-a realizat și eseu. Tentativa fazei de atac e permanentă, ca și pinda ei. Care pe care? Un jucător activ și cutezător trebuie să încerce!”

Multumind tuturor factorilor, cum și „echipei” de suporteri vehemenți, din Constanța, pentru frumoasa victorie, să ne pregătim cu încredere pentru cele viitoare. Aho!

TUDOR GEORGE ■

Premiul revistei spaniole de fotbal „Don Balon”

Un nou trofeu pentru Steaua

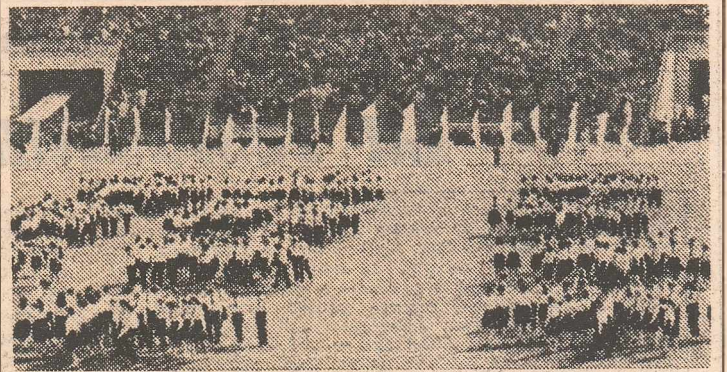
Steaua, campioana țării noastre și lidera de necontestat a actualei ediții a campionatului nostru, continuă să cucerească sufragiile specialiștilor și ale presei sportive internaționale.

Evoluțiile sale, incununate de cele două prestigioase trofee europene, sînt încă proaspete nu numai în memoria noastră, ci, iată, și a tuturor iubitorilor de fotbal de pretutindeni.

Confirmarea acestui adevăr este cuprinsă într-o recentă telegramă sosită, în prezua meciului oficial cu Spania din preliminariile Campionatului European, tocmai din capitala acestei țări: „La Madrid a avut loc decernarea premiilor anuale ale revistei săptămânale de fotbal „Don Balon”. Premiul pentru cea mai bună echipă de fotbal străină a sezonului 1985 — 1986 a fost decernat formației de fotbal Steaua București, câștigătoare a Cupei Campionilor Europeni și a „Supercupei” Europei, care, dincolo de excelențele sale performanțe în peripul său european, a adus, pe toate stadioanele pe care a evoluat, și un exemplar spirit de fair-play”.

Această nouă și frumoasă apreciere a valorii echipei campioane a României, are o semnificație în plus, Steaua oferind lotului național, nu doar un impresionant număr de jucători, ci și o aleasă ținută sportivă pe care o admiră, iată, întreaga Europă. Sintem convinși că noua și prestigioasă apreciere de care se bucură echipa militară se va răsfinge și asupra echipei naționale a României în dificila ei confruntare cu echipa Spaniei. (Victor Niță)

LUCIAN OPREA ■

Dacă toate duminicile ar fi la fel

Duminica trecută, o spectaculoasă manifestare sportivă a prilejuit în Capitală deschiderea festivă a celei de-a V-a ediții a Daciadei. Gazda reuniunii centrale a fost stadionul „23 August”, dar marcări ale momentului s-au petrecut și pe alte arene din București și Sectorul agricol Ilfov.

Ilustrind, dacă mai era nevoie, deosebita popularitate a acestei competiții, stadionul „23 August” a pulsat ca-n vremea marilor evenimente sportive. Citeva mii de elevi, studenți și tineri sportivi de la cluburile și asociațiile bucureștene au onorat ziua inaugurată a etapei de vară a Daciadei, oferind un spectacol incitant prin diversitatea și măiestria elementelor prezentate în program. Au fost organizate întreceri la motociclism, cros, ciclism și gimnastică, demonstrații de aere și rachetodelo. O pitorească paradă a unor automobile fabricate la începutul acestui secol a „colorat” întreaga manifestare. Bineînțeles, n-a lipsit nici fotbalul: un joc al „virstei a doua” între selecționatele București '65 — București '73 a stîrnit aplauze și nostalgii.

Multe felicitări organizatorilor — îndeosebi Consiliului Municipal București pentru Educație Fizică și Sport, care a știut să conceapă și a reușit să „țină în mină” o manifestare de asemenea anvergură cu urarea ca toate duminicile să fie la fel. (O. St.)

Handbal, numărătoare inversă

Se află în plină desfășurare pregătirile pentru cea de-a X-a ediție a Campionatului Mondial Universitar de handbal, găzduit, după cum se știe, de țara noastră, în perioada 30 mai — 8 iunie. ● Modificări de ultimă oră în componența grupelor preliminare A și B: în prima, Nigeria a luat locul Algeriei, în cea de-a doua, Marocul suplineste neparticiparea Braziliei. Ca urmare, la Timișoara se vor întrece România, Bulgaria, Elveția și Nigeria, iar la Cluj-Napoca — Iugoslavia, Polonia, Turcia și Maroc. ● Lotul țării noastre se află, din 21 aprilie, în pregătiri la Brașov, sub conducerea antrenorilor Nicolae Nedef (antrenor federal), Eugen Trofin (Universitatea București) și Roland Gutesch (Politehnica Timișoara). Au fost selecționați 18 jucători: Andronic, Buligan, Berbec, Băgărescu, Donca Sorin, Dumitru Marian, Ghimes, Jianu, Mocanu, Nicolae Virgil, Petran, Porumb, Roșca, Ștefan Constantin, Tudor Vasile, Voinea Maricel, Ionescu Dănuț și Petre Constantin. ● Din 13 mai, lotul își va muta cartierul general la Timișoara, unde va disputa și două jocuri de verificare în compania selecționatelor similare a Ungariei. ● Anterior, în 9-10 mai, echipa noastră va sustine două jocuri în Bulgaria, cu echipa națională a acestei țări. ● În pofida alu-

neării din ultima vreme a handbalului nostru masculin pe toboganul ierarhiei mondiale, există speranța unui tur de forță și a eliminării, în ceasul al 12-lea, a deficiențelor de pregătire, astfel încât să putem realiza (măcar) obiectivul acestui campionat mondial — cucerirea titlului și a medaliilor de aur. ● Intre timp, s-a deschis și un al doilea „front”: pregătirea pentru preliminariile campionatului mondial de tineret, competiție la care încercăm să participăm după o nefastă pauză de zece ani. Prezența la turneul final (decembrie, Iugoslavia) e condițională de rezultatele partidelor preliminare (tur-retur) cu selecționatele Greciei și Poloniei. ● Aceste jocuri se vor disputa între 23 mai și 14 iunie. ● De pregătirea lotului nostru se ocupă antrenorii Oprea Vlase și Ștefan Birtalan. ● Activitatea lotului de tineret este mai importantă decît pare intrucît dinspre acești tineri jucători pot veni speranțele unei bune evoluții la campionatul mondial de seniori — grupa B, 1989 și, implicit, a revenirii, începînd cu 1990, în grupa de elită a handbalului mondial. Din această perspectivă, meciurile eliminatorii cu Grecia și Polonia pot să însemne un pas mic dar important pe calea redresării handbalului nostru masculin.

Civilizația sportului

Apărați... boxerii!

Deasupra ringului din pavilionul central al complexului expozițional din Piața Ștefiei, luminile s-au stins de mult, iar comentariile privind a 16-a ediție a competiției internaționale de box „Centura de Aur” au trecut în „istoria” acestui tradițional turneu.

N-am intenționat să rămînem în expectativă, așteptînd să vedem încotro bate vîntul... comentariilor. Într-un sport al luptei deschise, și lupta părerilor poate fi la fel de curajoasă, fără menajamente.

Văzînd această „mostră” de pugilat european, unii specialiști au apreciat că boxul amator continental este în vădit declin. Ringul atrage din ce în ce mai pușini tineri, fiindcă boxul este un sport extrem de greu care implică și riscuri neîntîlnite în alte discipline. Cei care vin totuși spre box, sînt aruncați în plin foc de artilerie fără ABC-ul necesar și atunci...singura salvare sînt calificările fizice. Apărarea este tot mai neglijată. Ce mai rămîne atunci din „nobilă artă”? Dai tare? Reziști cînd intri în pumnii adversarului? Ești bun!

Pe spectatorul îndrăgostit de box, îl atrage în jurul ringului înfruntarea a două voințe, a două forțe strînite de anumite reguli cavaleresti. Pentru că boxul este o luptă dreaptă între adversari care acceptă codul etic al sportului. Ce facem însă cînd acestui cod etic nu i se conformează și arbitrii judecători? Și de această dată s-au dat verdicte eronate, care au scos din cursă boxerii ce transpiraseră serios la antrenamente. Ce mai putem spune unui tînar care vede așa ceva?

În ultimele decenii, o serie de personalități ale lumii medicale internaționale au probat că boxerii se resimt după cîțiva ani de luptă pe ring. Tocmai de aceea, poate mai mult decît în orice alt sport, o înfrîngere nemeritată doare. Inconștient, „careul magic” cu căldura și entuziasmul unor suflete îndrăgostite de sportul pur, spectatorii reacționează uneori vehement la deciziile „întoarse”, dar „cavalerii în alb” nu roșesc.

Am văzut, de-a lungul anilor, multe nedreptăți în box. Vi-l mai amintii pe arbitrul Joachim Wolf „judecînd” în ring la meciurile lui Alec Năstac? Nu-l pot uita pe Alec cu capul pe genunchi, după meci, deposedat de speranțele și de bucuria muncii îndelungate. Nici pe Mircea Dobrescu a cărui carieră neîmplinită a fost efectul nefericit al „judecății” unor falși arbitri.

Intr-o lume a sportului pe care mulți se străduiesc să o păstreze sub cupola moralei, a civilizației și a demnității, boxul trebuie să se scuture de arbitraje arbitrare. Fie ca apropiatele campionate europene de la Torino să ne înșirăm.

Iar în altă ordine de idei, dacă ținem să avem boxerii de mare performanță, s-ar cuveni ca ei să beneficieze de condiții mult superioare celor ce practică ramuri de sport mult mai blinde. Ei merită cu prisosință condiții tot atît de bune ca și fotbaliiștii.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

trădare a 26 de supuși ai Regatului Unit, vinovați de tragedia de pe stadionul „Heysel” din Bruxelles. Extradarea a fost solicitată de oficialitățile belgiene, iar în cursul dezbaterilor parlamentului britanic s-au auzit opinii favorabile acestei măsuri. ● Diego Maradona, doborât de pe piedestalul său de semizeu napolitan după un singur meci, (pierdut la scor, e-ade-

Toată lumea face sport

vărat), datorită nerăbdării foștilor suporteri din „Fuorigrotta” de a se vedea campioni ai Italiei la fotbal, este, se pare, în tratative cu clubul Boca Juniors din Buenos Aires. Ziarele argentinene, care au publicat știrea, au și început campania pentru întoarcerea fiului risipitor. ● Zvonurile privind plecarea lui Maradona din calcio n-au primit confirmarea la Napoli, în schimb s-a anunțat că în sezonul viitor la această formație ar urma să evolueze polonezul Dariusz Dzekanowski, de la Legia Varșovia. ● Federația internațională de tenis (F.I.L.T.) a hotărît ca meciul Paraguay — Spania, din sferturile de finală ale „Cupei Davis”, să se dispute pe teren

neutru, ridicînd dreptul de organizare federației paraguayane, în urma incidentelor provocate de public, la Asuncion, în timpul întâlnirii cu S.U.A. din turul precedent. Iată că tenisul se molipsește de la fotbal.

● Bineînțeles, oficialitățile din Paraguay au anunțat că vor contesta măsura — care-i aduce o pierdere de 150 000 dolari —, acuzînd de părtinire o serie de membri ai Comitetului director al F.I.L.T., între care...spaniolul Pablo Llorens. ● Pentru găzduirea meciului Paraguay — Spania s-au oferit pînă acum federațiile din Mexic, Venezuela și Uruguay. ● Fotbalistul englez Mark Dennis, „oala neagră” a arbitrilor (10 eliminări într-o carieră foarte agitată) a fost cedat de Southampton clubului Queens Park Rangers. Culmea este că „Rangers” l-a acceptat... ● Comisia de arbitri a Uniunii europene de fotbal (U.E.F.A.) a desemnat arbitrii finalelor celor trei cupe europene, printre aceștia aflîndu-se și compatriotul nostru Ioan Igna, care va conduce partida Dundee United — I.F.K. Göteborg, la 20 mai, returul ultimului act al „Cupei U.E.F.A.”. Iată, deci, o nouă confirmare a valorii cavalerului fluietului timișorean, care devine al doilea arbitru român delegat la o astfel de competiție.

● Sportul se îndreaptă, evident, și exclusiv, spre spectacol-pur, iar exemplul cel mai recent ni-l oferă declarația de ultimă oră, inserată în numărul pe aprilie al Buletinului oficial al Federației internaționale de patinaj, în care Josef Dedic, vicepreședintele al acestui for, apreciază că imediat după Jocurile Olimpice de iarnă de la Calgary, de anul viitor, se va renunța la programul impus, acele, să le zicem, lecții de geometrie aplicată, la care nu asistă decît antrenorii, oficialii și cîțiva ziaristi. Deocamdată, spune vicepreședintele I.S.U., vor concura cu program impus doar juniorii, pentru a etala elementele de bază ale patinajului. La seniori, se trece direct la show... ● Reprezentativa de hochei pe gheață a R.F. Germania a fost penalizată drastic la campionatul mondial (grupa A) de la Viena, datorită folosirii unui jucător fără drept de joc, situație dovedită de delegația Finlandei. Cum în această disciplină ierarhiile au fost, într-o măsură răsturnate artificial (pentru că e vorba de Viena să ne amintim de vedeta austriacă Cunningham, nume „neoaș” din Prater...), decizia pare binevenită, cu toate că federația vest-germană a înaintat cazul unui tribunal din capitala Austriei. ● În Camera Lorzilor a Parlamentului britanic s-a luat în discuție cererea de ex-

Victorie de prestigiu pentru fotbalul românesc

Ungureanu: în centrul careului advers și în centrul atenției tuturor, la primul său gol pentru echipa națională, înscris în acest al 50-lea joc în prima reprezentativă

(Urmare din pag. 24)

„obiectul”, apare Mateuț la „înțilnirea de gradul trei” și astfel se marchează unul din cele mai senzaționale goluri ale unei posibile antologii mondiale! Tribunele sînt în picioare, așteptînd un final de repriză ce avea să fie apoteotic: din nou Klein „la rampă”, Pițurcă deschide culoar spre centrul careului, unde Ungureanu reia din volé, cu dreptul, în plasa spaniolilor! Arbitrul aruncă „proșopul” sfîrșitului de repriză, tribunele rămîn în picioare, gazetarii spanioli (8 posturi de radio, 41 de la presa scrisă) nu se dezmeticesc, nevenindu-le să-și creadă ochilor!

Repriza a doua începe cu marcajul lui... Eloy asupra lui Ungureanu, Bölöni „distribuie” așezarea în teren, iar Hagi —

pasele în și din toate direcțiile. În min. 49 — fault asupra lui Lăcătuș în careu, dar arbitrul Bonnet (speriat, probabil, de un 4-0) mută infrafracțiunea pe linia de 16 m! Fazele de atac se succed în ritm de metronom: min. 53, cursă senzațională a lui Hagi, dar centrarea impecabilă îi vine lui Bölöni — pe dreptul și lui Mateuț — pe stîngul; min. 55 — reluare Lăcătuș, din centrul careului, peste bară; iarăși citeva minute de „olé!” și, după vreo zecă pase consecutive ale jucătorilor noștri, Lăcătuș centrează, dar micul ghinionist Mateuț reia puțin pe lingă poartă. Ca și la Sevilla, în partida tur se încheie o oră de joc excelent al echipei noastre; mai mult refluxul inerent după atîta efort decît reflexul de „conserve” alor noștri îi aduce pe spanioli în atac, Calderé reușind

golul de onoare cu un șut surprinzător.

Cam asta este istoria, pe scurt, a celor petrecute în teren în această după-amiază de glorie a fotbalului nostru. Un joc și un rezultat care restabilesc adevărul despre valoarea competitivităților grupei întii, acolo unde echipa noastră s-a reinstalat pe primul loc al clasamentului.

Grăbind spre tipar aceste file de manuscris, închei adresînd jucătorilor și antrenorilor noștri, în numele dumneavoastră, stimații cititori, cele mai calde felicitări, dorindu-le să „fie la fel” și-n cele două jocuri pe care le mai avem de disputat. Vom avea o vară scurtă suficientă și necesară, dar liniștită, pentru a pregăti partidele cu Albania și Austria la același mod superlativ.

Oaspeții

MIGUEL MUNOZ: „Am fost descumpăniți în finalul de repriză și am plecat la vestiare cu un handicap prea mare pentru a mai putea recupera. Echipa română a fost foarte puternică, dar, în opinia mea, tot noi rămînem favoriții grupei, avînd ambele meciuri pe care le vom mai disputa pe teren propriu.”

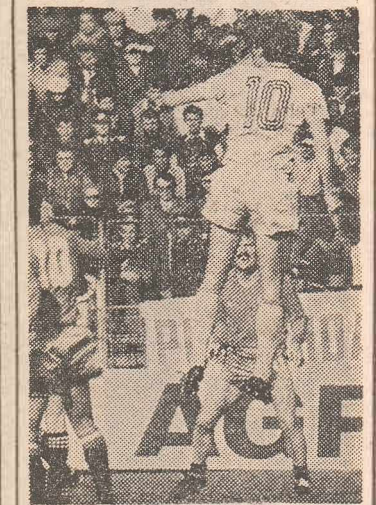
Un scurt popas la masa presei, ne prilejuiește scurte dialoguri cu colegii din presa străină.

CALVO BELARDO (de la ziarul spaniol „Marca”): „Am suferit un veritabil duș scoțian. Ați meritat victoria. Din echipa dumneavoastră remarc în mod deosebit pe numărul 7 (Lăcătuș), un jucător cu tupeu, a cărui viteză a prins pe picior greșit apărarea noastră.”

DAVID STAMP (agenția engleză de presă „Reuter”): „Meci bun, spectaculos, încheiat cu un succes meritat al fotbalistilor români, pe care îi felicit. Ei au avut multe ocazii de a marca și un scor mai mare nu ar fi surprins decît pe cei ce n-au văzut partida. Vă doresc în continuare victorii, evoluția echipei României constituind o adevărată incintăre. Cu toate acestea, programul indică, totuși, favorită la calificare formația Spaniei. Dar, știți, calculele hirtiei...”

LUIS ARNAIZ (trimis al publicației „AS”): „Am fost surprins de jocul bărbătesc al românilor de la începutul primei reprize. Apoi românii s-au împus tot mai mult, avînd în Klein, Bölöni și Ungureanu jucători în mare formă. Apărarea noastră a recurs la improvizatii, rezistînd cu greu atacurilor debordante ale echipei române, care a etalat un joc de nivel mondial: rapid, tehnic, cu multă subtilitate și imaginație în jucarea mingii. A fost o revanșă indubitabilă. Felicitări!”. Fac o aluzie: Va obține Spania un golaveraj de 10-0 în două jocuri? „Nu despre asta e vorba. Mijlocul echipei spaniole a jucat slab, iar atacul este foarte fragil. În plus, echipa a fost făcută prost — cu Sanchis la marcaj, el, care este un mijloc de tip Bölöni sau Klein. În orice caz, am încheiat cronica pe ideea că a fost și bine, și rău: bine pentru echipa României, rău — pentru cea a Spaniei!”.

Grupaj realizat de OCTAVIAN ȘTIREANU și LUCIAN OPREA

Böldöni: un nou salt spre performanța morală și sportivă a 100 de jocuri în echipa națională

Mateuț: un mare talent, o uriașă dorință de afirmare

Klein: marea discreție a unui efort fizic peste limitele obișnuite

Hagi: devoțiunea față de echipă sau primatul reușitei colective în fața sclipirilor individuale

Cu bucuria izbînzii, cu încredere pe mai departe

EMERICH JENEI: „Avem, iată, o echipă minunată, o adevărată familie, care a obținut o victorie — și două puncte — importante în cursa calificării, dificilă, dar posibilă, după valoarea pe care, cred, am demonstrat-o în acest meci. Nu pot face, ca de obicei, remarcări, dar un singur exemplu este semnificativ: îl evidențiez pe Hagi, care a demonstrat altruism, încadrîndu-se în jocul colectiv, caracteristic echipei noastre, care, în întregime, merită felicitările și mulțumirile noastre. În repriza a doua, după un scor la pauză foarte bun, am slăbit alură, aceasta și datorită programului încărcat (în special al fotbalistilor de la Steaua), cu meciuri disputate pe terenuri foarte grele. După opinia mea, ne menținem șansa calificării”.

CORNEL DRĂGUȘIN: „Jocul și rezultatul sînt rodul muncii și strădaniei tuturor jucătorilor, toți autodepășindu-se, în ciuda unui campionat foarte

greu. Am depășit cu bine momentul Spania, care era foarte important în lupta pentru calificare”.

LUNG: „Jocul a fost de un nivel tehnic excepțional, tonul fiind dat de echipa noastră. Am dovedit că sîntem net superiori spaniolilor și că merităm să ne calificăm în turneul final. Cu o mobilizare la fel de puternică, vom putea fi victorioși și-n celelalte două partide pe care le mai avem de jucat”.

UNGUREANU (la primul său gol pentru națională, în chiar al 50-lea joc internațional al său): „Jocul a fost greu datorită mizei. Mă bucur că la micul meu jubileu am înscris și primul gol, pentru echipa națională, dar regret mult ratarea multelor ocazii avute de băieții noștri”.

KLEIN (la capătul uneia dintre cele mai bune evoluții ale sale în echipa națională): „A fost dificil pînă ne-am dat seama cum putem străpunge apărarea lor agresivă. Îmi pare

rău că n-am fructificat toate ocaziile. Este o victorie care contează foarte mult în cursa calificării. Mulțumiri publicului pentru maniera în care a știut să fie alături de noi”.

HAGI (mai taciturn decît de obicei): „Începutul a fost mai greu. Noi am jucat foarte bine în toate compartimentele, astfel încît spaniolii uneori n-au avut ce face decît să privească și să admire fazele create de noi! Nu sînt supărat că n-am dat gol — pentru că nu contează cine marchează, totul este să marcăm!”.

BÖLÖNI (vădit relaxat după un meci epuizant): „Echipa Spaniei, în pofida firmei pe care o are, n-a arătat mai nimic în prima repriză. În cea de-a doua, efortul s-a resimțit în evoluția noastră. Important este că am cîștigat, dar și că am oferit un spectacol frumos!”. Te emoționează gîndul că vei juca al 100-lea meci în echipa națională? „Nu, dar abia aștept!”.

E adevărat că valoarea nu așteaptă ca vîrsta s-o măsoare; e cazul lui Dorin Mateuț și-al lui Belodedici. Dar niciodată nu-i prea tîrziu să atîngi culmile performanței — ar spune „veteranii” Pițurcă și Bumbescu

Am recitat un interviu

Citînd în „Știința tineretului” de luni, 27 aprilie, interviul cu Mircea Angelescu, președintele F.R.F., recunosc că am fost surprins de maniera fără echivoc în care victoria noastră asupra Spaniei era dată ca și sigură. Pentru că trunchierea textului nu mi se pare a fi, în acest caz, tendențioasă, reiau aici câteva din afirmațiile care nu lăsau nici un dubiu în această privință: „Echipa României trebuie să învingă miercuri echipa Spaniei. Și-o va învinge!”. „n-ar fi prima oară cînd am învinge Spania, dar e un moment în care trebuie să învingem”, „calificarea va apărea tuturor în altă lumină, după victoria de miercuri” — și altele asemenea. Deși mă număr printre cei care au subliniat cum se cuvine stilul de muncă și felul de gîndire și acțiune instaurate de la o vreme la federația de fotbal, asemenea afirmații mi se păreau temerare și nu tocmai de bun augur. Dar iată că siguranța în această victorie a fost altfel de mare încît s-a constituit, neîndoielnic, în chiar factor al obținerii ei. E minunat cînd oamenii știu ce vor și ce pot, și, mai ales, cînd se țin de cuvînt. (O.S.).

Fotografii de PAUL AGARICI

Un produs specific al modului de viață capitalist, un martor care spune adevărul despre drepturile omului din această lume

ȘOMERUL

În obișnuitele bilanțuri de sfârșit de an, agențiile de presă și publicațiile din țările capitaliste caracterizau șomajul drept „cel mai grav fenomen care confruntă țările occidentale” în 1987. Revista elenă „Athena” releva într-un comentariu: „Aproximativ 16,2 milioane de oameni din cele 12 țări membre ale Pieței comune nu se puteau bucura, la sfârșitul anului 1986, de exercitarea dreptului elementar la muncă. În diverse state se experimentează măsuri și programe, dar, în ciuda acestora, tendința generală în CEE nu este de reducere a șomajului”. O afirmație care este confirmată, în cazul Marii Britanii, de previziunile Băncii Lloyd's care sublinia că în următorii cinci ani nu se întrevăd posibilități de reducere a numărului șomerilor în această țară, care va continua să se situeze la nivelul de trei milioane de persoane. Mai mult chiar, un studiu elaborat de experți ai Comisiei Economice a ONU pentru Europa (CEE-ONU) aprecia că în Europa occidentală s-ar putea înregistra încă 10 milioane de șomeri până în anul 2000. Documentul relevă că, dacă actualele condiții economice se vor menține, atunci numărul celor lipsiți de un loc de muncă ar putea ajunge la sfârșitul secolului la astronomică cifră de peste 27 de milioane.

Limbajul sec al statisticilor ne prezintă o realitate dramatică: dreptul la muncă continuă să rămână doar un deziderat pentru zeci de milioane de oameni din mult-lăudata lume a capitalului. Să cităm

doar câteva cifre: în Marea Britanie 13,3 la sută din populația activă caută în zadar un loc de muncă, în Franța procentul șomerilor este de 10,5 la sută, în Olanda — 15,3 la sută, în Belgia — 13,8 la sută. Nici Japonia nu a fost ferită de acest flagel al lumii occidentale: în luna ianuarie 1987 erau înregistrați 1,82 milioane șomeri, cu 170.000 mai mulți decât în decembrie 1986. Este cel mai ridicat nivel din ultimii 34 de ani. Un studiu dat publicității la Washington cu privire la efectele politicii guvernului asupra cetățenilor cu venituri mici și mijlocii, citat de agenția A.D.N., arată că peste două treimi din cei 8 milioane de șomeri din S.U.A. nu au primit în 1986 ajutor pentru șomaj. Se relevă că numărul șomerilor care nu primesc ajutor — 5,5 milioane — a atins nivelul din anul de criză 1982. Așa-numita „rețea de securitate” pentru cei fără lucru a fost puternic perturbată în primul rind din cauza persistenței șomajului, conchide studiul citat. Care sînt efectele lipsei unei slujbe? În primul rind o rapidă pauperizare. Astfel a apărut o categorie specifică în rindurile celor mai defavorizate pătri din Occident, „noua sărăcie”. Săptămânalul vest-german „Die Zeit” relevă: „Avînd în vedere creșterea rapidă a celor care solicitau ajutor social — în 1980, numărul șomerilor care primeau ajutor social era de 10 la sută — bugetul orașelor și al comunelor a început să fie suprasolicitat.

În aceste condiții, oamenii muncii din țările capitaliste occidentale, înțelegînd gravi-

tatea situației economice, faptul că depășirea actualei stări de lucruri nu se va face de la sine, au lansat ample acțiuni revendicative împotriva încercărilor de a arunca pe umerii lor consecințele crizei. Iată câteva dintre acțiunile din ultimul timp, prin care oamenii muncii își demonstrează hotărîrea de a-și apăra drepturile, în primul rind dreptul la muncă, în fața măsurilor luate de patronat care le afectează drastic condițiile de trai. Aproximativ 3000 de muncitori de la compania finlandeză constructoare de nave „Veartsil Meriteollisuus” au declarat o grevă de protest împotriva programelor de concedieri anunțate de conducerea firmei. Peste 2000 de muncitori și-au manifestat opoziția față de planurile administrației minei din Limburg (Belgia) de a reduce numărul locurilor de muncă. Muncitorii de la minele de bauxită din sudul Franței au declarat o grevă de protest împotriva intenției patronatului de a închide o serie de exploatare. În capitala Spaniei s-a desfășurat o manifestație a minerilor din Asturia.

Sînt câteva exemple care demonstrează că oamenii muncii din țările occidentale au înțeles — așa cum se arată într-o declarație a Confederației Generale a Muncii, cea mai mare centrală sindicală din Franța — că, în aceste condiții, sînt necesare mai mult ca oricînd coeziunea și unitatea celor ce muncesc în lupta împotriva marelui capital, pentru asigurarea unui drept esențial al omului — dreptul la muncă.

ION VIRGIL ■

Speranță mereu amînată: locul de muncă

„Oamenii străzilor”

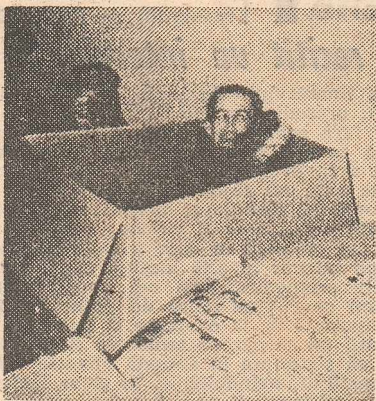
Time — S.U.A.

Mai ales în timpul iernii este greu să nu-i vezi ori să treci cu privirea peste ei. Ninsorile și gerurile lunii ianuarie par să pătrundă și printre mormanele de statistici și, astfel, o problemă abstractă, discutată de regulă în termeni de creșteri procentuale sau schimbări demografice, dobîndește viață, devine omul care tremură în colțul străzii, ori femeia care se luptă să supraviețuiască, ori o privire care te străpunge și care-ți amintește de această față întunecată a condiției umane. În Statele Unite, adăposturile comune sînt neîncăpătoare și celor ce nu mai au loc în ele nu le rămîne decît să încerce să-și dezghețe trupul în jurul gurilor de ventilație prin care scapă puțin aer cald, în stațiile de metrou, sau... unde pot. Acești „locuitori ai străzilor” au cea mai dramatică soartă din toți oamenii lipsiți de adăpost din Statele Unite.

Unii dintre ei mai au resurse să se zbată și speră într-o viață mai bună, alții au renunțat și se lasă tirii de curent la fundul apei. Cîndva, mulți deuceau o viață normală, aveau un loc de muncă, aveau familie, aveau locuință...

Violența constituie o continuă amenințare pentru cei fără adăpost, pînă și pentru puținii dolari pe care i-ar putea avea și pe care, evident, i-ar purta cu ei. Cei tineri îi pradă pe cei mai în vîrstă, cei mai solizi pe cei mai slabi, în timp ce bande atacă, în locuri întunecoase, persoane singure. Iar victimele nu au cui să spună, cui să se plîngă de ce li s-a întîmplat.

În majoritate, acești „locuitori ai străzilor” au o meserie pe care o practicau cu pricepere și, după cum afirmă unii, ar putea arăta și acum de ce sînt capabili, dacă ar avea cui și unde. Mulți au pierdut orice speranță că într-o bună zi vor putea reveni la o viață normală. Singura lor preocupare a rămas acum să se poată cuibări pe timpul nopții lângă un grătar prin care icse abur, sau într-o intrare de metrou, încercînd „să-i păcălescă” pe polițiștii care-i caută pentru a-i izgoni...

„Consecințele sărăciei”

The Guardian — Marea Britanie

Raportul Oficiului de recensămînt și studiul demografice privind efectele sărăciei din Marea Britanie asupra stării de sănătate a populației relevă clar că tinerii din clasele sociale cele mai defavorizate sînt de două ori mai predispuși să moară înainte de a ajunge la vîrsta maturității decît cei încadrați în funcții calificate sau de conducere. Riscul de a muri la o vîrstă mai timpurie, dacă lucrezi ca muncitor semicalificat sau necalificat, a crescut serios. Diferențele dintre clase s-au accentuat. Comparau cu bogații, în rîndul săracilor s-a înregistrat o morbiditate mai mare.

Nu încapă nici o îndoială că sărăcia este strîns legată de morbiditate și mortalitate. Concluzia desprinsă în mod firesc din raport este, după cum arată Revista Medicală Britanică, că mai multă sărăcie înseamnă mai multe cazuri de imbolnăviri și decese. Știm, de pildă, din datele oficiale, că peste 16 milioane de oameni — respectiv aproape unul din fiecare trei locuitori ai Marii Britanii — trăiesc la limita sărăciei, sau puțin deasupra ei. Numărul acestora a crescut de la 11,5 milioane, în 1979, la 16,3 milioane. Este cel mai ridicat nivel de sărăcie pe care îl înregistrează țara în acest secol...

Raportul relevă, totodată, că în 1972, rata mortalității la muncitorii semicalificați sau necalificați avînd între 26 și 44 de ani era cu 90 la sută mai mare decît a persoanelor din aceeași categorie de vîrstă cu funcții calificate sau de conducere. În 1982, diferența a ajuns la aproape 120 la sută. Creșteri similare s-au înregistrat și în grupul de vîrstă de 45-64 de ani.

Totodată, femeile căsătorite cu bărbați ce fac parte din prima categorie socială sînt expuse la aceleași riscuri sporite de mortalitate prematură. Datele statistice demonstrează că între anii 1970 și 1980, diferența în ceea ce privește riscul mortalității înainte de vîrsta pensionării, existentă între așa-numitele grupuri sociale superioare și inferioare, a sporit cu 31 la sută, în cazul bărbaților, și cu 14 la sută, în cel al femeilor.

Aceste creșteri agravează prăpastia care îi separă pe cei privilegiați de cei mai puțin privilegiați...

„Sărăcia, un fapt obișnuit”

Deutsches Allgemeines Sonntagsblatt — R.F.G.

„În R.F. Germania, sărăcia a devenit un fenomen obișnuit. Aceasta este concluzia la care a ajuns un grup de specialiști în cercetarea problemelor sociale. «La capătul a 10 ani de șomaj masiv, numărul persoanelor care se găsesc la marginea pieței forței de muncă și a sistemelor de asigurare este din ce în ce mai numeros», constată specialiștii. În opinia lor, în următorul deceniu această polarizare a păturilor pauperizate se va accentua și mai mult. Victimele acestei evoluții sînt, în primul rînd, femeile: din acest punct de vedere se va produce un fenomen de «feminizare a sărăciei». Există o diferență mereu crescîndă între salariile bărbaților și cele ale fe-

meilor: în 1979, în industrie, diferența era de 3,6 mărci la oră; doi ani mai tîrziu diferența ajunsese la 4,11 mărci.

Mai mult decît atît, rata șomajului feminin este cu mult mai mare decît cea a șomajului la bărbați: așa-numita «rezervă secretă» a forței de muncă se compune, prin urmare, în cea mai mare parte din femei, și mai ales din tinere. «Victimele cele mai sigure ale acestui proces de decalaj către marginea societății sînt femeile singure, mai cu seamă cele cu copii», constată studiul menționat.

Are loc, pe de altă parte, un fenomen de însingurare socială a acestei categorii a populației. O serie de idei de îndreptare a acestei tendințe nu sînt suficiente atîta timp cît ele nu sînt transpuse în practică, lăsînd societatea vest-germană să-și consume criza pricinuită de șomajul prelungit.”

„Exploatarea femeilor”

Avanti — Italia

Unul din factorii-cheie ai progresului industrial realizat de Japonia în ultimii 10 ani l-a reprezentat exploatarea femeilor. Într-adevăr, multe femei japoneze s-au emancipat, depășindu-și vechea condiție de femei servitoare în casă. Totuși, pentru femei, care reprezintă 40 la sută din forța de muncă japoneză, aceasta nu a însemnat un succes deosebit.

Foarte frecvent, femeile japoneze sînt constrînse să desfășoare activități prost plătite și au puține posibilități de a face carieră. Aproximativ 25 la sută dintre ele sînt în mod eufemistic, clasificate drept muncitoare cu normă redusă în industrie, ele lucrînd cu un salariu minim.

Concurența existentă pe piața forței de muncă a contribuit și mai mult la reducerea salariilor primite de femei, față de cele ale bărbaților. În Japonia nu există nici o lege care să prevadă în mod expres salarii egale la muncă egală. Iar o lege în acest sens nu ar modifica cuși de puțin situația de fapt. După cum afirmă un om de afaceri, «Oricum spiritul legii nu ar fi interpretat în adevăratul său sens. Noi, bărbații, vrem să rămînem superiori femeilor, nu vrem să acceptăm ordine din partea lor”.

Dintr-un anumit punct de vedere, subjugarea femeilor dăunează economiei japoneze, intrucît activitățile extrem de specializate sînt rezervate numai bărbaților. Unele surse apreciază că, în cazul în care candidații ar fi aleși după notele obținute la examen, și nu preferînd bărbații, femeile ar reprezenta peste 60 la sută din persoanele înscrise la Institutul „Jicoidai”, una din principalele școli de medicină din Japonia. Acum, proporția lor este de 10 la sută.

Condiția de inferioritate în care se află muncitoarele japoneze, este consecința unei discriminări profund înrădăcinate. În perioada recesiunii din anii '70 femeile s-au expus ele însele exploatare, căutînd o slujbă cu program redus — și venituri similare — pentru a contribui la întreținerea familiei. În prezent, aproape jumătate din personalul angajat în supermarketurile japoneze sînt femei, care lucrează cu program redus. Ele nu au nici o garanție a locului de muncă, nu sînt înscrise într-un sindicat și pot fi oricînd concediate.

Femeile japoneze au de dus o luptă grea și aspră pentru a obține egalitatea cu bărbații.

Jucării?

Dacă nu ai fi avizat, te-ai crede într-un adevărat arsenal. De fapt, cam așa ceva și este. În inima orașului Tokio se vînd sub formă de jucării tot felul de arme, care imită pînă în detaliu originalele. Nu au fost uitate nici modelele mai vechi, pentru cunosători, cum ar fi modelele de muschete franceze de vremea lui Louis XVI sau engleze din secolul al XVIII-lea. Afluența cumpărătorilor este foarte mare. Explicațiile ar consta în reușita imitare a originalelor precum și în marea număr de westernuri și filme polițiste americane transmise de televiziunea niponă ceea ce a făcut să crească în tineri dorința de a avea asemenea „instrumente ale morții”. Discuțiile dintre cumpărători și vinzători se referă la „performanțele” armelor, căci de jucării, de jucării, dar ele funcționează — cu muniție de plastic, ce-i drept! Oricum, un pistol Beretta M 92 F poate lovi cu un proiectil de plastic o cutie de Cola la distanță de 15 picioare, provocînd o ușoară adîncitură.

Mai îngrijorător pare faptul că, deși mecanismele interioare ale armelor jucării sînt diferite de ale originalelor, poliția niponă a confiscat anul trecut 200 de asemenea jucării care fuseseră transformate astfel încît să fie în stare de funcționare. Peste 1400 de copii ale pistolului Magnum 44 au fost confiscate din același motiv. Datorită acestor cauze precum și a accidentelor produse, guvernul a trebuit să ia măsuri energice. În replică, vicepreședintele lui M.G.C. Corp, cel mai mare producător de asemenea arme-jucării, arată, hiperbolizînd: „În America dacă ești lovit cu un proiectil de plastic și nu mori, arma este considerată inofensivă, dar în Japonia dacă lasă o urmă de roșeață, este considerată periculoasă”. Asemenea arme sînt folosite într-un joc, practicat de aproximativ 1 milion de japonezi, în care participanții se împart în două tabere care trag una asupra celeilalte pînă li se termină muniția.

Joacă-joacă, însă mă gîndesc că din 6 august 1945 au trecut 41 de ani. Ce repede se uită faptele care au lăsat urme pînă astăzi! Planeta este suprastaturată de arme, iar copiii, tinerii, viitorul omenirii pot și trebuie să uite jocul de-a războiul.

DAN DĂNUȚ DORU ■

Noi și anul 2000

Publicistica antirăzboinică are, în Europa și în România, o tradiție bogată și glorioasă. La noi, Iorga, Braniște, Goga, Cocea, Bogza și mulți alții au ilustrat-o cu măiestrie. Dece-niile s-au scurs unul după altul și, oricît de ciudat ar părea, după război pericolul de război a devenit și mai mare decît înainte de război. Mai mare pentru că în condițiile de acum, cînd tehnica militară se situează la un nivel ce nu putea fi nici măcar visat în perioada interbelică și se perfecționează continuu, cînd armamentul de distrugere în masă, și în primul rînd cel nuclear, s-a acumulat în cantități uriașe, care continuă să sporească, o conflagrație la scară mondială ar duce inevitabil, după aprecierile oamenilor de știință, la nimicirea vieții pe planeta noastră. Și avem iarăși o pleiadă de foarte buni ziaristi care își consacră cea mai mare parte a scrisului lor, a activității lor în presa de orice fel, tipărită sau vorbită, luptei împotriva pericolului de război, pentru dezarmare și pace. Unul dintre acești ziaristi este Corneliu Vlad.

În paginile unor publicații, la radio și televiziune, Corneliu Vlad s-a remarcat printr-o informare bogată și multilaterală, prin rigoarea demonstrației și prin calitatea discursului, toate acestea atestînd prezența ziaristului de talent. Caracteristicile menționate se vădese prinosintă și în cartea „Vom trăi în anul 2000!”, apărută nu de mult la Editura Eminescu și înmănușind un însemnat număr de tablete apărute de-a lungul anilor în mai multe publicații. Tabletele sînt însă grupate cu iscusință pe criterii tematice,

asfel încît cartea alcătuiește un tot, creînd impresia unei lucrări elaborate după un plan sistematic, și nu a unor articole legate de un eveniment sau altul și scrise la mari distanțe de timp.

„Vom trăi în anul 2000!” este pusă de la bun început sub semnul concepției despre pace și dezarmare a României, a președintelui Nicolae Ceaușescu, din opera căruia sînt reproduse teze fundamentale. Iată una dintre ele: „Cei ce stau lângă rampele de lansare sau depozitele de armament nuclear — generali, ofițeri, ostași, conducătorii politici — nu trebuie să uite că dezlănțuirea războiului nuclear va duce întreaga omenire la pieire, la dezastru. Și generali, și ofițeri, și soldații, și oamenii politici, au mame, au soții, au fiice, surori, nepoți, nepoate, care vor cădea victime rachetelor nucleare; acestea vor fi poate primele victime. În numele existenței oamenilor, a copiilor, al viitorului lor, să oprim, pînă nu este prea târziu, politica de înarmare nucleară, politica de înarmare generală, să asigurăm dezarmarea și pacea pe Pămînt!”

Toate cele zece capitole ale cărții sînt pline de substanță și se citesc cu interes, dar dacă ar trebui să scoatem unul în față, acela ar fi: „Unde fugim de bombă?”. E vorba de bomba atomică, firește. În tabletele care constituie tot atîtea subcapitole cu titluri interrogative: „Sub un munte?”, „În Cosmos?”, „În avion?”, „În familie?”, „Pe un atol?”, „La țară?”, „În apă?”, „Sub un deal?”, „Acasă?”, „În adăposturi antiatomice?”, „Într-un camion?”, „În păduri?”. Corneliu Vlad examinează critic soluțiile avansate cu diferite prilejuri și ajunge convingător la încheierea că nu ne putem nicăieri ascunde de catastrofa nucleară, că singura posibilitate de salvare o constituie distrugerea bombelor înseși, transformarea Terrei în întregul ei într-o zonă denuclearizată.

Condiție primordială pentru izbăvirea planetei noastre de dezastru, misiune fundamentală și dintîi, dezarmarea nucleară nu este totuși singurul obiectiv de realizat pentru ca omenirea să poată trăi în siguranță, să-și faurească un viitor de liniște, de pace și prosperitate. Este, în plus, necesar să se renunțe și la celelalte arme, deci și la cele clasice, să se pună toate mijloacele de pe Pămînt în slujba operei de pace, de înțelegere și colaborare, în slujba vieții. Numeroase pagini ale cărții de care ne ocupăm susțin cu tărie acest adevăr.

Prin întregul conținut al vo-

lumului, la întrebarea: vom apuca să trăim pînă în anul 2000? Corneliu Vlad răspunde nu doar afirmativ, ci imperativ afirmativ: da, „Vom trăi în anul 2000!”, vom trăi și după acest an, însă pentru aceasta trebuie să privim globul pămîntesc ca pe o locuință comună a umanității, care trebuie întreținută, amenajată, înfrumusețată, îmbogățită, dar mai presus de toate trebuie păzită, prin gîndul și fapta tuturor, de marile primejdii care amenință s-o distrugă. Este mesajul viguros și optimist al unui condei de elită al jurnalisticii noastre de azi.

ION D. GOIA ■

Victoriosul pix

Să nu ne spună nouă, domnia sa, pixul, că stă de lemn-tănase, că nu tremură vargă de cînd cu plăcerea de masă pentru claviatura mașinilor de scris, a terminalelor fel de fel... Gîndul pensionării timpurii, nemiloasă și definitivă, i-a provocat nepotolite frisoane pe șira spinării. Cine să mai aibă gîndul la a deprinde mersul pixului pe hîrtie în dansul strălucitor al caligrafului ori în pasul îndesecabil al autorului de rețete medicale, cînd iată, clapele se îndesesc sub fereastra noastră, scripșirea lor multicoloră proiectînd pe ecranul de teleimpresor sau computer arpegii spectaculoase de semne ce supun frazele textelor? Meseria

de minutor al condeiului urma, după unele păreri, să intre în rafturi de arhivă, alături de atîtea altele încopciate cu emoție și părere de rău.

Dar uite că iar a pătruns soarele pe ușa noastră. Adus de mină chiar de cel care cu citeva clipe mai devreme își savura de unul singur victoria definitivă. Știm plăcerea bo-

NEAGU UDROIU ■

„Rugați-vă pentru noi să murim cît mai repede”

...Răbdarea noastră se apropia de ultimele ei limite. Părinții nu îndrăzneau să-și arate deznădejdea pentru a nu-și speria copiii. Își împărtășeau gîndurile doar noaptea cînd credeau că cei mici au adormit. Dar copiii se prefăceau doar că dorm și cu auzul încordat, înfricoșati, se străduiau să prindă fiecare șoaptă. „Astănoapte n-am putut să dorm și am auzit tot ce-au vorbit cei mari, notează Eva Heyman la 18 mai. Întîi am auzit-o pe mama și pe nenea Kocskométi; ei știu totul despre spital. Amîndoi au spus că la Dréher nu numai bat, ci îi și curentează pe oameni. Mama povestea plîngînd, și dacă nu ar fi fost vocea ei aș crede că totul n-a fost decît un coșmar. Ea a spus că oamenilor aduși în spital de la Dréher le curge singele și din nas și din gură. Unii vin cu dinții rupți; tălpile le sînt așa de umflate, că nu pot sta în picioare. Micul meu Jurnal, mama a povestit și ceva despre ceea ce fac jandarmii cu femeile, căci și femeile sînt duse acolo, dar asta nu pot s-o scriu... am auzit, asta a spus-o bunicul pe întuneric, că aici în ghetou, foarte mulți se sinucid. În farmacia ghetoului există suficientă otrăvă și bunicul le dă oamenilor mai în vîrstă dacă-i cer. Bunicul a mai spus că cel mai bine ar fi să ia și el cianură și să-i dea doza și bunicii. Auzindu-l, mama a început să plîngă și am auzit cum s-a tîrît pe întuneric la salteaua bunicului și l-a implorat plîngînd: tată, te rog, răbdare, nu mai poate dura mult.

Cel mai înfrîntor a fost nenea Meer Samu, care este foarte bătrîn și abia adresează cite un cuvînt cuiva. Și deodată i-am auzit vocea în întuneric: Lili dragă, fetița mea, te rog pentru a mia oară,

lasă-mă să-mi fac o injecție, nu mai pot răbda. Acum fiica lui, tanti Lili a izbucnit în hohote și s-a tîrît pînă la salteaua lui ca mai înainte mama. Tu vrei, tată dragă, să mă lași aici? Ce mă fac eu fără tine? Așteaptă încă puțin, tată scump, vom rezista noi cumva, a spus printre lacrimi Lili”.

Din ghetoul, pe cîl neștiute de severa pază borthystă, răzbăteau scrisori disperate către prieteni și cunoscuți:

„Draga mea! Nici nu știu ce să te rog. Poate ar trebui să-ți cer să-mi trimiți cumva 1 kg de piine. Copiii se culcă mereu flămînzii și nu pot să adoarmă. Mi-ar prinde bine și niște medicamente. Mama nu se mai poate ține pe picioare din cauza tensiunii. Nu m-au lăsat să iau cu mine plapume. Dar toate acestea n-au acum

te chinurile iadului, dar nu pot, mi-e imposibil să primesc de dimineață pînă seara imensa tristete din ochii Rachelei. Ea nu spune nimic, nu plînge decît noaptea în somn. A slăbit mult. La 19 ani e sfîrșită, îmbătrînită. Și calvarul abia a început...”.

„Nu ne trimiteți pachete. Totul se confiscă. Nimic nu ajunge la noi...”.

„Nu avem apă. Unica fîntînă din ghetou este aproape secată...”.

„N-avem paie nici pentru bolnavi și bătrîni. Dormim pe pămîntul gol...”.

„Aș da orice pentru o doză de otrăvă...”.

„Scumpa mea! Au început să ne ducă. Nimeni nu știe unde. Sînt pregătiți pentru ce-i mai rău. Dragul meu Isac poate se va întoarce din Ucraina. Am auzit că

Tinerii au dreptul să știe

Jurnal însingurat

nici o importanță. Un singur lucru te rog. Te implor. Fă tot ce poți și află ce au de gînd eu noi? Ce ne așteaptă? Dacă știi ceva, comunică-mi neapărat. Nesiguranța mă torturează. Nu mai pot...”.

„Dragă Nicule, fă ce știi și cum știi și trimite-mi citeva țigări. Fără tutun sînt mort...”.

Sîntem legați de miini și de picioare. Stau și privesc cum mi se prăpădește familia și n-am cum s-o ajut. Nu pot face nimic decît să-ștept. Blestemată așteptare!...

Să vă gîndiți la noi, să nu ne uitați...”. „Draga mea, iartă-mă. Am fost ridicată pe neașteptate și ți-am rămas datoră. Dacă se întoarce Hilel din Ucraina o să ți-i plătească el. Dacă nu poți aștepta, încearcă la autorități să-ți dea voie, pe baza acestei scrisori, să lei din casa pe care am părăsit-o bunuri în valoare de 1000 de pengö... să nu uitați să uzi și florile mele, iar dacă, doamne fereste, nici la Iarnă nu voi fi acasă, cînd începe frigul, la ficușul la tine... gîinile din cotef tăiați-le și mincați-le sănătoși!”

„...Singură aș suporta, fără cîrînire toa-

acum trei luni era încă în viață. Dacă într-o zi va sosi, spune-i că am plecat cu cei trei copii pe drumul care, tare mă tem, este fără-de-întoarcere, gîndindu-ne la el...”.

„Dragă Lenuta. Tu știi că mîine e ziua mea. Să împlinesți 18 ani în ghetou, ce lucru groaznic! În loc de cadoul pe care n-ai avut cum să mi-l oferi ca în alți ani, fă-mi un serviciu. E ultima mea rugămînt. Știi probabil că ghetoul s-a golit. A mai rămas un singur transport. Cu el voi pleca și eu cu ai mei spre înspăimîntătorul necunoscut. Să-i spui lui Eugen că l-am iubit. M-am apucat să-ți spun, dar n-am apucat. Și-apoi tot am sperat că va vorbi el primul. Acum nu mai are nici o importanță. As fi vrut să-ți scriu, dar nu mă simt în stare. Sînt prea răvășită. Cînd va veți aminti de mine, să mă vorbiți de bine. Mi-ați fost foarte dragi amîndoi...”.

„Nu mai putem suporta. Rugați-vă pentru noi să murim cît mai repede, să scăpăm odată de chin...”.

După ce a vizitat cele mai mari ghetouri, din nordul Ardealului, Baky László, se-

retar de stat la Ministerul de Interne, a declarat cu cinism barbar: „Ghetourile din provincie au caracter de sanatoriu. Evreii au ajuns în sfîrșit la aer; și-au schimbat vechiul mod de viață cu unul sănătos”.

Este greu, chiar imposibil să faci o caracterizare a comportării oamenilor, a atitudinii lor față de condițiile de viață ce li s-au impus.

Este zguduitor tabloul pe care-l creionează scriitorul Zsolt Béla, evocînd scene la care a fost martor ocular în ghetoul din Oradea. „Oamenii trebuiau să suporte tot ceea ce i se năzărea și născocea cite un jandarm sau un oarecare dintre vagabonzii orașului care a nimerit ocazional în ghetou pentru a se desfăta: ei experimentau, distrîndu-se, cite nu se pot face cu acești oameni mizerabili! Porcii aceștia, puturoși, își mîncă pînă și propriile excremente! Loviți în piept, izbiți de perete mormăie: sînt un evreu bolșevic puturos, care înșală! În acest timp, oamenii legii stau satisfăcuți în spate, în mină cu cravașa, cu vîna de bou, cu cizmele lor de jandarmi cochete, cu virful ascuțit și acești jidani aroganți fac acum slujă în fața lor tirîndu-se pe burtă. E vai și amar mai ales de medicii și profesorii cu ochelari; aceștia sînt spioni — i-au denunțat servitorile — tot timpul au ascultat radio Londra. Au avut parte de tortură suplimentară bătrîni grași pe care, acești zbiri, cînd tocmai nu aveau ce face, îi rechemau mereu să aibă de cine să ridă: îi numeau Pufi și-i loveau peste fundul gol pînă-l făceau ferfeniță în fața soțiilor lor slabe, cenușii, zbîrcite, cu ochii stînși. Nu în mai mică măsură erau eroii preferați ai acestor jandarmi: cocoșaiți și schiopii. Aceștia trebuiau să facă pe sportivi, să sară cu herniile lor peste bînci, să se ia la trîntă unii cu alții în virful dimbului de guno!”.

Da, e un tablou zguduitor și adevărat. Dar tot atît de adevărat este și curăul celor care sfîdînd orice pericol, circulau cu acte false, îmbrăcați în haine de gală maghiare și chiar în uniformă militară. Mergeau din ghetou în ghetou, încercînd să-și trezească semenii la realitate, îndemnîndu-i să se ascundă, să evadeze, să fugă în România.

(Va urma)

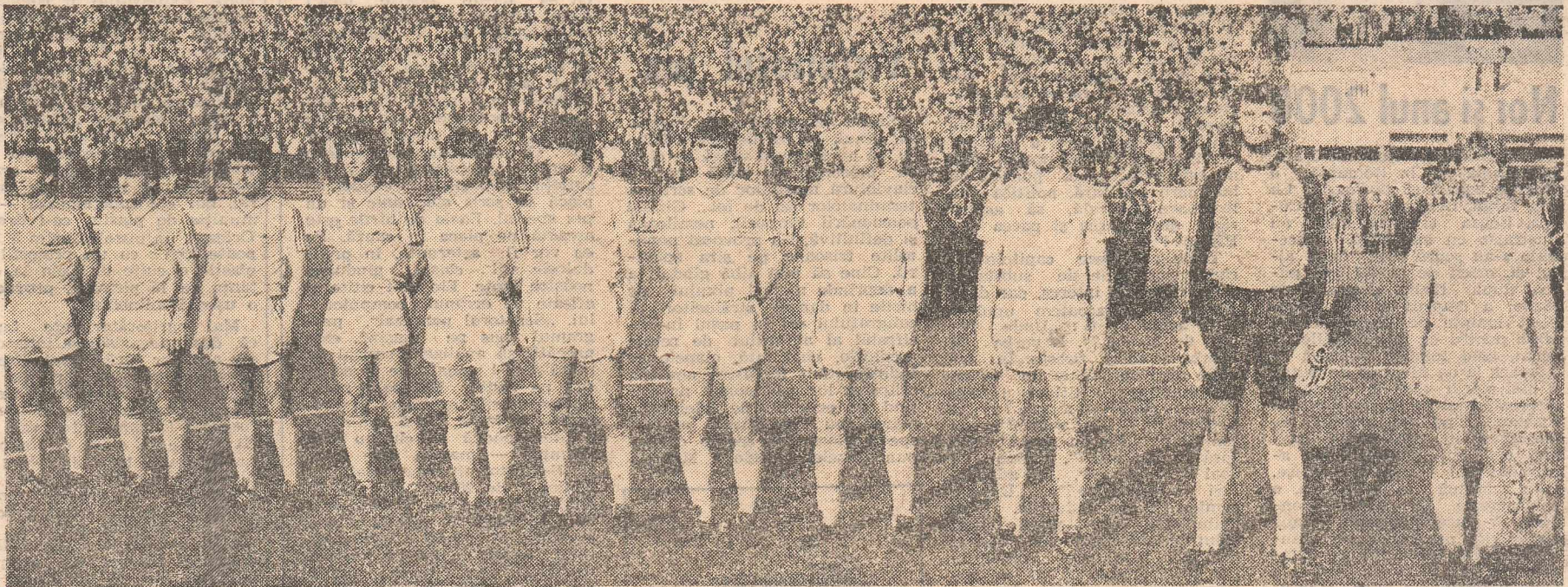
OLIVER LUSTIG ■

După un joc excelent, cu o repriză senzațională,

în derbiul european de pe stadionul „Steaua“

ROMÂNIA 3 (3)
SPANIA 1 (0)

Echipa națională a României, la startul unei partide de antologie. „Cei care au învins Spania”, cum se va spune și peste ani, sînt acum Ungureanu, Mateuț, Hagi, Lăcătuș, Klein, Pițurcă, Iovan, Bumbescu, Belodedici, Lung și Bölöni.

• Mai mult decît victoria, aplaudăm dorința, priceperea și plăcerea de a o obține • Bravo minunaților noștri jucători și antrenorilor lor • Cu aceeași dăruire și răspundere și-n următoarele jocuri, calificarea ne va aparține! •

ROMANIA-SPANIA 3-1 (3-0) • București, stadionul Steaua, 29 aprilie 1987 • 27 000 spectatori • Temperatura aerului: 14° C, la ora 18,00 a începerii partidei • Au arbitrat: Alexis Ponnat (la centru), André Van Volcem și Christian Modave (la linie) — toți din Belgia • Observator U.E.F.A.: Heinrich Röthlisberger (Elveția) • Au marcat: Pițurcă (min. 38), Mateuț (min. 43) și Ungureanu (min. 45) — pentru România, Calderé (min. 82) pentru Spania • Formațiile au avut următoarea alcătuire:

ROMÂNIA: Lung — Iovan (min. 78, Negrilă), Belodedici, Bumbescu, Ungureanu — Mateuț, Bölöni, Klein (min. 88, Balint), Hagi — Lăcătuș, Pițurcă.

SPANIA: Zubizarreta — Sanchis, Andrinua, Goicoechea (min. 20, Joaquin Alonso), Camacho (min. 37, Soler) — Victor, Michel, Gailego, Calderé — Eloy, Butragueno.

Scriu aceste rânduri la câteva minute după meci și mărturisesc că o ordine a idoloilor și o deașare de atmosferă ce domină încă stadionul Steaua sînt la fel de imposibile ca oprirea lui Lăcătuș din cursele sale pe extremă! Aceste trei goluri marcate Spaniei, încă vicecampionă a Europei, în numai șapte minute de vis vor rămîne multă vreme de referință în fotbalul nostru. Iar dincolo de rezultat va dăinui amintirea unui joc de excepție al echipei noastre, joc în care, îndeosebi în prima sa parte, echipa spaniolă a fost pur și simplu obligată momente în șir să... admire evoluția jucătorilor români! Un joc debordant al tricolorilor noștri, cu imaginația pe care ne place s-o admirăm la brazilieni, dar cu dăruirea și risipa de energie care ne sînt atît de proprii în marile momente fotbalistice, un joc în care spectacolul sportiv a fost onorat adesea la modul superlativ s-a încheiat, așadar, cu un rezultat ce confirmă valoarea indubitabilă a fotbalului românesc și care așterne definitiv

impresia că naționala României este echipa din această serie care merită cu prisosință să fie prezentă, pentru a doua oară consecutiv, la turneul final al campionatului european.

Jocul începe, parcă, sub semnul gîndurilor din minutul 91 de la Sevilla, atunci cînd jucătorii noștri alăturau regretului de a fi pierdut pe nedrept hotărîrea unei revanșe clare la București. O revanșă ce avea să fie obținută în mod strălucit, în fața unui etern rival pe care întotdeauna șansa, mai ales șansa l-a ajutat să se impună în mai toate întîlnirile precedente. Lăcătuș nu se impresionează de nimic și de nimeni, Hagi scapă, numai el știe cum, din clestele lui Sanchis. Klein își pornește metronomul. Pițurcă răsucește pe toate părțile apărarea adversă; ultimii trei, în această ordine, leagă o fază senzațională chiar în min. 4. Pițurcă deviază mingea cu efect, dar aceasta se scurge la cîțiva centimetri de stîlpul din stînga lui Zubizarreta (ar fi fost un nou gol „ultrarapid” al nouarului stelist). Români se

impun categoric la toate capitolele; spaniolii sînt „în corzi” și ncep teatrul tragerilor de timp; Bumbescu vede cartonașul galben în min. 15; în teren tensiunea crește spre maximum: Munoz este în alertă — îl cheamă pe Camacho la tușă, pentru indicații, și-și trimite toate rezervele la încălzire (era abia min. 19!). „Valurile galbene” se revarsă din nou asupra apărării spaniole, în locul lui Goicoechea („nașul” lui Maradona și-a găsit „nașul” în Lăcătuș) intră pivotul Alonso Joaquin, cel mai înalt de pe teren; dar jocul se duce la firul ierbii, acolo unde, pe traseul Hagi — Klein — Lăcătuș, golul pare iminent (min. 34), dar Zubizarreta arc, din nou, baftă, mingea ricoșînd în corner de la numai 4 m de poartă! În minutul următor,

Pițurcă întîrzie „să pună” latul, tot de pe la vreo 4 m, în o centrare perfectă a lui Hagi. Peste alte două minute, Camacho cu resursele epuizate părăsește lupta, pentru ca în min. 33 să înceapă sarabanda celor trei goluri: Lăcătuș (iarăși!) scoate o minge dintre doi adversari și-o pune la piciorul lui Pițurcă, sut plasat al acestuia în stînga lui Zubizarreta și „ghicată” s-a spart! Atacurile jucătorilor noștri se succed în cascadă, pe teren este, practic o singură echipă și inevitabilul se produce în min. 43: Klein trimite un „trasor” în diagonală, Pițurcă sare peste mingea, Lăcătuș — la fel, spaniolii nu mai știu unde e

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

(Continuare în pag. 21)

Fotbalul și-a ales mai întotdeauna idoli din rîndul atacanților — fie că ei s-au numit Cruyff, Platini, Rossi sau Rummenigge: echipa națională a României și campioana Europei propun un demn succesor al acestora: Marius Lăcătuș, jucător tot mai cunoscut și mai de tenut pe toate stadioanele Europei

Fotografii de PAUL AGARICI

Clasamentul grupei

1. ROMÂNIA	4 3 0 1 12- 3 6 p
2. Spania	4 3 0 1 7- 6 6 p
3. Austria	4 2 0 2 6- 7 4 p
4. Albania	4 0 0 4 2-11 0 p

Tot miercuri, la Tirana, formația Austriei a întrecut echipa Albaniei cu scorul de 1-0 (1-0), prin golul înscris de Polster, în minutul 10.

14 X 1987: Spania — Austria.
28 X 1987: Albania — ROMÂNIA.

După aceste partide, clasamentul grupei I este cel de sus. Au mai rămas de disputat jocurile:

18 XI 1987: Austria — ROMÂNIA.
Spania — Albania.

Flacăra, Redacția: București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 3312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: Actualitatea politică: 25 66; Publiciști-comentatori: 14 53; Reportaj economic: 26 00; Știință: 21 28; Cultură-învățămînt: 14 57; Probleme moral-cetățenești: 17 00; Sport: 25 66; Scrieri-audiențe: 25 42; Foto: 25 28; Secretariat de redacție: 21 23; Secretariat redactor șef: 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESEILA TELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64-66.